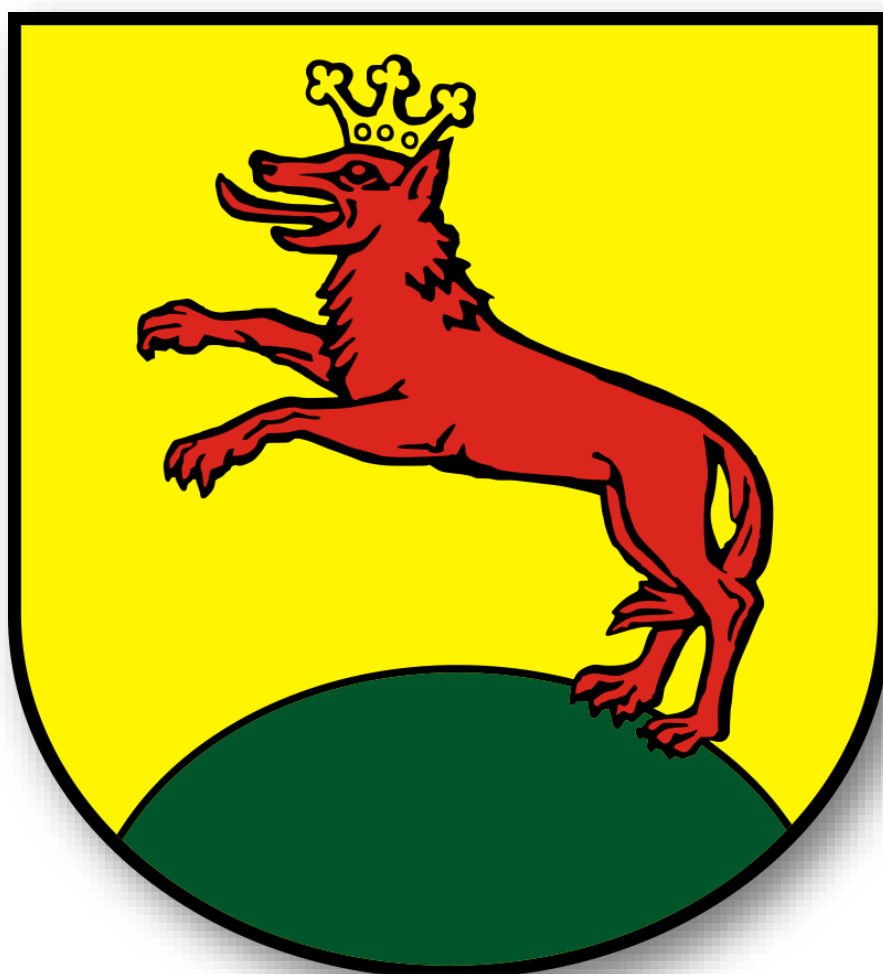

**Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
na terenie Gminy Łobez
2019 – 2029**

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
1.1. Metodyka opracowywania Strategii	4
1.2. Kontekst planowania strategicznego	5
1.3. Uwarunkowania formalne opracowania Strategii	5
1.4. Spójność z dokumentami strategicznymi	9
2. Podstawowe informacje o Gminie Łobez	11
2.1. Demografia	13
2.2. Kapitał społeczny i gospodarczy Gminy Łobez	16
2.2.1. Gospodarka i finanse	16
2.2.2. Rynek pracy	22
2.3. System Oświaty	24
2.4. Infrastruktura Gminy	27
2.4.1. Infrastruktura mieszkalna	27
2.4.2. Infrastruktura techniczna	28
2.5. Życie kulturalne, sportowe i rekreacyjne	29
2.6. Opieka zdrowotna	33
2.7. Bezpieczeństwo publiczne	34
2.8. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych	34
2.8.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	35
2.8.2. Pomoc społeczna	38
3. Dziedziny planowania strategicznego	42
3.1. Wspieranie rodziny	43
3.2. Wsparcie osób niepełnosprawnych	52
3.3. Zdrowie psychiczne	61
3.4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych	66
3.5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	80
3.6. Aktywność i integracja seniorów	93
3.7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu	101
3.8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa	109
3.9. Przestępczość	118
3.10. Rewitalizacja społeczna	126
4. Analiza SWOT	129
5. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych	131
6. Zakładane rezultaty realizacji Strategii	131
7. System wdrażania Strategii	132
7.1. Plan komunikacji społecznej dokumentu	132

8. Monitoring	133
9. Ewaluacja	134
9.1. Zakres ewaluacji.....	134
9.2. Sposób ewaluacji.....	134
9.3. Narzędzia ewaluacji:	134
9.4. Okres ewaluacji	134
10. Ocena ryzyka	135
11. Wnioski i podsumowanie	135
Spis tabel i wykresów	138
Rysunki.....	138
Tabele	138
Wykresy.....	139
Wykaz materiałów źródłowych.....	140

Słowniczek pojęć:

- **Gmina Łobez** – termin odnosi się do Gminy wiejsko – miejskiej.
- **UM** – Urząd Miejski
- **MGOPS** – Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- **NGO** – (*ang. non - government organization*) – organizacja pozarządowa
- **PFRON** – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
- **NFZ** – Narodowy Fundusz Zdrowia
- **PUP** – Powiatowy Urząd Pracy
- **GUS** – Główny Urząd Statystyczny
- **GKRPA** – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- **ZI** – Zespół Interdyscyplinarny
- **PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- **KBPN** – Krajowe Biuro Przeciwdziałania Narkomanii
- **KPP** – Komenda Powiatowa Policji
- **PARPA** – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- **ŁDK** – Łobeski Dom Kultury
- **CIS** – Centrum Integracji Społecznej

1. WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez¹ jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie Gminy Łobez. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe kierunki działań oraz wytyczne dla wdrażania planowanych zadań. W celu osiągnięcia rezultatów i celów Strategii, planowane do realizacji działania podlegają stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji.

Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego celu działań. W obszarze rozwiązywania problemów społecznych jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

Badania wskazują, iż „zarządzanie i rozwój przy pomocy konstruowania strategii jest skuteczną i wypróbowaną metodą zarówno w regionach, poszczególnych krajach i Gminach. Wypróbowaną, czyli przyspieszającą osiągnięcie założonego celu lub celów”².

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej, który ma swoje źródło w regulacjach normatywnych. W przedstawionym kontekście planowaniem strategicznym objęto następujące dziedziny:

1.	Wspieranie rodziny
2.	Wsparcie osób niepełnosprawnych
3.	Zdrowie psychiczne
4.	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych
5.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
6.	Aktywność i integracja społeczna seniorów
7.	Promocja zatrudniania, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu
8.	Wsparcie osób z problemem ubóstwa
9.	Problem przestępczości
10.	Rewitalizacja Społeczna

¹ Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Łobez” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

²Joanna Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013, s. 10.

Wyróżnione dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej. Współwystępowanie u beneficjentów pomocy różnych problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych nakazuje uznać, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej Gminy Łobez.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym i aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od wyboru kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii. Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

1.1. METODYKA OPACOWYWANIA STRATEGII

Obowiązek opracowania Strategii dla gminy i powiatu nakłada ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³. Wskazuje ona podstawowe elementy Strategii, nie określając szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczną decyzję w tej sprawie pozostawiono samorządom.

W procesie opracowywania Strategii dla Gminy Łobez zastosowano podejście partycypacyjno – eksperckie. Zastosowanie podejścia partycypacyjnego wynika z wymagań stawianych przed samorządami oraz z dostrzegalnej przez przedstawicieli władzy samorządowej potrzeby, aby jak najpełniej angażować przedstawicieli lokalnych społeczności w podejmowanie decyzji. Partycypacja społeczna, czyli uspołecznienie procesów decyzyjnych

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Art. 16 b, Art. 17, Art. 19. (Dz.U.z 2018 r. poz 1508 z późn.zm.)

poprzez zwiększenie zaangażowania i roli obywateli, to efekt wdrażania konstytucyjnej zasady subsydiarności. Zasada ta ma fundamentalne znaczenie dla budowania współpracy i zapewnienia warunków udziału w życiu publicznym obywateli, najczęściej zrzeszonych w nieformalnych grupach społecznych lub działających w ramach organizacji pozarządowych.

1.2. KONTEKST PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Najważniejszym dokumentem strategicznym dla Gminy Łobez jest przyjęta Uchwałą nr XXV/203/12 Rady Miejskiej w Łobzie z dnia 29 grudnia 2012 roku Strategia Rozwoju Gminy Łobez na lata 2013-2020. Dokument Strategii Rozwoju Gminy Łobez na lata 2013-2020 obejmuje syntetyczną diagnozę wspólnoty lokalnej, bilans strategiczny w kategoriach sił i słabości oraz szans i zagrożeń (analizę SWOT), a także rozstrzygnięcia strategiczne. Na ostatnią ze wskazanych kategorii składają się: priorytety rozwoju, cele strategiczne i działania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uwzględnia nadrzędną rolę Strategii Rozwoju dla Gminy Łobez. Kluczowe jej elementy wpisują się zarówno w obowiązujące kierunki polityki w sferze społecznej zawarte w obowiązującej Strategii Rozwoju dla Gminy Łobez, jak i kluczowe założenia wypracowywane w toku prowadzonej jej aktualizacji.

1.3. UWARUNKOWANIA FORMALNE OPRACOWANIA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z: ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 roku poz. 506) w powiązaniu z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 roku poz. 1508 z późniejszymi zmianami), które w ramach zadań własnych Gminy przewidują „opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obok wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

1	ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 180 z późn. zm.)
2	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. poz. 483 z późn. zm.)
3	ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111 z późn.zm.)
4	ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172)
5	ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2018 r. poz.1878 z późn. zm.)
6	ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.)
7	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852)
8	ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.)
9	ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm.)
10	ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217 z późn. zm.)
11	ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1205)
12	ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688)
13	ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1530 z późn. zm.)
14	ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2018 r. poz. 2094 z późn. zm.)
15	ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 609 z późn. zm.)

16	ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1109 z późn. zm.)
17	ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220 z późn. zm.)
18	ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.)
19	ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360 z późn. zm.)
20	ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.)
21	ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.)
22	ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300 z późn. zm.)
23	ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 2096 z późn. zm.)
24	ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351)
25	ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869)
26	ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1182)
27	ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia mieszkalnych na wynajem mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz. U. z 2018 r. poz. 2321)
28	ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz.1510 z późn. zm.)
29	ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018 r. poz.969)

2019-2029

30	ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2190 z późn. zm.)
31	ustawa z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457 z późn. zm.)
32	ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 1431 z późn. zm.)
33	uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego Gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014 – 2020
34	ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832 z późn. zm.)
35	ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473)
36	ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134 z późn. zm.)
37	rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061)
38	ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 z późn. zm.)

1.4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez, jak już wspomniano wcześniej, konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów. Celem takiej konstrukcji jest uspołnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu jak i programami konstruowanymi w jej ramach.

W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

W opisywanym zakresie, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez wpisuje się w elementy polityki spójności Unii Europejskiej, która ma wspierać rozwój inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Jest to jeden z głównych priorytetów Strategii „Europa 2020”, która zastąpiła „Strategię Lizbońską”. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu koncentruje się na zwiększeniu aktywności zawodowej społeczeństw UE, podnoszeniu kwalifikacji obywateli oraz walce z ubóstwem.

W powyższe cele wpisuje się siedem projektów przewodnich (zwanymi także inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytucznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Projekty przewodnie składają się z działań realizowanych zarówno na poziomie unijnym jak i krajowym, należą do nich m.in.: „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz „Europejski program walki z ubóstwem”.

Na poziomie krajowym Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez wpisuje się w dokumenty strategiczne, które powstawały w okresie finalizacji prac nad strategią „Europa 2020”. Wspólną podstawę dla krajowych dokumentów strategicznych stanowi raport „POLSKA 2030. Wyzwania rozwojowe”, w którym wskazane zostały wyzwania rozwojowe stojące przed Polską w perspektywie do 2030 roku. Wśród wyzwań tych wymieniono m. in: sytuację demograficzną, wysoką aktywność zawodową, poprawę spójności społecznej oraz wzrost kapitału społecznego Polski.

Strategia średniookresowa do 2020 roku wytycza obszary strategiczne (Sprawne i efektywne państwo, Konkurencyjna gospodarka, Spójność społeczna i terytorialna), w których koncentrować się będą główne działania do 2020 roku oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

W kontekście objętych procesem planowania strategicznego dziedzin Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Łobez najważniejszym programem na poziomie krajowym jest „Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020”. Program uwzględnia długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami są: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020 wraz z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Programowa zgodność Strategii z:

- Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020,

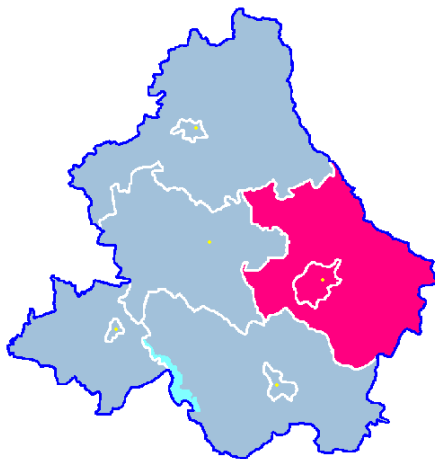
stwarza szansę na uruchomienie montażu finansowego dla realizacji projektów, które stanowią rozwinięcie zadań opisanych w części operacyjnej Strategii.

Wśród ważnych instrumentów finansowania projektów należy wymienić Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT), jako zupełnie nowe narzędzie zaproponowane przez Komisję Europejską, przy pomocy którego partnerskie jednostki samorządu terytorialnego (miasto i otaczające je Gminy) mogą realizować wspólne przedsięwzięcia.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE ŁOBEZ

Gmina Łobez to gmina wiejsko - miejska położona w województwie zachodniopomorskim, w powiecie łobeskim. Siedzibę Gminy stanowi miasto Łobez. Powierzchnia Gminy szacowana jest na 228 km², co stanowi 21,4% powierzchni powiatu. Przez Gminę Łobez przepływa rzeka Rega.

Rysunek 1. Położenie Gminy Łobez na mapie powiatu łobeskiego.

W skład Gminy wchodzi 21 sołectw: Bełczna, Bonin, Dobieszewo, Dalno, Grabowo, Karwowo, Kłępnica, Łobżany, Meszne, Niegrzebia, Poradz, Prusinowo, Rożnowo, Rynowo, Suliszewice, Tarnowo, Unimie, Worowo, Wysiedle, Zagórzycy i Zajezierze⁴.

Rysunek 2. Mapa Gminy Łobez. Podział administracyjny.

⁴ <http://solectwa.lobez.pl/>

Gmina Łobez – centrum Pomorza Zachodniego charakteryzuje się wyjątkowo ciekawą i różnorodną rzeźbą terenu. Na jej terenie znajdują się zarówno pagórki jak i doliny rzeczne, stare lasy, jeziora i mniejsze zbiorniki wodne. Środowisko naturalne Gminy stwarza idealne warunki do wycieczek pieszych, rowerowych i konnych. Nad jeziorem Karwowo, położonym w dolinie rzeki Regi uprawiać można wędkarstwo oraz sporty wodne. Przez Gminę Łobez doliną o wyjątkowo wysokich zboczach przepływa rzeka Rega o łącznej długości 179 km. Na skraju Przyborza z wysokiego brzegu rozciąga się panorama doliny rzeki, która przyciąga zarówno wędkarzy jak i kajakarzy. Urozmaicona rzeźba terenu przyczynia się do nauki i uprawiania lotniarstwa⁵. Tereny leśne zajmują 32% powierzchni Gminy, natomiast użytki rolne – 56%.

Rysunek 3. Jezioro Karwowo.

Źródło: https://pomorzechodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,7178/Jezioro_Karwowo

Rysunek 4. Przystań kajakowa w Unimie.

Źródło: <http://turystyka.lobez.pl/galeria/>

⁵ <http://www.lobez.pl/polozenie.html>,
<http://turystyka.lobez.pl/dolina-rzeki-regi/>

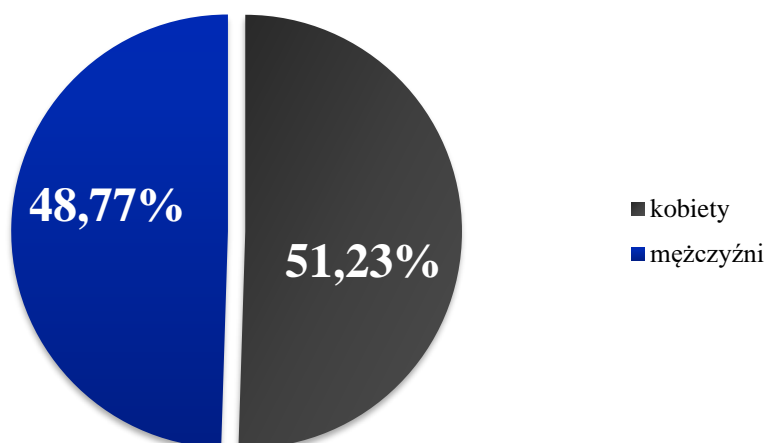
2.1. DEMOGRAFIA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Łobez zamieszkuje 13 266 osób.

51,23% mieszkańców stanowią kobiety, a 48,77% mężczyźni.

Wykres 1. Struktura demograficzna Gminy Łobez ze względu na płeć.

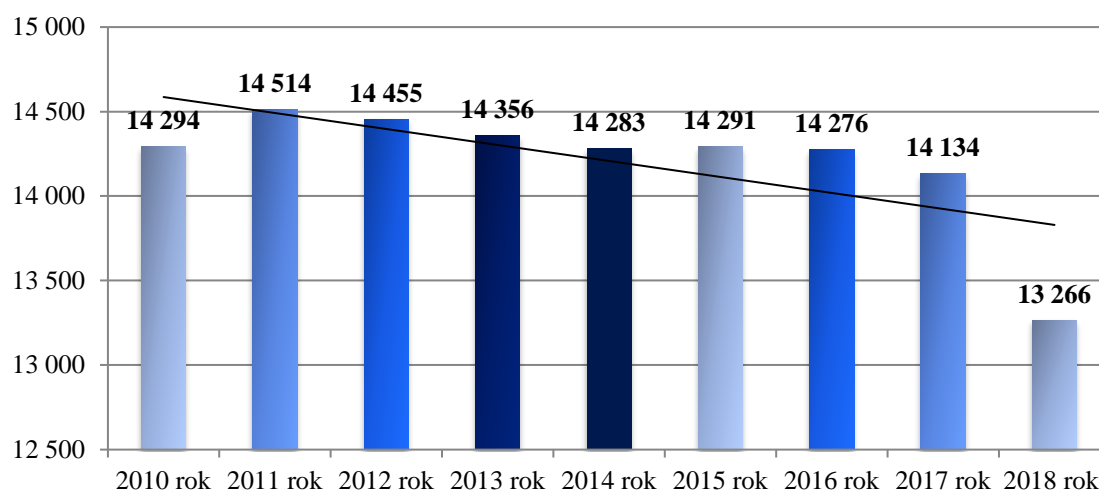

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:
http://www.lobez.pl/files/file/Raport-o-stanie-Gminy-za-2018-r_r_.pdf

Poniższy wykres przedstawia szczegółowe dane dotyczące populacji Gminy Łobez w latach 2010-2018. Na przestrzeni ostatnich lat zaobserwować możemy spadek liczby ludności. Należy mieć na uwadze, że dane z roku 2018 dotyczą osób zameldowanych na pobyt stały. Osoby poniżej 18 roku życia to 17,25% zamieszkujących Gminę Łobez, natomiast osoby dorosłe (powyżej 18 roku życia) stanowią 82,75 % mieszkańców⁶.

⁶ http://www.lobez.pl/files/file/Raport-o-stanie-Gminy-za-2018-r_r_.pdf

Wykres 2. Populacja – Gmina Łobez w latach 2010-2018.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#liczba-i-p%C5%82e%C4%87-mieszka%C5%84c%C3%B3w

http://www.lobez.pl/files/file/Raport-o-stanie-Gminy-za-2018-r_.pdf

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w Gminie Łobez ujemny i wynosi -31. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -2,18 na 1000 mieszkańców Gminy. W roku 2017 w Gminie Łobez urodziło się 49 dziewczynek oraz 72 chłopców, co daje łącznie 121 urodzeń żywych. Współczynnik urodzeń jest niższy, niż współczynnik urodzeń liczony dla województwa zachodniopomorskiego na 1000 ludności (8,5 dla Gminy Łobez i 9,5 dla województwa zachodniopomorskiego). W roku 2016 zanotowano 129 przypadków zgonów na terenie Gminy (56 kobiet i 73 mężczyzn). Współczynnik zgonów (9,1) jest niższy od współczynnika liczonego dla województwa zachodniopomorskiego (10,0). Poniższa tabela przedstawia omawiane dane.

Tabela 1. Dane dotyczące przyrostu naturalnego, statystyk urodzeń i statystyk zgonów na terenie Gminy Łobez.

Przyrost naturalny (2017)	Kobiety (-18)	Mężczyźni (-13)
Statystyki urodzeń (2017)	Dziewczynki (49)	Chłopcy (72)
Statystyki zgonów (2016)	Kobiety (56)	Mężczyźni (73)

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#przyrost-naturalny

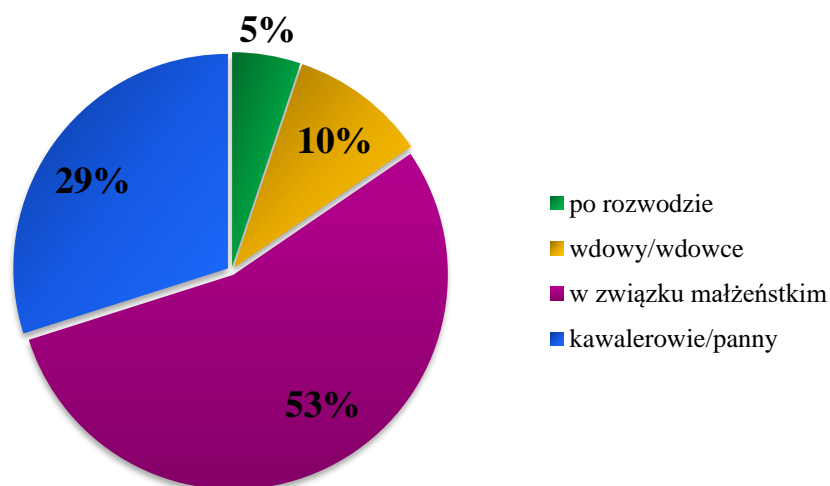
Zdecydowanie więcej mieszkańców przebywa na stałe na terenie miejskim Gminy. W roku 2017 na terenie wiejskim przebywało 1761 kobiet, z kolei na terenie miejskim 5126 – a więc o 3365 więcej. Mniejsze różnice odnotować można wśród mężczyzn. W roku 2017 na terenie wiejskim zamieszkiwało ich 1882, z kolei na terenie miejskim – 4660 (o 2778 więcej). W roku ubiegłym (2018) sytuacja wyglądała następująco: tereny wiejskie zamieszkiwało 1722 kobiet i 1857 mężczyzn, z kolei tereny miejskie 5074 kobiet i 4613 mężczyzn. Reasumując: w roku 2017 na terenie wiejskim zamieszkiwało 3643 mieszkańców, z kolei na terenie miejskim

9 786. W roku 2018 na terenach wiejskich odnotowano 3 679 mieszkańców, a na terenach miejskich 9 687. Jak wynika z analizy danych o 135 więcej osób zamieszkiwało miasto w stosunku do wsi w roku 2017 w porównaniu do roku 2018.

Analizując pozostałe dane demograficzne, w tym stan cywilny mieszkańców, stwierdzić możemy, że wyniki kształtują się następująco: osoby żonate/zamężne stanowią 58% ogółu ludności, kawalerowie i panny 28%, z kolei wdowcy i wdowy – 12%. 3% ogółu ludności to osoby rozwiedzione, natomiast w przypadku 0,1% populacji nie udało się ustalić stanu cywilnego. Biorąc pod uwagę współczynnik małżeństw w roku 2017 na 1000 ludności kształtuje się on na poziomie 4,3 natomiast współczynnik rozwodów wynosi 1,0. (Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w roku 2017).⁷

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców Gminy Łobez .

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z:
http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#stan-cywilny-mieszka%C5%84c%C3%B3w

⁷ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#ma%C5%82%C5%BCe%C5%84stwa-i-rozwody

2.2. KAPITAŁ SPOŁECZNY I GOSPODARCZY GMINY ŁOBEZ

2.2.1. GOSPODARKA I FINANSE

W Gminie Łobez w roku 2017 w rejestrze REGON zarejestrowane były **1 462** podmioty gospodarki narodowej, z czego 1 016 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 115 nowych podmiotów, a 122 podmioty zostało wyrejestrowane.

Analizując rodzaj działalności danych podmiotów stwierdzić możemy, że:

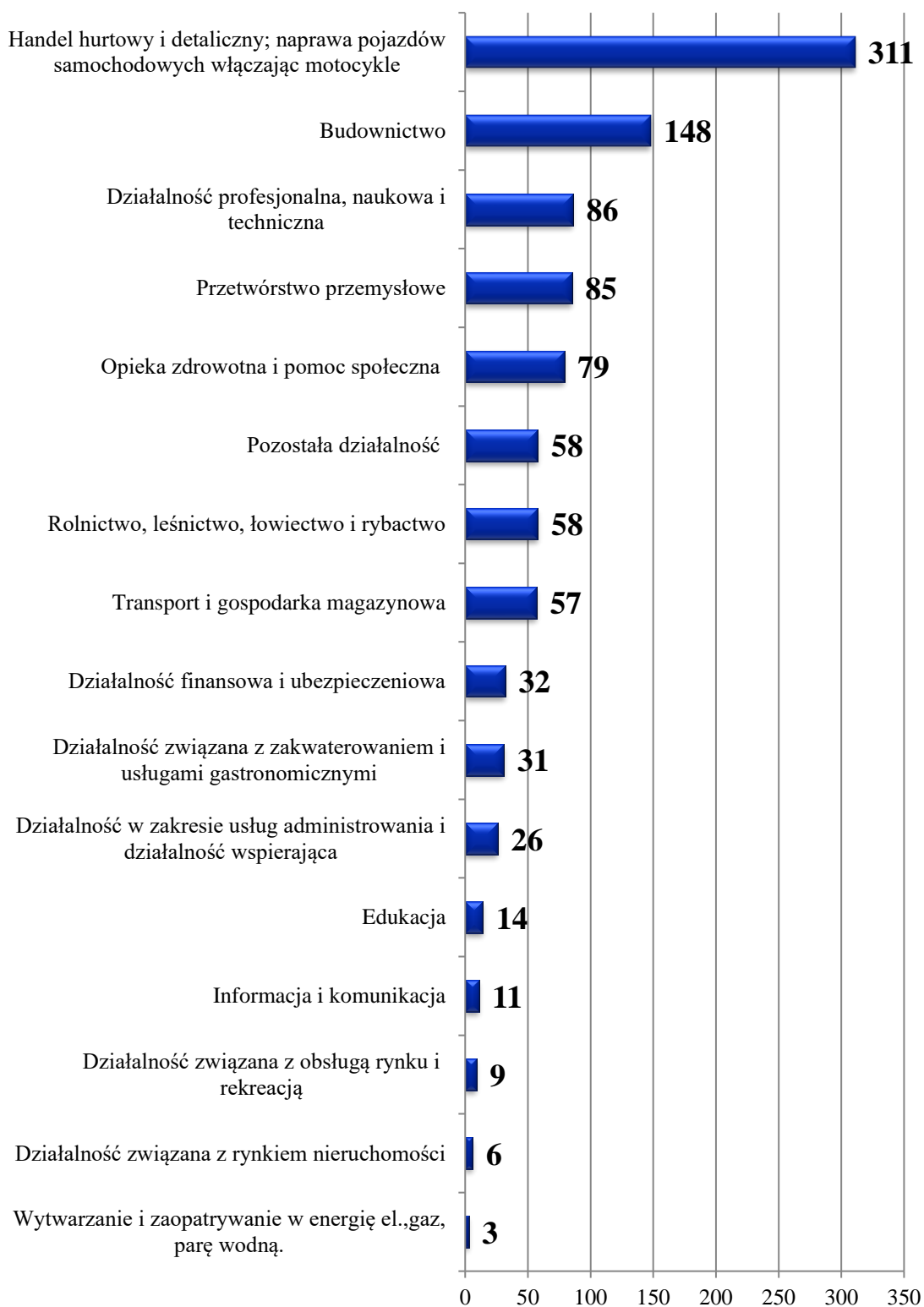
- 79 (5,4%) podmiotów jako rodzaj działalności zadeklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.
- 293 (20%) podmioty jako rodzaj działalności zadeklarowały przemysł i budownictwo.
- 1 090 (74,6%) podmiotów w rejestrze zakwalifikowanych jest jako pozostała działalność.

Biorąc pod uwagę wielkość podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zauważyć możemy, że zdecydowaną większość (1 409) stanowią mikro-przedsiębiorstwa (0-9 zatrudnionych). Jako małe przedsiębiorstwa (10-49 zatrudnionych) określone zostały 42 podmioty, 10 podmiotów zakwalifikowanych zostało, jako przedsiębiorstwo średnie, zatrudniające od 50-249 osób, z kolei jeden podmiot gospodarki narodowej stanowi duże przedsiębiorstwo (250-999 zatrudnionych). Osoby fizyczne prowadzące własną działalność gospodarczą stanowią bardzo duży odsetek wszystkich podmiotów gospodarki narodowej Gminy Łobez (1 016). Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Gminie Łobez najwięcej (76) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością.

Mając na uwadze rodzaj przeważającej działalności osób fizycznych stwierdzić możemy, że największy obszar stanowi handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle, budownictwo, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz przetwórstwo przemysłowe⁸.

⁸ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#rejestr-regon

Wykres 4. Rodzaj przeważającej działalności osób fizycznych w Gminie Łobez.

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#rodzaj-przewa%C5%BCaj%C4%85cej-dzia%C5%82alno%C5%9Bci

Jak podaje ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018r. poz. 1530 z późn.zm.) na dochody własne Gminy składają się:⁹

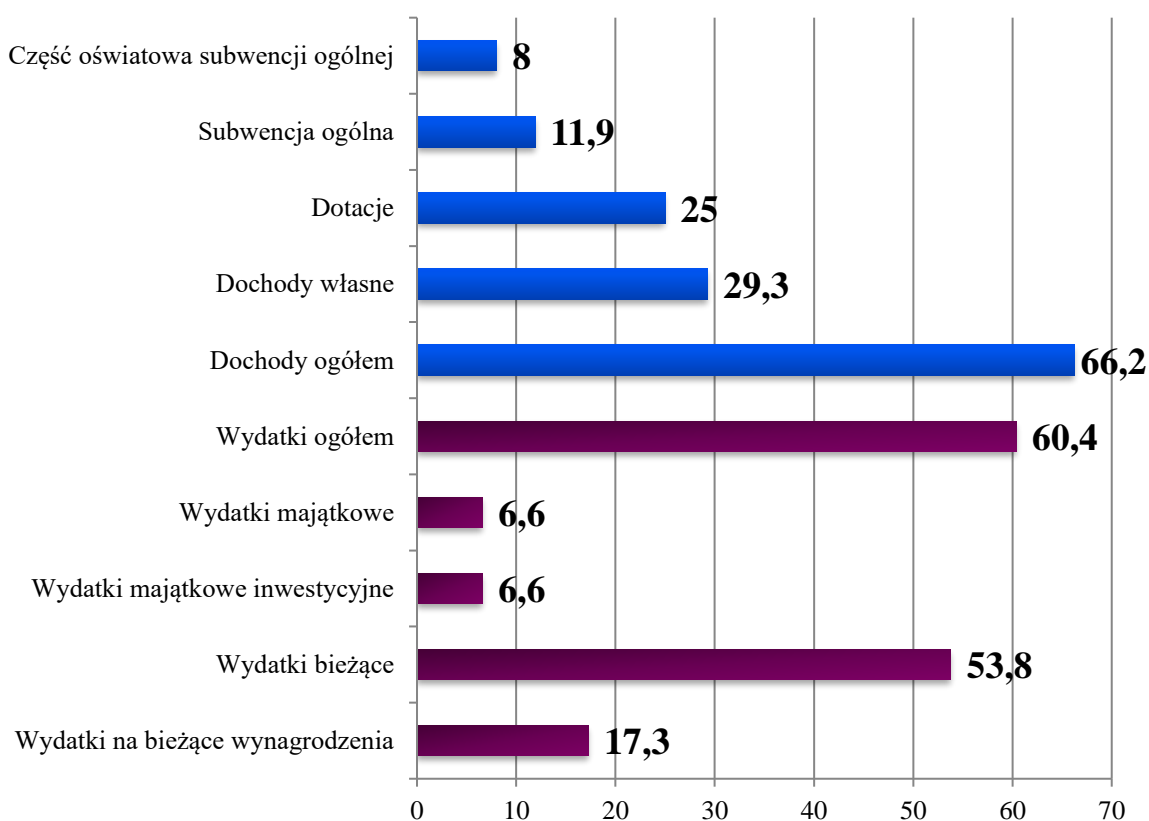
- 1) wpływy z podatków:
 - a) od nieruchomości,
 - b) rolnego,
 - c) leśnego,
 - d) od środków transportowych,
 - e) dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej,
 - f) (uchylona)
 - g) od spadków i darowizn,
 - h) od czynności cywilnoprawnych;
 - 1a) wpływy z dodatkowego zobowiązania podatkowego związanego z unikaniem opodatkowania w podatkach określonych w pkt 1 lit. a-d;
- 2) wpływy z opłat:
 - a) skarbowej,
 - b) targowej,
 - c) miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów,
 - ca) reklamowej,
 - d) (uchylona)
 - e) eksploatacyjnej – w części określonej w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2019 r. poz. 868 z późn. zm.),
 - f) innych stanowiących dochody Gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 3) dochody uzyskiwane przez Gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od Gminnych zakładów budżetowych;
- 4) dochody z majątku Gminy;
- 5) spadki, zapisy i darowizny na rzecz Gminy;
- 6) dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 7) 5,0 % dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;

⁹ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018r. poz. 1530 z późn.zm.)

- 8) odsetki od pożyczek udzielanych przez Gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 9) odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody Gminy;
- 10) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych Gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- 11) dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- 12) inne dochody należne Gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Oprócz dochodów własnych Gminy na ogół jej budżetu składają się także dotacje, subwencje ogólne oraz część oświatowa subwencji ogólnej, z kolei na wydatki Gminy składają się wydatki na bieżące wynagrodzenia, wydatki bieżące, wydatki majątkowe inwestycyjne i wydatki majątkowe. Całość dochodów ogółem w Gminie Łobez za rok 2017 ukształtowała się na poziomie 66,2 mln zł, z kolei całość wydatków ogółem szacuje się na 60,4 mln zł.

Wykres 5. Dochody i wydatki budżetu Gminy według rodzajów w 2017 r. w mln zł.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

W 2017 r. dochody ogółem Gminy na 1 mieszkańca wynosiły 4 646 zł. Dochody własne stanowiły w dochodach ogółu budżetu Gminy 44%.

Jak wynika z analizy danych zawartych w poniższej tabeli, największe dochody pochodzą od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nie posiadających osobowości prawnej, z działu „rodzina” oraz z działu „gospodarka komunalna i ochrona środowiska”. Najmniejsze dochody generuje kultura fizyczna oraz bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa.

Tabela 2. Struktura dochodów budżetu Gminy według działów.

Struktura dochodów budżetu Gminy według działów	2015	2016	2017
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,2	1,3	1,0
Transport i łączność	1,0	1,2	1,6
Gospodarka mieszkaniowa	5,7	7,5	5,8
Administracja publiczna	0,4	0,3	0,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,0	0,0	0,0
Różne rozliczenia	21,0	21,2	18,5
Oświata i wychowanie	1,9	1,9	1,5
Pomoc społeczna	13,8	25,8	3,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,6	-	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,3	0,3	0,2
Rodzina	x	x	21,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	19,3	7,2	14,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2	0,3	0,2
Kultura fizyczna	0,0	0,0	0,0
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej	33,9	32,6	31,5
Pozostałe	0,7	0,4	0,5

Źródło:

https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

Wydatki ogółem budżetu Gminy na 1 mieszkańca ukształtowały się na poziomie 4 238zł. Najwięcej wydatków finansowanych z budżetu Gminy generuje oświata i wychowanie oraz rodzina. Najmniej wydatków generuje dział bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, edukacyjna opieka wychowawcza oraz działalność usługowa.

Tabela 3. Struktura wydatków budżetu Gminy według działów.

Struktura wydatków budżetu Gminy według działów	2015	2016	2017
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
Rolnictwo i łowiectwo	1,2	1,4	1,2
Transport i łączność	2,6	4,3	2,6
Gospodarka mieszkaniowa	1,9	2,2	2,4
Administracja publiczna	10,4	11,0	10,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,2	0,2	0,3
Różne rozliczenia	1,9	0,0	0,0
Oświata i wychowanie	25,0	26,0	25,5
Pomoc społeczna	18,5	30,9	8,7
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0,7	0,2	0,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,8	0,8	0,7
Rodzina	x	x	23,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	27,6	14,2	14,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4,9	4,8	5,3
Kultura fizyczna	1,2	1,2	1,6
Działalność usługowa	0,6	0,6	0,7
Ochrona zdrowia	0,6	0,6	0,6
Pozostałe	1,9	1,6	1,4

Źródło:

https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

2.2.2. RYNEK PRACY

Analizując kwestie związane z rynkiem pracy należy w pierwszej kolejności zorientować się, jak wyglądają statystyki dotyczące osób aktywnych zawodowo oraz osób bezrobotnych. Mówiąc o osobach aktywnych zawodowo mamy na myśli wszystkie osoby zatrudnione z pominięciem osób pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

W Gminie Łobez wskaźnik osób pracujących wynosi 159,0 co oznacza, że na 1000 osób 159,0 jest zatrudnionych. Należy zauważyć, że wskaźnik ten jest niższy od wskaźnika liczonego dla województwa zachodniopomorskiego, który kształtuje się na poziomie 210,0 oraz od wskaźnika krajowego, który wynosi 247,0¹⁰. Dane pochodzą z 2017 roku.

60,9% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a **39,1%** mężczyźni.

Tabela 4. Rozkład procentowy aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Łobez ze względu na charakter wykonywanej pracy (dane powiatowe).

23,2%	Sektor rolniczy (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo)
31,7%	Przemysł i budownictwo
10,4%	Sektor usługowy (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)
2,1%	Sektor finansowy (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#rynek-pracy-w-pigu%C5%82ce

Bezrobocie rejestrowane bywa definiowane w różny sposób. Najczęściej definiuje się stopę bezrobocia rejestrowanego jako stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie (zasobu siły roboczej danej populacji). Dane o bezrobociu na poziomie Gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i Gminie. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Łobez wynosiło w 2018 roku 7,8%.

Szacunkowa stopa bezrobocia jest niższa, niż wskaźnik liczony dla województwa zachodniopomorskiego (8,7%). Miesięczne wynagrodzenie brutto w roku 2017 kształtowało się na poziomie 3 662 zł i było znacznie niższe, niż przeciętne miesięczne

¹⁰ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#bezrobocie-rejestrowane

wynagrodzenie liczone dla województwa zachodniopomorskiego (4 154 zł). Na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, co jest tendencją pozytywną¹¹.

W 2018 roku liczba osób bezrobotnych w powiecie łobeskim ukształtowała się na poziomie 2 153 (z czego 904 stanowili mężczyźni, a 1 249 kobiety). 307 bezrobotnym przysługiwało prawo do zasiłku. Ponad połowę wszystkich bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne¹².

W Gminie Łobez w roku 2018 zarejestrowanych było 661 bezrobotnych, z czego 275 stanowili mężczyźni, a 386 kobiety. Osoby do 25 roku życia stanowiły 91 ogółu bezrobotnych, osoby do 30 roku życia – 189, z kolei osoby powyżej 50 roku życia – 170. Liczba osób długotrwale bezrobotnych ukształtowała się na poziomie 362. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 7,8%¹³.

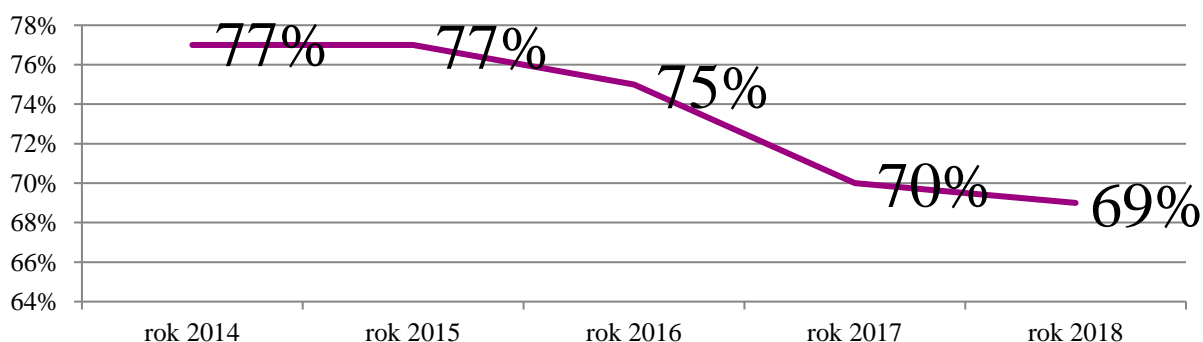
Tabela 5. Wybrane dane o rynku pracy w 2018 r. Dane powiatowe.

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	2 153	904	1 249
Bezrobotni z prawem do zasiłku	307	135	172
Długotrwale bezrobotni	1 284	434	850

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

Na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można nieznaczny, lecz systematyczny spadek wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

Wykres 6. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

¹¹ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#przeci%C4%99tne-miesi%C4%99czne-wynagrodzenie

¹² Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

¹³ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

2.3. SYSTEM OŚWIATY

Zróżne prawa oświatowe sytuują szkołę i placówkę oświatową w dziedzinie prawa administracyjnego i prawa pracy. Prawo pracy obejmuje sferę statusu zawodowego nauczyciela i regulację kwestii związanych ze stosunkiem pracy nauczycieli i innych pracowników szkoły. Normy prawa administracyjnego natomiast określają model systemu oświaty Rzeczypospolitej Polskiej, działanie organów administracji oświatowej i wiele kwestii związanych z działalnością szkół, placówek oświatowych. Na terenie Gminy funkcjonują następujące jednostki oświatowe¹⁴:

Tabela 6. Wykaz placówek oświatowych na terenie Gminy.

Przedszkole Miejskie Nr 1 im. Krasnala Hałabały
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie
Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Mikołaja Kopernika
Publiczna Szkoła Podstawowa w Belcznie
Zespół Szkół Gimnazjalnych
Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki

Źródło: <http://www.lobez.pl/140-placowki-oswiatowe.html>

Oprócz wyżej wymienionych, na terenie Gminy funkcjonują prywatne placówki oświatowe świadczące usługi edukacyjne, takie, jak:

- Niepubliczny Żłobek "Dwoneczek"
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny w Karwowie
- Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- Prywatne Policealne Studium Zawodowe
- Prywatna Zasadnicza Szkoła Zawodowa
- Prywatne Technikum Zawodowe¹⁵

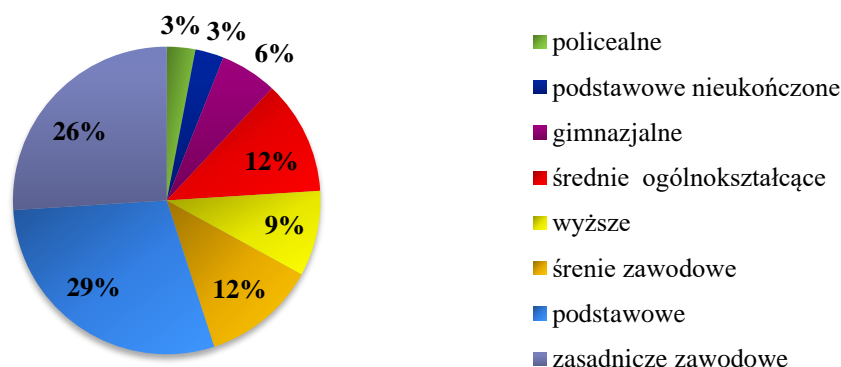
Większość mieszkańców legitymuje się wykształceniem podstawowym ukończonym (29%) oraz zasadniczym zawodowym (26%). 12% posiada wykształcenie zawodowe, a 12% - średnie ogólnokształcące. 9% ukończyło uczelnie wyższe, z kolei 6% mieszkańców Gminy Łobez zakończyło edukację na poziomie gimnazjum. 3% ogółu mieszkańców posiada wykształcenie policealne, z kolei 3% nie ukończyło edukacji podstawowej. Wśród kobiet mieszkających w Gminie Łobez największy odsetek ma wykształcenie podstawowe

¹⁴ <http://www.lobez.pl/140-placowki-oswiatowe.html>

¹⁵ Tamże.

ukończone (31,6%) oraz zasadnicze zawodowe (17,9%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (34,7%) oraz podstawowe ukończone (26,5%).

Wykres 7. Wykształcenie mieszkańców Gminy Łobez.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-wykszta%C5%82cenia-mieszka%C5%84c%C3%B3w

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące infrastruktury edukacyjnej działającej na terenie Gminy. Na przestrzeni ostatnich 3 – 4 lat zaobserwować możemy wzrost dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. W roku 2018 znacznie wzrosła liczba uczniów uczęszczających do szkoły podstawowej oraz zwiększyła się ilość szkół – w roku 2018 na terenie Gminy Łobez funkcjonowało 5 szkół edukacji podstawowej. W minionym roku spadła natomiast liczba uczniów uczęszczających do gimnazjum, co spowodowane jest zapewne reformą systemu oświaty.

Tabela 7. Infrastruktura edukacyjna Gminy Łobez.

EDUKACJA	2015/16	2016/17	2017/18
Placówki wychowania przedszkolnego	3	3	3
• w tym przedszkola	1	1	1
Miejsca w przedszkolach	340	370	370
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	342	393	398
• w tym przedszkolach	316	361	370
Szkoły podstawowe	3	3	5
Uczniowie szkół podstawowych	908	814	955
Gimnazja	2	2	1
Uczniowie szkół gimnazjalnych	420	440	277
Liczba uczniów przypadających na 1 oddział w szkołach podstawowych	21	21	21
• gimnazjalnych	23	23	21

Źródło:

https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018r. poz. 1457 z późn. zm.) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego z dnia 13 listopada 2003 roku (Dz. U. z 2018 r. poz. 1530 z późn. zm.) kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

W 2017 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 15 383 tysięcy złotych.

Źródło:

https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

2.4. INFRASTRUKTURA GMINY

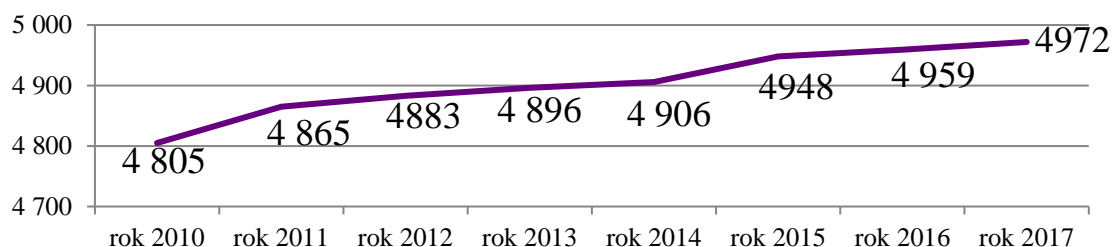
2.4.1. INFRASTRUKTURA MIESZKALNA

W 2017 roku w Gminie Łobez oddano do użytku 14 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 0,9 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Całkowite zasoby mieszkaniowe w Gminie Łobez w roku 2017 to 4 972 nieruchomości. Jest to o 13 lokali mieszkalnych więcej, niż w roku poprzednim (2016). W 2017 roku wszystkie mieszkania oddane do użytkowania (14) przeznaczone zostały na cele indywidualne. W roku poprzednim (2016) sytuacja wyglądała podobnie – 13/13 lokali oddanych do użytkowania stanowiły mieszkania indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Gminie Łobez to 5,36 i jest ona znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2017 roku w Gminie Łobez to 134,6 m². Jest ona znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce¹⁶. Przeciętna powierzchnia ogółu mieszkań wynosi 68,2m².

Na przestrzeni ostatnich 8 lat odnotować możemy systematyczny wzrost liczby lokali mieszkaniowych.

Wykres 8. Liczba mieszkań w Gminie Łobez w latach 2010-2017.

Źródło: opracowanie własne na podstawie:

https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf oraz http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#zasoby-mieszkaniowe

¹⁶ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#nieruchomo%C5%9Bci-w-pigu%C5%82ce

W roku 2017
Gmina Łobez dysponowała
62
lokalami socjalnymi

Źródło:

https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

2.4.2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Przez Gminę Łobez przebiegają 3 drogi o znaczeniu wojewódzkim, 14 dróg powiatowych oraz 13 dróg gminnych. Na terenie Gminy znajduje się 68,797 km dróg i ulic powiatowych, co stanowi 18,47% ogólnej liczby dróg powiatowych znajdujących się w Powiecie Łobeskim¹⁷. Do dróg wojewódzkich zalicza się:

- droga nr 147 Wierzbiczin-Łobez,
- droga nr 148 Starogard Łobeski-Łobez-Drawsko Pomorskie,
- droga nr 151 Świdwin-Łobez-Węgorzyno¹⁸.

Przez miasto Łobez przechodzi 1 linia kolejowa wykorzystywana do ruchu pasażerskiego lub towarowego (Linia kolejowa nr 202: Gdańsk Główny – Stargard).

*Według opinii specjalistów:
„Gmina Łobez jest dobrze
skomunikowana zarówno poprzez sieć
dróg wojewódzkich, powiatowych
i gminnych. Aktualna sieć jest
wystarczająca dla potrzeb mieszkańców
oraz przedsiębiorców”.
(Strategia rozwoju infrastruktury
drogowej Powiatu Łobeskiego na lata
2016-2022.)*

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 99,89% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 97,28% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 94,47% mieszkań posiada łazienkę, 83,20% korzysta z centralnego ogrzewania, a 53,54% z gazu sieciowego¹⁹.

W Gminie Łobez w roku 2017 funkcjonowały cztery oczyszczalnie ścieków z których korzystało 10 810 mieszkańców. Jeśli chodzi o gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych dane kształtują się następująco: w Łobzie znajduje się 667 zbiorników bezodpływowych oraz 115 oczyszczalni przydomowych. W roku 2017 Gmina zebrała 2 855 ton odpadów komunalnych, z czego 2 392 ton stanowiły odpady z gospodarstw domowych²⁰.

¹⁷ Strategia rozwoju infrastruktury drogowej Powiatu Łobeskiego na lata 2016-2022, źródło: <http://spow.lobez.ibip.pl/public/?id=187462>

¹⁸ <http://www.lobez.pl/aktualnosc/wykaz-drog-i-ulic-na-terenie-miasta-i-gminy-lobez-objetych-zimowym-utrzymaniem-w-roku-2017.html>

¹⁹ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#nieruchomo%C5%9Bci

²⁰ https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

2.5. ŻYCIE KULTURALNE, SPORTOWE I REKREACYJNE

Kultura jest źródłem rozwoju społecznego ponieważ poprzez właściwy sobie świat wartości, legitymizuje struktury społeczne i oczekiwane kierunki ich przemian podejmowane przez człowieka jako członka społeczności i twórcy kultury, ale w dialektycznym procesie wzajemnych interakcji w procesach socjalizacji i wychowania – człowiek jest też przez kulturę modelowany w cechach swoich postaw i sposobach uczestnictwa w rytmach życia społecznego²¹.

Główną placówkę kulturalną na terenie Gminy stanowi Łobeski Dom Kultury w Łobzie zlokalizowany przy ulicy Niepodległości 52. Statut Łobeskiego Domu Kultury nadany został mocą uchwały nr XXXIV/342/13 Rady Miejskiej w Łobzie z dnia 30 października 2013 roku²². ŁDK zajmuje się szeroko rozumianym promowaniem kultury poprzez organizację imprez, koncertów, wernisaży, festiwali i spektakli artystycznych. W ramach ŁDK funkcjonuje wiele różnorodnych sekcji i kół zainteresowań wśród których wymienić można takie, jak:

- koło teatralne,
- koło plastyczne,
- młodzieżowa orkiestra dęta,
- szkoła tańca „Iskra”,
- boks ,
- język angielski,

i wiele innych²³.

Uczestnicy kół zainteresowań zdobywają odznaczenia o krajowej i międzynarodowej skali. Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Kapela Ludowa "Łobuziaczy" oraz Kapela Podwórkowa „Smoki” wielokrotnie reprezentowały Ziemię Łobeską na festiwalach zagranicznych i krajowych zdobywając nagrody i wyróżnienia. Liczne osiągnięcia międzynarodowe oraz krajowe uzyskuje także sekcja plastyczna prowadząca zajęcia w trzech kategoriach wiekowych. W ramach funkcjonowania Łobeskiego Domu Kultury działa 16 świetlic na terenie sołectw Gminy Łobez.

Warto również wspomnieć o pozostałych inicjatywach kulturowych organizowanych przez Gminę Łobez takich, jak: Międzynarodowe Spotkania Orkiestr Dętych i Big Bandów,

²¹ W. Świątkiewicz, Kultura a rozwój społeczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach.

²² <http://lok.lobez.ibip.pl/public/?id=26455>

²³ <http://lobez-ldk.home.pl/ldk/index.php/en/sekcje/4-sekcje-i-kola-zainteresowan-ldk>

Łobeskie Spotkania Integracyjne "Święto Radości", Dni Łobza, Noc Rockowa, Noc Świętojańska, Koncert Kolęd i Pastorałek, imprezy okolicznościowe oraz Przeglądy Artystyczne Amatorskiego Ruchu Artystycznego. W ramach integracji europejskiej organizowane są wymiany kulturalne młodzieży ze Szwecji, Niemiec, Litwy, Estonii, Chorwacji, Włoch i Portugalii²⁴.

Rysunek 5. Logo Łobeskiego Domu Kultury.

Źródło: <http://lobez-ldk.home.pl/ldk/index.php/en/>

Ważną jednostkę kulturalną stanowi Biblioteka Miejska w Łobzie otwarta 16 stycznia 1949 roku. Obecnie biblioteka liczy około 94 000 woluminów i jest jednym z chętniej odwiedzanych miejsc publicznych w Łobzie. Oprócz swojej podstawowej funkcji biblioteka pełni także funkcję aktywizującą mieszkańców i promującą szeroko rozumianą kulturę. Mieszkańcy (również ci najmłodsi) mają możliwość korzystać z kursów komputerowych, spotkań autorskich, ferii i wakacji z książką, lekcji bibliotecznych oraz zajęć dla dzieci najmłodszych z udziałem rodziców w tzw. „Grupach Zabawowych”, które pozytywnie wpływają na wzmacnianie więzi społecznych, rozwój kompetencji sensorycznych, motorycznych i poznawczych dziecka. Od roku 2001 biblioteka realizuje kampanie społeczną propagującą codzienne wspólne czytanie dzieciom pod nazwą „Cała Polska czyta dzieciom”, z kolei od trzech lat włącza się do obchodów Narodowego Czytania – akcji mającej na celu popularyzację czytelnictwa i kultury polskiej²⁵.

W roku 2017 liczba czytelników w obu bibliotekach ukształtowała się na poziomie 1 621, a wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach na poziomie 28 (co odpowiada wartości liczonej dla powiatu)²⁶. W roku 2017 Gmina zorganizowała 975 imprez, w których udział wzięło łącznie 36 979 uczestników. Najwięcej mieszkańców

²⁴ <http://www.lobez.pl/142-opis.html>

²⁵ <http://www.bibliotekalobez.pl/historia.html>

²⁶ https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

skorzystało z koncertów oraz festiwali i przeglądów teatralnych. Najmniej popularne okazały się szkolenia i warsztaty²⁷.

Tabela 8. Rodzaj i ilość imprez organizowanych przez Gminę Łobez w roku 2018.

Rodzaj imprez	Ilość imprez	Ilość uczestników
Seanse filmowe	186	1 831
Wystawy	134	1 872
Festiwale i przeglądy artystyczne	46	9 513
Koncerty	48	11 651
Prelekcje, spotkania, wykłady	167	2 529
Imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne	116	3 140
Konkursy	138	2 221
Pokazy teatralne	67	2 923
Konferencje	5	250
Warsztaty	65	1 007
Inne	3	42
Suma	975	36 979

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#domy-i-o%C5%9Brodki-kultury

W zakresie sportu i rekreacji główną jednostkę stanowi stadion miejski w Łobzie wyposażony w 2 boiska piłkarskie (główne oraz boczne – treningowe, urządzenia lekkoatletyczne, 2 korty tenisowe, boiska do gier zespołowych, boisko do piłki plażowej) oraz hala sportowo – widowiskowa zlokalizowana przy ulicy Orzeszkowej o powierzchni użytkowej 2 710,58 m². Wszystkie szkoły w Gminie dysponują salą gimnastyczną i boiskiem do zabaw i rekreacji, a przy Szkole Podstawowej nr 2 działa boisko „ORLIK”. Na terenach wiejskich znajduje się 6 boisk do gry w piłkę nożną. Najbardziej popularnymi dyscyplinami sportowymi w środowisku łobeskim są: piłka nożna, lekkoatletyka, koszykówka, siatkówka, tenis ziemny i stołowy, jeździectwo, szachy i badminton. Równie prężnie działają sekcje: nordic walking, rowerowa, brydżowa, morsów, a także koła wędkarskie²⁸. W roku 2016 na terenie Gmin

²⁷ http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#domy-i-o%C5%9Brodki-kultury

²⁸ <http://www.lobez.pl/143-sport-i-rekreacja.html>

działało 7 klubów sportowych zrzeszających 606 członków. Odnotowano 513 osób ćwiczących, 11 trenerów i 10 instruktorów sportowych²⁹.

Rysunek 6. Hala sportowo-widowisko w Gminie Łobez.

Źródło: <http://www.lobez.pl/143-sport-i-rekreacja.html>

Obecnie na terenie Gminy funkcjonuje 19 Stowarzyszeń i Klubów Sportowych wśród których wymienić można takie, jak:

- Miejski Ludowy Klub Sportowy "Światowid 63" W Łobzie,
- Łobeski Klub Motocyklowy "Wilk" Im. Krzysztofa Daniela,
- Ludowy Łobeski Klub Biegacza "Trucht",
- Międzyszkolny Klub Sportowy "Olimp",
- Stowarzyszenie Krzewienia Kultury Fizycznej „Błyskawica”,

i wiele innych³⁰.

Ponadto na terenie Gminy Łobez corocznie odbywają się cykliczne imprezy sportowe o zasięgu: regionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym takie, jak między innymi:

- Ogólnopolski Sportowy Turniej Miast i Gmin, w tym Łobeskie Biegi o memoriał red. Tomasza Hopfera,
- Halowy Turniej Piłkarski o memoriał Jerzego Machońskiego,
- Mistrzostwa Powiatu Łobeskiego Sołectw w Halowej Piłce Nożnej,
- Łobeska Amatorska Liga Piłki Siatkowej,
- Turniej Brydża Sportowego,
- Wyścig Rowerów Terenowych "Wokół Wzgórza Rolanda",

²⁹https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

³⁰ <http://www.lobez.pl/stowarzyszenia-i-kluby-sportowe-w-lobzie.html>

- Mikołajkowy Turniej Piłki Siatkowej Dziewcząt i Chłopców³¹.

Zarówno mieszkańcy, jak i przybywający odwiedzić Gminę turyści korzystać mogą z szeregu atrakcji płynących z dogodnego położenia Gminy oraz jej licznych walorów krajobrazowych, takich jak szlaki rowerowe, piesze i kajakowe.

2.6. OPIEKA ZDROWOTNA

W Gminie Łobez świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej udzielane są w dni powszednie, od poniedziałku do piątku, między godz. 8:00 a 18:00, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy. Opieka jest realizowana w warunkach ambulatoryjnych (w gabinecie, poradni lub przychodni), a w przypadkach uzasadnionych medycznie także w domu pacjenta. W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców Gminy usługi świadczą następujące placówki Służby Zdrowia:

- NZOZ Medicor przy ul. Kwiatowej 12
- NZOZ Medyk przy ul. Orzeszkowej 5/5A
- NZOZ Przychodnia Rodzinna przy ul. Niepodległości 66 B
- Przychodnia MEDICAM przy ul. gen. Władysława Sikorskiego 6 (opieka całodobowa)³².

Na terenie Gminy funkcjonuje 7 punktów aptecznych.

Liczba osób przypadających na 1 przychodnię kształtuje się na poziomie 1 178 i jest niższa, niż dane dla powiatu łobeskiego (1 439), co uznać można za tendencję pozytywną. Jednocześnie porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na jednego mieszkańca w Gminie Łobez ukształtowały się na poziomie 6,8. Na poziomie powiatowym 4,1 rad przypadło na jednego mieszkańca. W roku 2017 na terenie Gminy Łobez funkcjonowało łącznie 12 przychodni³³.

³¹ <http://www.lobez.pl/143-sport-i-rekreacja.html>

³² <http://www.lobez.pl/147-podstawowa-opieka.html>

³³ https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf

2.7. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwo publiczne rozumiemy jako ogół warunków i instytucji chroniących obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, głównie w stanach nadzwyczajnych.

W Gminie Łobez nad bezpieczeństwem mieszkańców czuwa Komenda Powiatowa Policji w Łobzie zlokalizowana przy ul. Wojska Polskiego 2. Komisariaty jednostek podległych znajdują się w Resku, Węgorzynie, Radowie Małym (posterunek policji) i w Dobrej³⁴. Na terenie Gminy Łobez działa również Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej zlokalizowana przy ulicy Przemysłowej 2.

2.8. POTENCJAŁ DO ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Przez termin „potencjał” rozumiemy zasób możliwości, mocy, zdolności tkwiący w czymś lub kimś; sprawność, wydajność, możliwość. Źródła potencjału mogą leżeć zarówno w zasobach społeczności lokalnej (kapitał społeczny), jak i we wszelkich uwarunkowaniach danego terenu (infrastruktura, sytuacja finansowa, sytuacja gospodarczo-ekonomiczna itd.) Nie bez znaczenia pozostają również świadome działania podejmowane przez Gminę, takie jak wnioski o wszelkiego rodzaju dofinansowania czy współpraca z organizacjami pozarządowymi.

W potocznym rozumieniu organizacje pozarządowe to podmioty niezależne od administracji publicznej – tworzą one tzw. trzeci sektor. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zawiera definicję organizacji pozarządowej – są to, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia z wyłączeniem m.in. partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych oraz fundacji których jednym fundatorem jest Skarb Państwa³⁵.

Oprócz znaczenia organizacji pozarządowych ogromny wpływ na potencjał do rozwiązywania problemów społecznych posiada cały aparat pomocy społecznej i jednostek oraz instytucji działających w jego obszarze. Przez termin „problem społeczny” rozumiemy natomiast taki stan społeczny, który znaczna część społeczeństwa definiuje jako

³⁴ <http://lobez.policja.gov.pl/zlo/twoj-dzielnicy/5522,Dzielnicy-Komendy-Powiatowej-Policji-w-Lobzie.html>

<http://lobez.policja.gov.pl/zlo/kpp-lobez/jednostki>

³⁵Dz. U. z 2019 r. poz. 688

łamanie norm społecznych, będących dla nich szczególnie cennymi. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę dla efektywnego funkcjonowania państwa, utrudniają, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych. Problem społeczny stanowi rozdźwięk między uznanymi wzorami a aktualnym stanem rzeczy. Warty podkreślenia jest fakt, że żadne warunki społeczne nie mogą być uznane za problem społeczny, jeśli nie zostaną one określone za pomocą uznanych wartości jako problem przez znaczącą liczbę ludności³⁶.

2.8.1. WSPÓLPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Na terenie Gminy Łobez działa kilkanaście organizacji pozarządowych. Stowarzyszenia, Towarzystwa, Kluby działają w różnych obszarach aktywności społecznej. Do Organizacji Pozarządowych należą:

Tabela 9. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Łobez.

LP.	Nazwa
1.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Łobzie
2.	Lokalna Grupa Działania Centrum Inicjatyw Wiejskich
3.	Łobeski Klub Biegacza „TRUCHT” 7
4.	Międzyszkolny Klub Sportowy „Olimp”
5.	Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego Koło „Karaś”
6.	Polskie Stowarzyszenie Diabetyków
7.	Stowarzyszenie „Bezpieczny Powiat Łobeski”
8.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Oświaty, Kultury i Sportu Wsi Bełczna i Okolic „Dzieci Nasza Przyszłość”
9.	Stowarzyszenie Przyjaciół Karwowa
10.	Stowarzyszenie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „BŁYSKAWICA”
11.	Stowarzyszenie „Współistnienie” Centrum Integracji Społecznej „Od Nowa”
12.	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie
13.	Uczniowski Klub Sportowy „BADMINTON”
14.	Uczniowski Klub Sportowy „Promyk”
15.	Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie- Klub Honorowych Dawców Krwi w Łobzie

Źródło: http://www.bip.lobez.pl/content.php?cms_id=1018//m=5

³⁶ Leksykon Polityki Społecznej. Barbara Rysz-Kowalczyk (red.). Warszawa: ASPRA-JR, 2001.

Głównym dokumentem wyznaczającym reguły i proces współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi jest uchwała nr XLVIII/363/2018 z dnia 18 października 2018 roku w sprawie uchwalenia „Programu współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2019”. Celem głównym programu współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi jest integralne zaspokajanie aktualnych, zbiorowych potrzeb i oczekiwań mieszkańców poprzez budowanie partnerstwa między Gminą, a podmiotami Programu oraz wzmacnianie roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów lokalnych. Program wychodzi z założenia, że to właśnie NGO działające na rzecz małych społeczności są cennym wyrazicielem opinii publicznej i oczekiwań określonych grup społecznych. Za szczegółowe cele programu uznano:

- poprawę jakości życia poprzez zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy,
- racjonalne wykorzystywanie publicznych środków finansowych,
- otwarcie na innowacyjność i konkurencyjność w wykonywaniu zadań publicznych,
- integrację organizacji i innych podmiotów działających na rzecz Gminy i jej mieszkańców,
- wzmacnianie potencjału organizacji i innych podmiotów oraz rozwój wolontariatu.

Biorąc pod uwagę sferę społeczną i edukacyjną w roku 2019 za priorytetowe zadania Gminy we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku (Dz. U. z 2019 r. poz. 688) uznano: pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, rozwiązywanie problemów związanych z bezdomnością i wykluczeniem społecznym, pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej poprzez reintegrację zawodową i społeczną, działania przyczyniające się do zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży (w tym rozwijanie zdolności, zainteresowań, propagowanie zdrowego trybu życia oraz promowanie działań wolontariackich, organizacja zimowego i letniego wycieczki dla dzieci i młodzieży oraz wspieranie działań edukacyjnych mających na celu przeciwdziałanie patologiom społecznym).

W sferze ochrony i promocji zdrowia w tym działalności leczniczej za działania priorytetowe uznano między innymi edukację prozdrowotną, promocję życia bez nałogów, pomoc ludziom uzależnionym i ich rodzinom oraz objęcie specjalistyczną opieką dzieci i młodzieży zagrożonych patologiami społecznymi. W sferze najważniejszej z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych za priorytetowe kierunki współpracy uznane

zostało prowadzenie działalności profilaktycznej i upowszechnianie wiedzy dotyczącej ryzyka szkód zdrowotnych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, udzielanie pomocy terapeutycznej i informacyjnej osobom uzależnionym i współuzależnionym, w tym ofiarom przemocy domowej, realizacja programów profilaktyki uzależnień poprzez organizowanie spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, wspieranie działalności terapeutycznej osób uzależnionych, przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży i prowadzenie placówek wsparcia dziennego (światlic) w formie opiekuńczej³⁷.

Jak wynika ze sprawozdania z realizacji „Programu współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 4 ust.3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2018” w roku 2017 oraz 2018 zawarto 18 umów na realizację zadań publicznych. W ramach otwartych konkursów ofert:

- podjęto współpracę ze Stowarzyszeniem „Współistnienie” – reintegracja zawodowa i społeczna osób dotkniętych wykluczeniem społecznym,
- podjęto współpracę z Towarzystwem Przyjaciół Dzieci – organizacja zajęć pozalekcyjnych w ramach placówek wsparcia dziennego dla dzieci ze środowisk zagrożonych patologiami społecznymi w latach 2018-2020,
- podjęto współpracę z Ludowym Uczniowskim Klubem Sportowym „Trójka” Węgorzyno – przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży z Gminy Łobez, poprzez organizację zajęć nauki pływania w roku 2018.

W trybie małych zleceń (jako zadania publiczne) podjęto współpracę w z Gminnym Zrzeszeniem Ludowym Zespoły Sportowe w Łobzie - „Wakacje na sportowo z profilaktyką uzależnień – realizacja Programu Środowiskowo – Profilaktyczno – Informacyjnego, połączonego z elementami sportowymi”, z kolei w ramach zadania publicznego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym zawarto umowę ze stowarzyszeniem „MONAR” w Warszawie - „Obóz terapeutyczny dla pacjentów zachodniopomorskiego Ośrodka Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Monar w Grabowie – Karkonosze 2019”³⁸.

³⁷ Program współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2019",
źródło: http://www.bip.lobez.pl/subcontent.php?cms_id=3038

³⁸ Sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi (...) na rok 2018”,
źródło http://bip.lobez.pl/subcontent.php?cms_id=3140

2.8.2. POMOC SPOŁECZNA

Główną jednostką pomocową na terenie Gminy Łobez stanowi Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie. Statut Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie uchwalony został uchwałą nr VIII/55/2019 Rady Miejskiej w Łobzie z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia statutu Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie ³⁹. Budynek MGOPS zlokalizowany jest przy ulicy Niepodległości 13. Ośrodek otwarty jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 – 15:30.

Katalog udzielanych przez Ośrodek świadczeń na przestrzeni ubiegłych lat uległ poszerzeniu. Obecnie pracownicy Ośrodka zajmują się przeprowadzaniem zarówno wywiadów środowiskowych (na podstawie których wydawane są decyzje o przyznaniu/odmowie udzielenia pomocy finansowej lub w naturze w formie zasiłków stałych, celowych, okresowych, wyżywienia dzieci i młodzieży w przedszkolach, szkołach, internatach, decyzje w sprawie usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych oraz decyzje o odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej), udzielaniem schronienia dla osób bezdomnych, jak i realizacją wypłat świadczeń rodzinnych z dodatkami, świadczeń wychowawczych i jednorazowych oraz obsługą funduszu alimentacyjnego. W ubiegłym roku MGOPS realizował zadania wynikające z przyjmowaniem i wypłatą jednorazowego świadczenia „Dobry start”.

W ramach struktury Ośrodka funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego zlokalizowane przy szkołach podstawowych. Ośrodek podejmuje aktywną współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy i Sołtysami w związku z obsługą osób skierowanych do prac społecznie użytecznych. Do zadań MGOPS należy także koordynacja Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie prowadzi realizację programu „Senior+” (w ramach którego powstał Klub Seniora „Łobeziacy”). Od kilku lat na podstawie Porozumienia z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Ośrodek realizuje dwa zadania wynikające z Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 pn. Region dla Rodziny - Zachodniopomorska Karta Seniora

MGOPS W ŁOBZIE

*Ul. Niepodległości 13,
73-150 Łobez*

e-mail: mgopslobez@op.pl

*Dyrektor MGOPS: mgr Dorota Skólmowska
Z-ca Dyrektora: mgr Agnieszka Bogucka*

³⁹ http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=303742

i Zachodniopomorska Karta Rodziny. W Ośrodku przyjmowane są również wnioski na przyznanie Karty Dużej Rodziny⁴⁰. Wymienione zadania Ośrodka wpisują się w wachlarz zadań nałożonych na Ośrodki Pomocy Społecznej określony w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

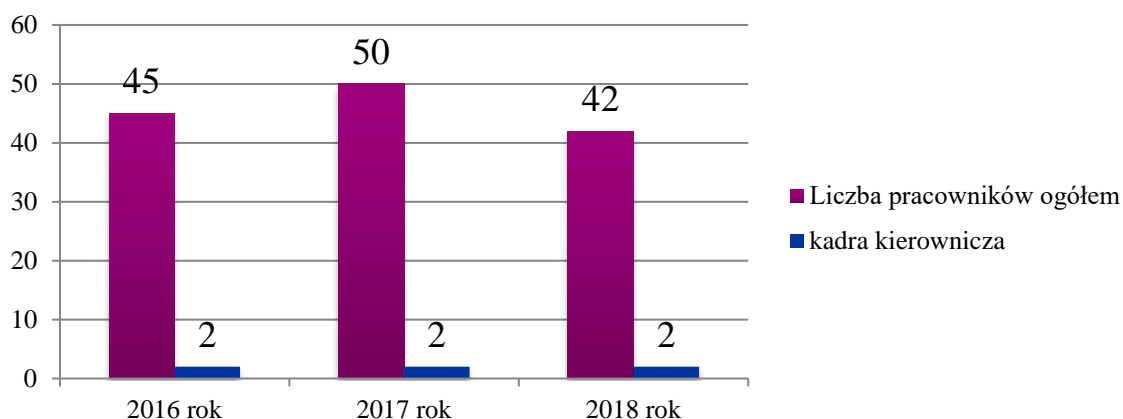
Mówiąc o działaniach pomocowych nie można również pominąć takich jednostek, jak:

- Punkt Konsultacyjny (dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, uzależnionych i współuzależnionych)
- Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Resku
- Klub Abstynenta „FRAL”
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Jednostki Oświaty
- Służba Zdrowia
- Policja i Straż Miejska
- Urząd Miejski
- Współpracujące jednostki upowszechniania kultury
- Organizacje pozarządowe
- Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle, psychicznie chorych oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Resku
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łobzie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łobzie
- Środowiskowy Dom Samopomocy

⁴⁰ http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

W roku 2016 liczba pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej wyniosła 45. W roku 2017 kadra powiększyła się o 5 pracowników, by ponownie spaść do 42 w roku 2018. Na przestrzeni ostatnich 3 lat na kadrę kierowniczą niezmiennie składają się 2 osoby⁴¹.

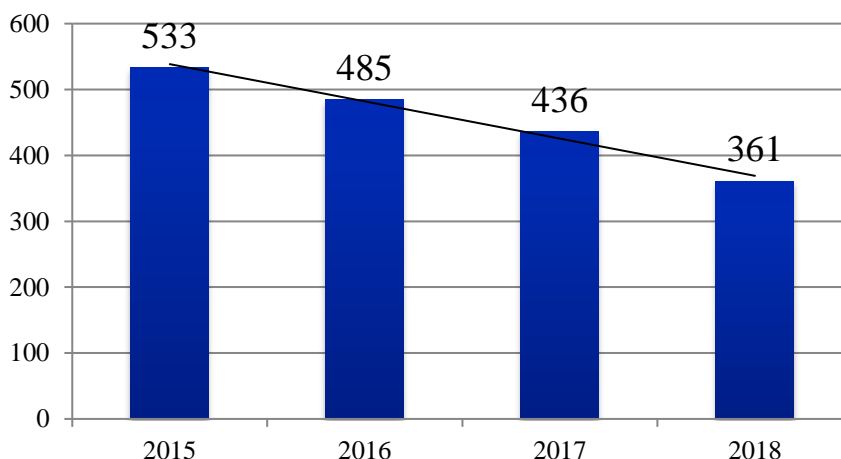
Wykres 9. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

Na przestrzeni ostatnich lat zauważyć można spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez Ośrodek. W roku 2015 z różnych form pomocy skorzystały 533 rodziny, w roku 2016 – 485. W roku 2017 z oferty Ośrodka skorzystało 436 rodzin, z kolei w roku ubiegłym liczba ta ukształtowała się na poziomie 361 rodzin.

Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Źródła:

http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=286920

http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=277539

http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=258092

⁴¹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

Odnotować można systematyczny spadek przyznawanych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, przy czym różnica między przyznawanymi świadczeniami pieniężnymi w latach 2015 – 2018 wynosi 213, z kolei różnica między przyznawanymi świadczeniami niepieniężnymi wynosi 183.

Tabela 10. Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2015 – 2018.

ROK	2015	2016	2017	2018
świadczenia niepieniężne	379	328	220	196
świadczenia pieniężne	491	420	364	278

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, 2018 rok.

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy od lat jest ubóstwo i bezrobocie. W obu tych przypadkach zaobserwować możemy tendencje spadkową. Na podobnym poziomie utrzymuje się przyznawanie pomocy z powodu bezdomności, długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Najniższy odsetek osób zgłasza się po pomoc z powodu narkomanii i przemocy w rodzinie.

Tabela 11. Powody przyznawania pomocy społecznej i wsparcia (liczba rodzin) na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Ubóstwo	407	337	318	234
Bezrobocie	348	306	261	198
Niepelnosprawność	171	148	141	129
Długotrwała lub ciężka choroba	192	177	180	173
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	73	66	46	31
Alkoholizm	104	102	90	62
Narkomania	2	0	2	3
Bezdomność	23	26	18	20
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	8	10	11
Przemoc w rodzinie	3	2	1	-

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

3. DZIEDZINY PLANOWANIA STRATEGICZNEGO

Na podstawie obowiązujących lub opracowywanych programów oraz w wyniku prac zespołów roboczych ds. opracowania Strategii, w odniesieniu do każdej z dziedzin planowania strategicznego przeprowadzono analizy diagnostyczne, w skład których wchodzi:

- charakterystyka dziedziny, skali problemu i działań interwencyjnych (rozdział Podstawowe informacje o dziedzinie, skala problemu i działania interwencyjne),
- charakterystyka głównych obszarów problemowych (rozdział Obszary problemowe),
- wskazanie najważniejszych obszarów powiązań (rozdział Korelacje).

Podkreślenia wymaga ostatni wymieniony element analizy diagnostycznej – wskazuje on na komplementarność dziedzin planowania strategicznego, zarówno w zakresie podmiotowym, jak i funkcjonalnym. W tym celu określone zostały korelacje, powiązania między różnymi dziedzinami z uwzględnieniem obszarów funkcjonowania Gminy nie objętych zakresem Strategii (np. mieszkalnictwo, edukacja) oraz działalności instytucji nie prowadzonych przez Gminę Łobez.

W oparciu o wnioski wynikające z analizy dostarczonego materiału sformułowano dla każdej z dziedzin cele operacyjne. Dla każdego z celów operacyjnych zaprezentowana została planowana strategia realizacji celu zawierająca charakterystykę planowanych do realizacji działań. Określone zostały podmioty odpowiedzialne, podmioty współpracujące, źródła finansowania, ramy finansowe oraz wytyczne dla monitorowania realizacji celów.

CEL STRATEGICZNY: Sprawny, odpowiedni do potrzeb system rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Łobez.

- **POPRAZ:** Podejmowanie interwencji w odpowiedzi na problemy mieszkańców Gminy.
- **TAK, ABY:** Interwencja uwzględniała charakter i skalę problemów oraz optymalizowała wykorzystywanie dostępnych zasobów.

3.1. WSPIERANIE RODZINY

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wszystkie jednostki pomocowe działające na terenie Gminy w określony sposób zajmują się wspieraniem rodziny w różnych obszarach jej funkcjonowania, a ich integralne, holistyczne oddziaływania pozwalają uzyskać zamierzone efekty i wprowadzić istotne zmiany w zakresie funkcjonowania instytucji rodziny, jednakże główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny stanowi Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie.

Ze świadczeń wychowawczych w roku 2016 skorzystało 985 rodziny, z kolei w roku następnym wynik ten ukształtował się na poziomie 1071 rodzin, a więc o 86 więcej, niż w roku poprzednim. W roku 2018 liczba rodzin, którym przyznano świadczenia wychowawcze spadła do 965.

Tabela 12. Świadczenia wychowawcze przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.

	2016	2017	2018
Liczba rodzin	985	1071	965
Kwota świadczeń w zł	6.298.161,22	8.496.411,70	7.887.370

Źródło: http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=277539

http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=286920

http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

W 2015 roku to zasiłek rodzinny wraz z dodatkami został przyznany 469 rodzinom, w 2016 roku – 512 rodzinom, a w roku 2017 – 536 rodzinom. W roku 2018 nastąpił znaczny wzrost rodzin, którym przyznane zostały zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych: z 536 do 654 rodzin.

Tabela 13. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	469	512	536	654
Kwota świadczeń w zł	1.668.485	1.943.331	2.040.360	2.004.855

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 rok,
http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

W roku 2015 liczba świadczeń przyznanych z tytułu urodzenia się dziecka wyniosła 107, w roku 2016 i 2017 – 115, z kolei w roku ubiegłym liczba świadczeń spadła do 96.

Tabela 14. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	107	115	115	96
Kwota świadczeń w zł	107.000	115.000	115.000	96.000

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 rok,
http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W roku 2018 z omawianych świadczeń skorzystały 92 rodziny.

Tabela 15. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba rodzin	128	116	102	92
Kwota świadczeń w zł	901.517	864.980	794.190	756.810

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Na przestrzeni ostatnich 3 lat zauważyć można wzrost przyznawanych świadczeń rodzicielskich – z 498 w roku 2016 do 682 w roku 2018.

Tabela 16. Świadczenia rodzicielskie przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.

	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	498	661	682
Kwota świadczeń w zł	443.057	607.719	618.248

Źródło: http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=277539

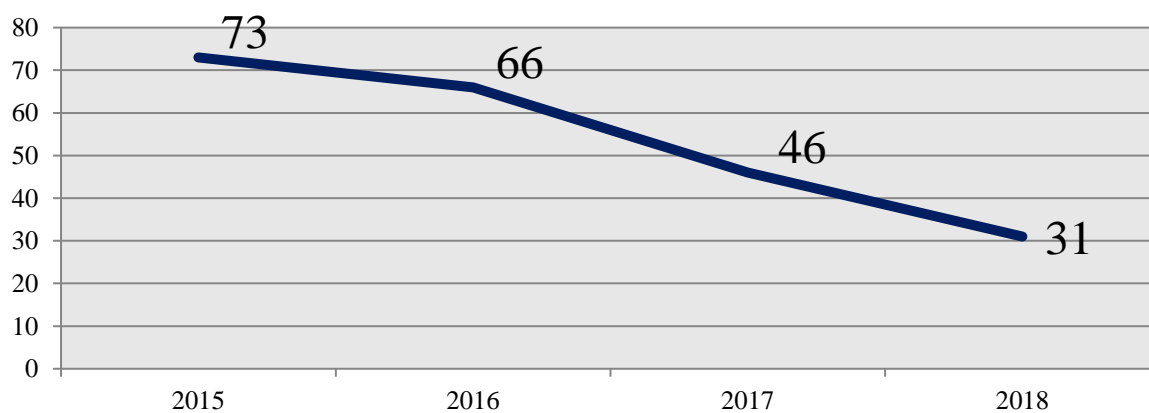
http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=286920

http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

Od roku 2018 na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. realizowane jest świadczenie „Dobry start”. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku w wysokości 300 zł matce, ojcu, opiekunowi faktycznemu, opiekunowi prawnemu na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia, na dzieci niepełnosprawne uczące się w szkole do ukończenia przez nie 24 roku życia. Świadczenie dobry start przysługuje niezależnie od dochodu rodziny. W 2018 r. świadczenie dobry start pobrało 1 059 rodzin z obszaru Gminy Łobez. Przyznano 1 464 świadczenia na łączną kwotę 439 200 zł.

Na przestrzeni lat 2015 – 2018 wyraźnie spadła liczba rodzin, którym udzielana jest pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Od roku 2015 do roku 2018 ponad dwukrotnie zmniejszyła się liczba beneficjentów pomocy.

W 2018 roku 31 rodzin skorzystało z pomocy i wsparcia z powodu bezradności opiekuńczo – wychowawczej, z czego 21 stanowiły rodziny niepełne, a 12 rodziny wielodzietne.

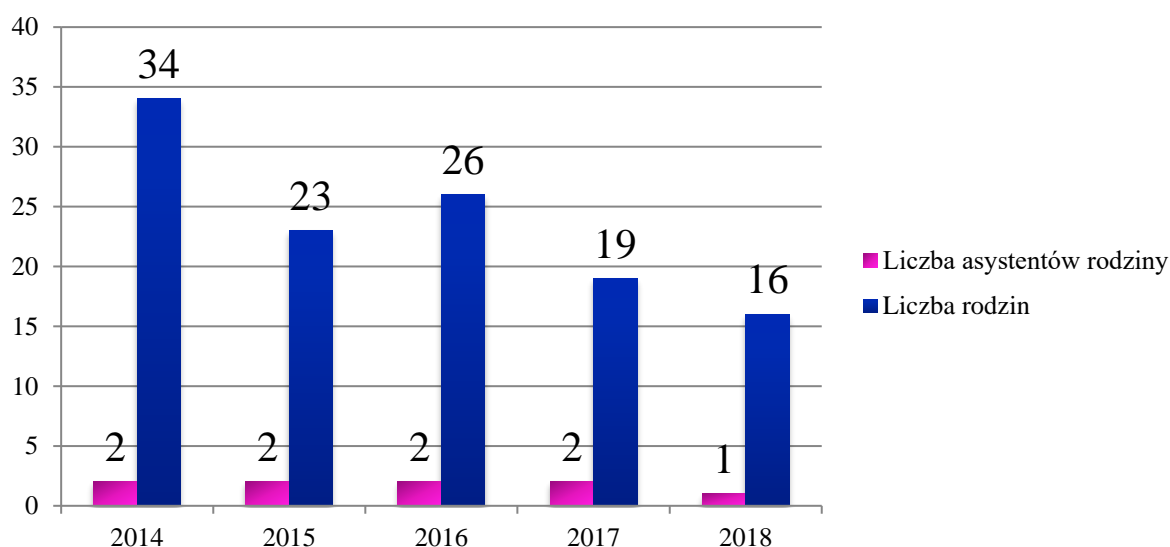
Wykres 11. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2015 – 2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2019 r. poz 1111 z późn. zm.) Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem nie dopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy ekonomicznym. W 2018 roku Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie zatrudniał na podstawie umowy o pracę jednego asystenta rodziny, który wspierał na przestrzeni roku łącznie 16 rodzin.

Głównymi powodami objęcia opieką asystenta była bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie i przemoc w rodzinie. Przez poprzednie lata zatrudnionych było dwoje asystentów rodziny, a liczba rodzin objętych ich pomocą wynosiła kolejno; 34 w roku 2014, 23 w roku 2015, 26 w roku 2016, 19 w roku 2017 i 16 w roku ubiegłym (2018).

Wykres 12. Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2014 – 2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Analizując obszar „wspieranie rodziny” nie można pominąć funkcji, jaką pełnią placówki wsparcia dziennego. W strukturach Miejsko- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie działają dwie placówki wsparcia dziennego. Jedna z nich zlokalizowana jest przy Szkole Podstawowej nr 1, z kolei druga ma siedzibę przy Szkole Podstawowej nr 2. Podstawowym kryterium przyjęcia dziecka jest jego sytuacja rodzinna, tj. dysfunkcyjność rodziny. Celem placówek jest objęcie dzieci opieką wychowawczą, pomoc w nauce oraz eliminowanie występujących zaburzeń zachowania. Do każdej z placówek uczęszcza obecnie

15 dzieci. Co istotne – dzieci mogą być również przyjęte na własną prośbę. Do przyjęcia wychowanka wymagana jest zgoda rodziców/opiekunów prawnych⁴².

W zajęciach prowadzonych przez placówki – środowiskowe ogniska wychowawcze w 2018 roku uczestniczyło 45 dzieci w wieku szkolnym, z rodzin dysfunkcyjnych, wielodzietnych oraz rodzin niepełnych, o bardzo niskim statusie materialnym. Osiągnięte rezultaty to między innymi:

- poprawa wyników w nauce,
- zlikwidowanie wysokiej absencji szkolnej,
- promocja do następnej klasy,
- lepsze zaspokojenie potrzeb życiowych podopiecznych,
- zapewnienie dożywiania, pomocy socjalnej,
- wzrost świadomości rodziców i dzieci w zakresie zażywania substancji psychoaktywnych,
- poprawa skuteczności pomocy pedagogicznej, terapeutycznej i prawnej rodzin znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej⁴³.

Na funkcjonowanie rodziny wpływa również obecność niepełnosprawnego dziecka oraz pomoc społeczna w tym zakresie. W roku 2015 przyznano 805 zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka, w roku 2016 – 778, w roku 2017 – 822, z kolei w roku 2018 – 789.

Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka przyznawany na przestrzeni lat 2015 – 2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	805	778	822	789
Kwota świadczeń w zł	123.165	119.034	125.766	124.456

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

Rodziny z Gminy Łobez mają możliwość korzystania za Karty Dużej rodziny oraz Zachodniopomorskiej Karty Rodziny. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, czy

⁴² http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

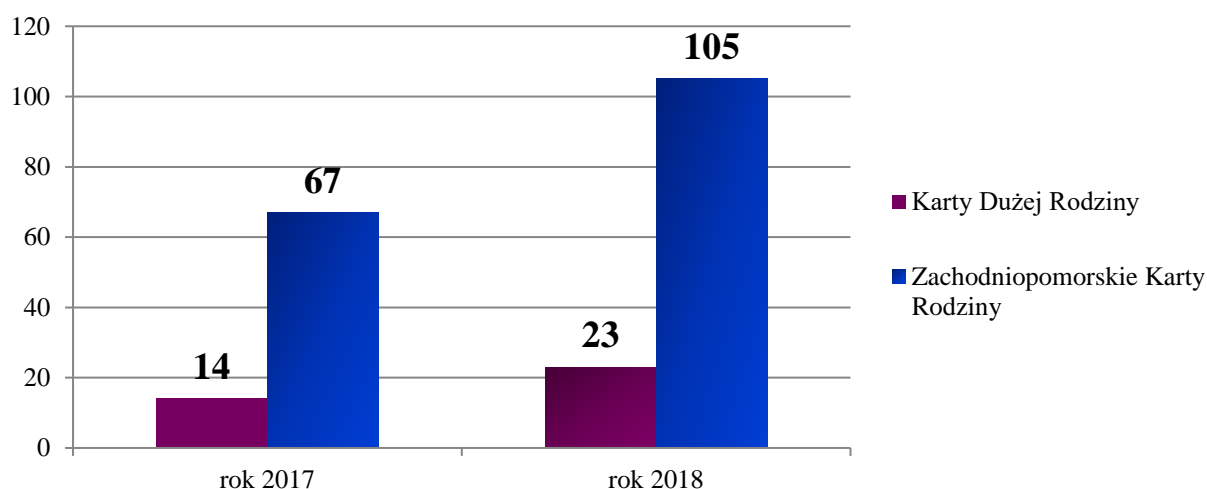
⁴³ http://www.lobez.pl/files/file/Raport-o-stanie-Gminy-za-2018-r_.pdf

transportowej na terenie całego kraju. Zniżki oferują nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

**W 2018 r. wydano 67 Kart Dużej Rodziny oraz 38 kart w formie elektronicznej.
Jest to o 38 więcej kart, niż w roku poprzednim (2017).**

Wsparciem wynikającym z posiadania Zachodniopomorskiej Karty Rodziny objęte są rodziny z minimum dwojgiem dzieci, z terenu województwa zachodniopomorskiego. Program Zachodniopomorskich Kart Rodziny ma na celu poprawę sytuacji rodzin. Karta umożliwia korzystanie, na preferencyjnych warunkach, z katalogu ofert: kultury, edukacji, rekreacji, transportu i innych usług oferowanych przez partnerów Programu. W 2018 roku wydano 23 Zachodniopomorskie Karty Rodziny, z kolei w roku 2017 – 14.

Wykres 13. Karty Dużej Rodziny i Zachodniopomorskie Karty Rodziny wydane w roku 2017 i 2018.

Źródło: http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=286920
http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

Trudności rodzin w obszarze opiekuńczo – wychowawczym oraz w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych wynikające z niskich dochodów, związane między innymi z wychowywaniem dzieci w rodzinach niepełnych, wychowywaniem dzieci z niepełnosprawnością i pozostawianiem bez pracy.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Wspieranie rodziny” są:

- **Edukacja** – w szczególności w kontekście wyrównywania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcia rodziców w edukowaniu dzieci i młodzieży.
- **Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – jednym z kluczowych czynników zwiększających ryzyko wystąpienia trudności w zaspokajaniu podstawowych potrzeb bytowych przez rodziny jest problem związany z bezrobociem.
- **Wsparcie osób niepełnosprawnych** – w szczególności należy zwrócić uwagę na konieczność zapewnienia wsparcia rodzinom z dziećmi z niepełnosprawnością przez dostosowanie usług do ich szczególnych potrzeb, w tym optymalizację oferty pomocowej o charakterze niematerialnym w zakresie umożliwienia podejmowania ról społecznych, w tym zawodowych, przez rodziców dziecka z niepełnosprawnością.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Zapewnienie możliwości nabycia, rozwoju kompetencji rodzicielskich i umiejętności przewyższania sytuacji kryzysowych przez rodziny mające trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na organizowaniu sieci wsparcia umożliwiającej pomoc rodzinie zagrożonej problemami wychowawczo – opiekuńczymi na jak najwcześniejszym etapie problemu, zarówno poprzez działania profilaktyczne jak i interwencyjne. Zapewniona zostanie lepsza dostępność i promocja usług oraz zostanie wzmocniona zdolność reagowania właściwych podmiotów na wszelkie informacje o możliwości występowania problemów w rodzinach z dziećmi. Istotne wydają się szkolenia/warsztaty dla rodziców z zakresu poszerzania kompetencji rodzicielskich. Szkolenia prowadzone powinny być w nurcie strategii edukacyjnej. Równie ważne jest inicjowanie zajęć integrujących rodziny, a więc warsztaty dla rodzin, czy wspólne zajęcia. Nie bez znaczenia pozostaje edukacja dzieci i młodzieży z zakresu komunikacji interpersonalnej w rodzinie.

Istotną rolę w realizacji celu mają pracownicy socjalni i asystenci rodziny. Do zadań tych dwóch grup zawodowych należy diagnozowanie sytuacji (zarówno problemów, jak i zasobów rodziny), a następnie, wspólnie z rodziną poprzez kreowanie drogi do wyjścia z sytuacji problemowej.

Konieczne jest również podejmowanie działań zmierzających do wyrównywania szans edukacyjnych z wykorzystaniem wsparcia pozamaterialnego, w szczególności: zajęć wyrównawczych prowadzonych w placówkach oświatowych, zajęć pozalekcyjnych ukierunkowanych na rozwój zainteresowań (np. zajęcia w świetlicach środowiskowych oraz placówkach oświatowych, rozwój oferty pomocowej w celu wyrównania szans edukacyjnych uczniów oraz wsparcie rodziców w edukowaniu ich dzieci).

Planuje się również rozwój wsparcia rodziców w powrocie na rynek pracy po urodzeniu dziecka oraz wsparcie w utrzymaniu pracy, w szczególności rodziców samotnie wychowujących dzieci. Konieczny jest rozwój form opieki nad dzieckiem do lat trzech oraz dalszy rozwój form opieki nad uczniami w dni wolne od nauki realizowane m.in. przez placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego.

Planuje się także stały rozwój działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej i Punktu Konsultacyjnego a więc: stałe podnoszenie kompetencji zatrudnionych kadr, współpraca z organizacjami pozarządowymi, rozpowszechnianie działalności jednostki i jej wszechstronna promocja.

Zadania

- Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- Asystent rodziny – zaktywizowanie działań asystenta rodziny.
- Współpraca z punktem konsultacyjnym oraz Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.
- Rozwój działań w placówkach wsparcia dziennego.
- Szeroko rozumiana praca socjalna.
- Organizacja szkoleń i warsztatów dla rodziców z zakresu poszerzania kompetencji rodzicielskich.
- Inicjowanie aktywności integracyjnych dla rodzin.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

- MGOPS
- UM

Podmioty współpracujące

- Instytucje aktywności lokalnej
- NGO
- Oświata

Źródła finansowania

- UM
- Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba rodzin, w których realizowana jest usługa asystenta rodziny w odniesieniu do liczby rodzin ze zdiagnozowanymi problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Liczba asystentów rodziny.
- Liczba zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
- Liczba przeprowadzonych warsztatów dla rodziców oraz liczba uczestników.
- Liczba zajęć integrujących przeznaczonych dla rodzin.
- Ilość działań podjętych w placówkach wsparcia dziennego.
- Liczba beneficjentów pracy socjalnej.

3.2. WSPARCIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

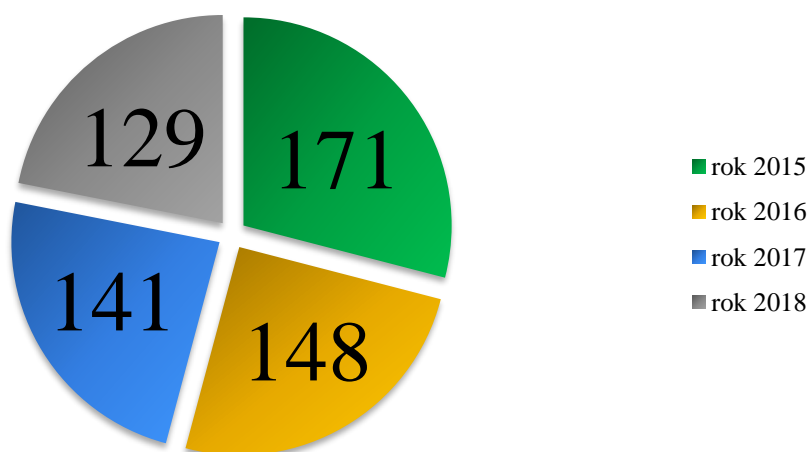
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby niepełnosprawnej z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2019. poz. 1172) i przyjęto, że osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności.

Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby niepełnosprawne tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji. Z powyższych względów w niniejszej Strategii wydzielono obszar zdrowia psychicznego, jako osobne zagadnienie.

Analizując problemy społeczne, które na przestrzeni lat 2015 – 2018 były zauważalne na obszarze Gminy Łobez, zwrócono także uwagę na zjawisko niepełnosprawności. W 2015 roku liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu niepełnosprawności ukształtowała się na poziomie 171. W roku 2016 rodzin tych było 148, w roku 2017 – 141, z kolei w roku 2018 – 129.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2015-2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2019 rok.

2019-2029

W roku 2015 przyznano 805 zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka, w roku 2016 – 778, w roku 2017 – 822, z kolei w roku 2018 – 789.

Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka przyznany na przestrzeni lat 2015 - 2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	805	778	822	789
Kwota świadczeń w zł	123.165	119.034	125.766	124.456

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

W 2015 roku przyznano 1339 świadczeń pielęgnacyjnych dla osób niepełnosprawnych powyżej 16 r.ż. o znacznym stopniu niepełnosprawności. W 2016 r. nastąpił spadek liczby przyznanych świadczeń do 1 259. W kolejnym roku liczba ta wzrosła do 1 292, by spaść do 1 239 w roku 2018.

Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności przyznany na przestrzeni lat 2015 - 2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	1 339	1 259	1 292	1 239
Kwota świadczeń w zł	204.867	192.627	197.676	195.788

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

W roku 2018 przyznano 1 472 świadczenia w formie zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na kwotę 232 474 zł. W roku poprzednim omawianych zasiłków przyznano o 31 więcej, pomimo tego kwota świadczeń była o 2 515 zł mniejsza.

Tabela 20. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia przyznany na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	1 521	1 530	1 503	1 472

2019-2029

Kwota świadczeń w zł	232.713	234.090	229.959	232.474
-----------------------------	---------	---------	---------	---------

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Na przestrzeni ostatnich 4 lat zauważyć możemy znaczny spadek zasiłków okresowych przyznawanych z tytułu niepełnosprawności. W roku 2015 taką formą pomocy objęto 40 osób, z kolei w roku 2018 – 17, a więc o ponad połowę mniej.

Tabela 21. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności przyznawany na przestrzeni lat 2015 – 2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba osób	40	30	27	17
Kwota świadczeń w zł	49.360	36.948	26.566	9.584

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Od roku 2015 liczba przyznawanych świadczeń pielęgnacyjnych utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Odnotować możemy znaczny wzrost kwoty przyznawanych świadczeń.

Tabela 22. Świadczenie pielęgnacyjne przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	534	557	535	551
Kwota świadczeń w zł	638.720	720.208	743.699	809.931

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

Od roku 2016 systematycznie spada liczba przyznawanych świadczeń w postaci specjalnych zasiłków opiekuńczych, a różnica między rokiem 2016, a rokiem 2018 wynosi 85.

Tabela 23. Specjalny zasiłek opiekuńczy przyznany na przestrzeni lat 2015-2018.

	2015	2016	2017	2018
Liczba świadczeń	185	269	237	184
Kwota świadczeń w zł	93.028	135.474	119.371	97.527

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

Jak wynika z badań społecznych, przeprowadzonych na terenie Gminy Łobez w okresie od sierpnia do października 2017 roku 12% spośród 150 dorosłych mieszkańców uważa, że osoby niepełnosprawne są najbardziej zagrożone przemocą w rodzinie⁴⁴.

Jak wynika z analizy danych zastanych Gmina Łobez jest gminą przyjazną osobom niepełnosprawnym. Działania na rzecz rehabilitacji osób niepełnosprawnych realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łobzie, w ramach których:

- dofinansowano uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach,
- dofinansowano zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny,
- dofinansowano likwidację barier architektonicznych i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowano sport, kulturę, rekreację i turystykę osób niepełnosprawnych.

Realizacja wymienionych działań możliwa była dzięki środkom przekazanych powiatowi łobeskiemu przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Od 2012 roku powiat łobeski realizuje program „Aktywny samorząd” w ramach którego osoby dotknięte niepełnosprawnością mogą ubiegać się o dofinansowania w następujących obszarach:

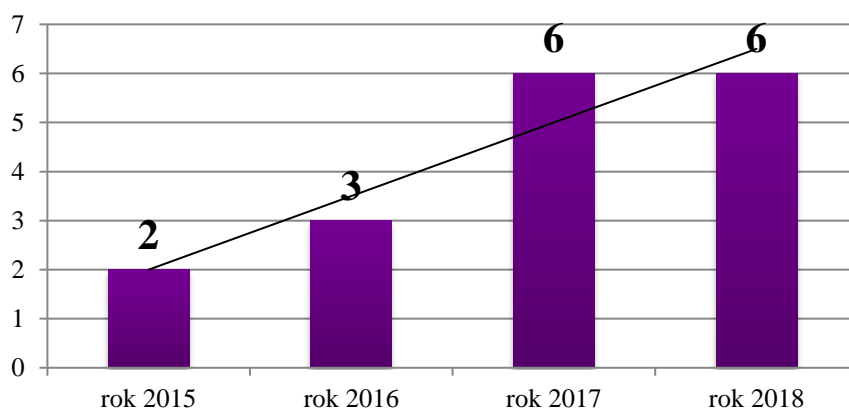
- likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową,
- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub w szkole wyższej.

W roku 2015 z programu skorzystały 2 osoby z terenu Gminy Łobez, w roku 2016 – 3 z kolei w roku 2016 – 6. Także 6 osób miało możliwość skorzystać z oferty programu w roku 2018, z czego 2 osoby uzyskały pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, 3 osoby otrzymały pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, a jedna osoba dostała możliwość uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym⁴⁵.

⁴⁴ Diagnoza problemów społecznych w Gminie Łobez, 2017 rok,
źródło: http://www.bip.lobez.pl/content.php?cms_id=1978%7C%7Cm=60

⁴⁵ Na podstawie danych z PCPR w Łobzie.

Wykres 15. Ilość osób z terenu Gminy Łobez objętych programem „Aktywny samorząd” w latach 2015 - 2018.

Źródło: Na podstawie danych z PCPR w Łobzie.

Na przestrzeni lat 2015 – 2018 osoby niepełnosprawne najczęściej otrzymują dofinansowania w postaci zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W drugiej kolejności przyznawany jest udział w turnusach rehabilitacyjnych oraz dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się. W roku 2015 dofinansowaniem objęte zostały 94 osoby, w roku 2016 – 55 osób, w roku 2017 – 81 osób, z kolei w roku 2018 – 72 osoby. Należy zwrócić uwagę, że od 3 lat nie są przyznawane dofinansowania do sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych, natomiast w roku 2015 dofinansowaniem objęte zostały 3 organizacje oraz jedna instytucja.

Tabela 24. Dofinansowanie przyznane osobom niepełnosprawnym na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Działanie	Ilość osób z terenu Gminy Łobez objętych dofinansowaniem			
	2015	2016	2017	2018
Turnusy rehabilitacyjne	11	28	34	25
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	86	52	76	67
Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	8	3	5	5

Dofinansowanie sportu, kultury i turystyki osób niepełnosprawnych	3 organizacje i 1 instytucja	-	-	-
Suma osób	94	55	81	72

Źródło: Na podstawie danych z PCPR w Łobzie.

Jak wynika z dokumentu „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łobez na lata 2009 – 2016” środowisko osób niepełnosprawnych nie angażuje się w działania samopomocowe, a oferta pomocy osobom niepełnosprawnym nie jest wystarczająca. Istnieją również bariery utrudniające osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w życiu społecznym. Pomimo tego w sferze niepełnosprawności aktywnie działają organizacje pozarządowe we współpracy z instytucjami rządowymi, dobry jest także przepływ między podmiotami pomocowy⁴⁶. Gmina Łobez podejmuje działania informacyjno – edukacyjne zwiększające świadomość mieszkańców odnośnie niepełnosprawności. Wymienić możemy takie, jak:

- zamieszczanie informacji o działaniach PCPR na stronie internetowej Gminy oraz na BIP – ie i w lokalnej prasie,
- udostępnianie w siedzibie PCPR broszur informacyjnych, ulotek, folderów i informatorów,
- przekazywanie informacji na spotkaniach z przedstawicielami Ośrodków Pomocy Społecznej oraz innych jednostek współpracujących z PCPR⁴⁷.

Nie znaleziono informacji odnośnie aktywnych form edukacyjnych dla mieszkańców Gminy, takich jak kampanie, wykłady, okolicznościowe imprezy integrujące, czy angażowanie osób niepełnosprawnych w udział i promowanie lokalnie użytecznych inicjatyw.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Trudności w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

⁴⁶ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łobez na lata 2009 – 2016, źródło: http://www.bip.lobez.pl/subcontent.php?cms_id=2168

⁴⁷ Na podstawie danych z PCPR w Łobzie.

Niedostateczna świadomość społeczna, brak zrozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych odnoszących się do ich życia w szczególności potrzeb kulturalnych i sportowych oraz przynależności do społeczności lokalnej.

Korelacje

Dziedzinami, które są szczególnie powiązane powiązanymi z dziedziną „Wsparcie osób niepełnosprawnych” są:

- **Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby z niepełnosprawnością wynikające z braku umiejętności poruszania się po rynku pracy, niskich kwalifikacji oraz trudności związanych z powrotem na rynek pracy osób po przebytych kryzysach zdrowotnych. Działalność w tym zakresie powinna być realizowana we współpracy z PUP.
- **Aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób z orzeczoną niepełnosprawnością. W związku z tym istnieje powiązanie skali i rodzaju zadań kierowanych do seniorów mających różne rodzaje niepełnosprawności, które będą wspierać ich zdrowe funkcjonowanie.
- **Ubóstwo** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno – rentowych osób niepełnosprawnych oraz ograniczonej możliwości pozyskiwania nowych dochodów.
- **Zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym rehabilitacji oraz dostępności do świadczeń, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Zapewnienie warunków służących możliwie pełnej integracji osób niepełnosprawnych.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na integracji osób niepełnosprawnych muszą być komplementarne w trzech płaszczyznach: integracji osobistej (uwzględniającej ograniczenia wynikające z barier osobistych występujących u osób niepełnosprawnych), integracji społecznej oraz integracji funkcjonalnej (ograniczającej bariery funkcjonalne, w różnych

aspektach życia). Prowadzone będą również działania wspierające rodziny z osobami niepełnosprawnymi.

Dla zapewnienia warunków integracji w sferze osobistej szczególne znaczenie ma przezwyciężenie bariery związanej m.in. z niskim poczuciem wartości, ograniczonym poczuciem sprawczości i wpływem na życie oraz poczuciem zależności od innych. Istotne znaczenie ma również dostęp do aktualnych informacji na temat usług i wsparcia kierowanego do osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Dla zapewnienia integracji społecznej osób niepełnosprawnych konieczne jest stwarzanie warunków umożliwiających pełnienie przez nich ról społecznych oraz funkcjonowanie w społeczności lokalnej. Integracja na tych dwóch płaszczyznach wiąże się z koniecznością ograniczania, czy likwidacji barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych.

Istotne wydaje się kładzenie nacisku na partycypację osób z niepełnosprawnościami w życiu sportowym, rekreacyjnym i kulturowym Gminy. Tylko pełne współistnienie osób niepełnosprawnych w życiu mieszkańców daje możliwość satysfakcjonującej edukacji społecznej. Poszerzanie świadomości mieszkańców to nie tylko działania pod kątem rozpowszechniania informacji, gdzie można szukać pomocy, ale przede wszystkim działania zmierzające do wyrównania różnic. W związku z powyższym tak ważne wydaje się inicjowanie wspólnych aktywności oraz włączanie osób niepełnosprawnych w jak największą ilość lokalnych wydarzeń. Taki rodzaj edukacji powinien mieć początek w placówkach oświatowych łącznie z placówkami nauczania przedszkolnego. Przydatne mogą okazać się warsztaty i szkolenia odnośnie tej tematyki, jak i zajęcia z zakresu edukacji włączającej.

Zadania

- Zapewnienie usług dla osób niepełnosprawnych wymagających częściowej opieki i pomocy w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w ośrodkach wsparcia.
- Tworzenie warunków wyrównywania szans edukacyjnych dla osób niepełnosprawnych, tzw. edukacja włączająca.
- Stworzenie warunków do integracji społecznej poprzez dofinansowanie imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych i turystycznych.
- Organizowanie integracyjnych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym i sportowym.
- Działania zmierzające do integracji społecznej osób niepełnosprawnych w ramach dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

- Wspieranie osób niepełnosprawnych w likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, barier w komunikowaniu się i barier technicznych.
- Organizacja dowozu dzieci i młodzieży do szkół.
- Dofinansowanie kosztów transportu osób niepełnosprawnych oraz dofinansowanie likwidacji barier w tym obszarze.
- Działania z zakresu edukacji społecznej pod kątem wzmocnienia postaw tolerancyjnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

- MGOPS i PCPR
- UM
- Placówki oświatowe

Podmioty współpracujące

- Instytucje aktywności lokalnej
- Placówki zdrowia
- NGO

Źródła finansowania

- UM
- PFRON
- Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba osób, którym przyznano dofinansowanie ze środków PFRON.
- Liczba dofinansowanych turnusów rehabilitacyjnych.
- Liczba zorganizowanych lub dofinansowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym.
- Liczba zajęć o charakterze edukacji włączającej.
- Liczba warsztatów/spotkań z zakresu edukacji społecznej pod kątem wzmocnienia postaw tolerancyjnych.

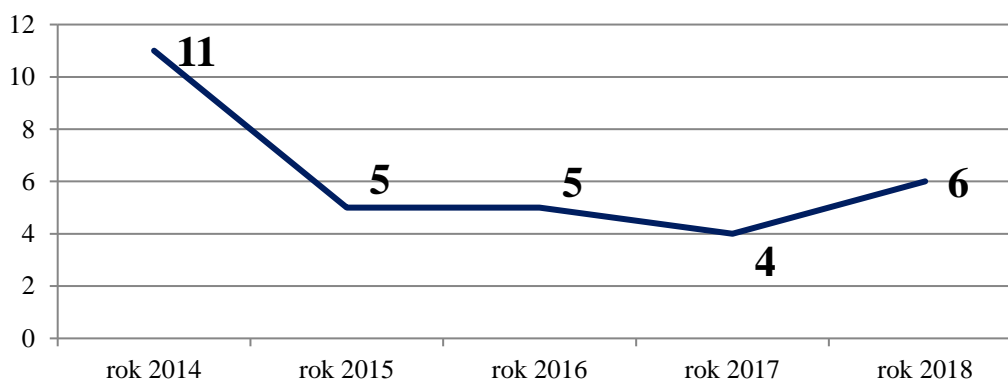
3.3. ZDROWIE PSYCHICZNE

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne; zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych; elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych; a także harmonijny związek między ciałem a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian⁴⁸.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim pozostałe problemy społeczne, na temat których możemy znaleźć wyczerpujące statystyki.

W roku 2014 ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi skorzystało 11 osób. 4 lata później (w roku 2018) liczba osób korzystających z tej formy pomocy spadła do 6.

Wykres 16. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznane na przestrzeni lat 2015-2018 – liczba osób.

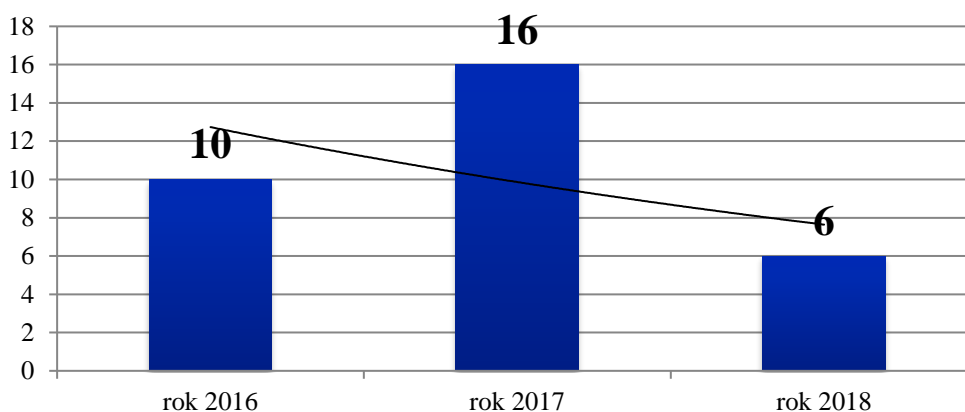

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok.

W roku 2016 specjalistycznym poradnictwem psychologicznym objęto 10 rodzin z terenu Gminy Łobez. W roku 2017 liczba rodzin objętych tą formą pomocy wzrosła do 16 rodzin, by spaść do 6 rodzin w roku 2018.

⁴⁸http://www.psychiatriapolska.pl/uploads/images/PP_3_2017/407Galderisi_PsychiatrPol2017v51i3.pdf, s. 408

Wykres 17. Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym na przestrzeni lat 2016 – 2018.

Źródło: Na podstawie danych z PCPR w Łobzie.

Analizując obszar „zdrowie psychiczne” należy mieć na uwadze, że jest to obszar wyjątkowo trudny do zbadania, ponieważ łączy się z wieloma innymi dziedzinami życia i powinien być rozpatrywany jako spójny element całości życia społecznego. Na terenie Gminy funkcjonuje Poradnia Zdrowia Psychicznego oraz Poradnia Psychologiczno –Pedagogiczna⁴⁹. Na terenie Gminy Łobez nie działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej, funkcjonuje jednak Ośrodek Wsparcia – Środowiskowy Dom Samopomocy oferujący 40 miejsc. Ważną jednostką w obszarze zdrowia psychicznego stanowi Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle, psychicznie chorych oraz osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Resku oraz Punkt Konsultacyjny dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Dla osób uzależnionych, współuzależnionych i potrzebujących wsparcia Gmina udostępnia porady psychologa, zajęcia terapeutyczne oraz terapie rodzin i par w zakresie: komunikacji w rodzinie, terapii dzieci i młodzieży, terapii zaburzeń odżywiania, przemocy i uzależnienia, rozwodu, adopcji, rodziny zrekonstruowanej, straty i żałoby w rodzinie. Wymienione formy pomocy udzielane są w budynku biblioteki przy ul. Niepodległości 50⁵⁰.

⁴⁹ <http://www.pliki.lobez.pl/strategia2012.pdf>

⁵⁰ <http://www.lobez.pl/bezplatna-pomoc-w-zakresie-uzaleznienn-oraz-pomocy-rodzinie.html?preview>

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „zdrowie psychiczne” są:

- **Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – trudności w podjęciu zatrudnienia przez osoby nie będące w pełni sił psychicznych powinny być przewyżczone we współpracy ze specjalistami z zakresu psychoterapii i szeroko rozumianego zdrowia psychicznego.
- **Aktywność i integracja społeczna seniorów** – wraz ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta ilość osób osamotnionych, pozbawionych jakichkolwiek aktywności społecznych czy kontaktów towarzyskich. Poczucie osamotnienia i bezużyteczności pozostaje w ścisłym związku z percepcją swojej osoby, poczuciem własnej wartości, a co za tym idzie – ze stanem zdrowia psychicznego.
- **Ubóstwo i bezrobocie** – wynikające z niskiej wysokości świadczeń emerytalno–rentowych osób niezdolnych do pracy z powodu chorób/zaburzeń na tle psychicznym oraz z niską aktywizacją zawodową mieszkańców. Długotrwałe ubóstwo lub utrzymujące się bezrobocie powstrzymuje człowieka przed realizacją celów, stawia go w sytuacji bez wyjścia, potrafi również skutecznie sparaliżować funkcjonowanie rodziny, jako podstawowej komórki społecznej.
- **Zdrowie** – przede wszystkim w kontekście dostępu do usług medycznych, w tym grup samopomocowych, psychoterapii, których realizacja zależy od wysokości środków przekazywanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia.
- **Przemoc i uzależnienia** – trwanie w obu tych sytuacjach – zarówno w uzależnieniu lub współuzależnieniu, doznawaniu przemocy lub bycia sprawcą przemocy związane jest z szeregiem negatywnych uczuć oraz bardzo silnym stresem, co bezpośrednio i trwale wpływa na jakość zdrowia psychicznego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz osobom w kryzysie możliwości nabycia i rozwoju kompetencji poprawiających funkcjonowanie społeczne i zawodowe oraz podnoszenie świadomości społecznej z zakresu zdrowia psychicznego.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane na utworzeniu, zwiększaniu dostępności i promocji placówek wsparcia zdrowia psychicznego będą wynikać przede wszystkim z holistycznego pojęcia „zdrowie psychiczne”, często związanego z tematyką uzależnień, występowania przemocy w rodzinie czy długotrwałego pozostawanie bez pracy. Należy pamiętać jednak, że stan zdrowia psychicznego to również wszelkiego rodzaju choroby i zaburzenia dotyczące jednostkę: depresja, zaburzenia maniakalno-obsesyjne, zaburzenia z pogranicza (borderline), schizofrenia, wszelkiego rodzaju nerwice np. nerwica natręctw i wiele innych. Należy uświadamiać mieszkańców (już na poziomie szkolnym uczniów), że zaburzenia psychiczne przyjmują miano jednostki chorobowej – a co za tym idzie – można je efektywnie leczyć i przeciwdziałać ich nawrotom. Takie działania mają szansę zmniejszyć poczucie osamotnienia i niezrozumienia, którego często doświadczają osoby na skraju załamania psychicznego, a co prowadzić może do izolacji społecznej. Pierwszym krokiem powinno być uświadomienie społeczności lokalnej jaka jest istota zaburzeń psychicznych i w którym momencie należy się zgłosić o pomoc. Istotna również wydaje się aktywizacja zawodowa mieszkańców w myśl tego, że bezrobocie sprzyja pogarszaniu się zdrowia psychicznego (więcej na temat aktywizacji zawodowej w obszarze „Wsparcie osób z problemem ubóstwa”).

Zadania

- Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne, wykłady, spotkania ze specjalistami.
- Utworzenie społecznościowych grup samopomocowych.
- Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego.
- Aktywizacja zawodowa mieszkańców.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

- MGOPS
- UM
- Placówki oświatowe

Podmioty współpracujące

- GKRPA, Zespół Interdyscyplinarny
- Punkt Konsultacyjny
- Poradnia Zdrowia Psychicznego
- Poradnia Pedagogiczno - Psychologiczna
- PUP

Źródła finansowania

- UM
- NFZ
- Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Ilość lokalnych punktów wsparcia.
- Ilość dyżurów w lokalnym punkcie wsparcia; kadra lokalnego punktu wsparcia.
- Ilość działań promujących ośrodki wsparcia.
- Liczba działających grup samopomocowych.
- Liczba przeprowadzonych kapani społecznych/warsztatów szkolnych dotyczących zdrowia psychicznego.
- Wzrost aktywizacji zawodowej mieszkańców.

3.4. PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ OD SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria choroby. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Jako trzeci wskaźnik choroby są to zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny⁵¹. Alkoholizm jest chorobą demokratyczną, może na nią zachorować każda jedna osoba, bez względu na płeć, wiek czy wykształcenie.

Posługując się wskaźnikami europejskimi oraz na podstawie danych szacunkowych PARPA, można szacować, iż liczba uzależnionych od alkoholu w Polsce wynosi 600-800 tys., z czego 80% stanowią mężczyźni. Z kolei populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce szacowana jest na około 2-3 mln osób. Dorośli członkowie rodzin alkoholowych tj. takich gdzie nadużywanie alkoholu zaburza życie rodzinne, stanowią w Polsce populację liczącą 1,5-2 mln osób. Dzieci i młodzież w rodzinach alkoholowych to w Polsce populacja licząca 1,5-2 mln osób.

Z wyników ogólnopolskich (raport CBOS) wynika, że używanie substancji psychoaktywnych innych niż alkohol i tytoń to zjawisko bardzo rzadko deklarowane. Do substancji najbardziej rozpowszechnionych należą przetwory konopi, marihuana i haszysz. Do kontaktów z tą substancją psychoaktywną kiedykolwiek w życiu przyznało się 16,3% badanych Polaków. Pozostałe substancje są o wiele rzadziej używane. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia odnotowano amfetaminę i ekstazy (po 1,7%), a dalej kokainę (1,4%) oraz „dopalacze” i LSD (po 1,3%). Do używania grzybów halucynogennych przyznało się 1,1%. Konsumpcja pozostałych substancji nie przekroczyła poziomu 1,0%. Do używania jakiegokolwiek narkotyku przyznało się 16,4% badanych⁵².

W roku 2015 MGOPS udzielił wsparcia w trudnej sytuacji życiowej, której powodem był alkoholizm 104 rodzinom, w 2016 – 102 rodzinom, a w 2017 roku 90 rodzinom⁵³. W roku

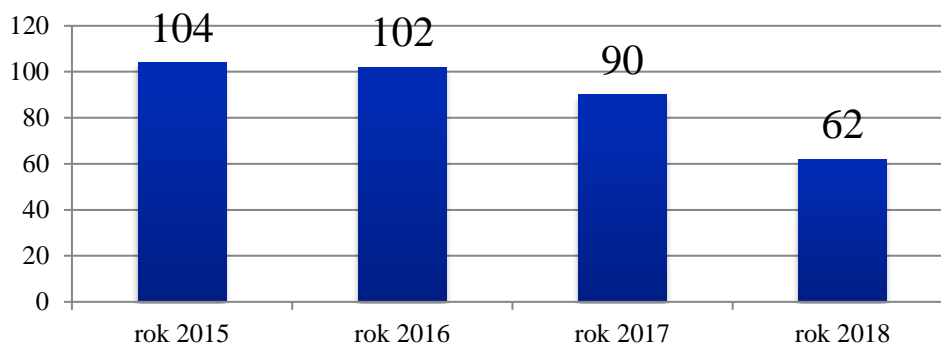
⁵¹ J. Kinney, G. Leaton, *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

⁵² <https://www.kbpn.gov.pl/portals?id=4476033>

⁵³ Ocena Zasobów Społecznych, 2017 i 2018 rok.

2018 liczba rodzin, którym udzielono wsparcia ze względu na problem alkoholowy spadła do 62.

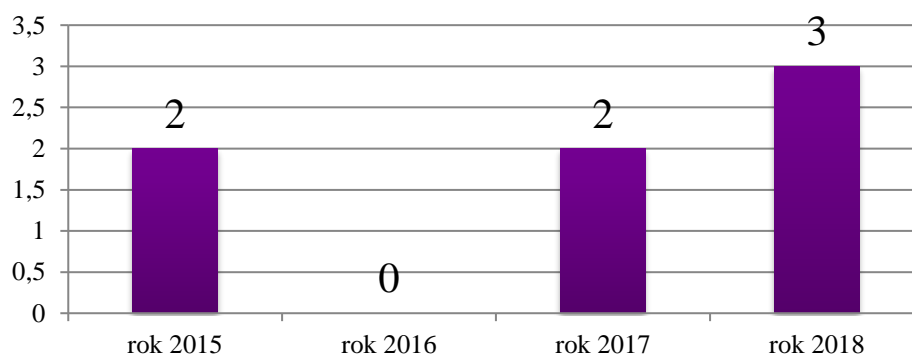
Wykres 18. Pomoc i wsparcie udzielone rodzinom ze względu na problem alkoholowy na przestrzeni lat 2015-2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

W roku 2015 udzielono pomocy 2 rodzinom ze względu na problem narkotykowy. W roku 2016 żadnej rodzinie nie udzielona została pomoc z tego powodu. W roku 2017 ze wsparcia skorzystały 2 rodziny, z kolei w roku 2018 – 3.

Wykres 19. Pomoc i wsparcie udzielone rodzinom ze względu na problem narkotykowy na przestrzeni lat 2015-2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Kolejny obszar stanowi działalność głównej jednostki zajmującej się problematyką uzależnień - Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łobzie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa w oparciu o przepis art. 41 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 z późn. zm.) oraz realizuje zadania wynikające z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łobzie wraz z jej przewodniczącym powołuje Burmistrz Łobza.

Podstawowym zadaniem Komisji jest podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania.

Głównym celem działań profilaktycznych Komisji jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i zwiększanie zdolności do radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi. GKRPA kładzie nacisk na integrację społeczną osób uzależnionych oraz na zwiększanie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej. Ponadto realizuje określone ustawowo zadania Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przyjmuje zgłoszenia o przypadku wystąpienia nadużywania alkoholu. GKRPA podejmuje współpracę z innymi podmiotami, takimi jak: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie, szkoły podstawowe, instytucje upowszechniania sportu i kultury, czy Policja (dzielnicowi)⁵⁴.

Działalność Komisji obejmuje trzy obszary:

Tabela 25. Obszary działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Obszary		
Profilaktyczny	Terapeutyczny	Kontrolny
Celem głównym tego obszaru jest podejmowanie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży. Działania prowadzone są m.in. w zakresie przeprowadzania programów profilaktycznych, organizacji zajęć pozalekcyjnych oraz promocji zdrowia i sportu.	Zakres funkcjonowania tego obszaru obejmuje działania skierowane na pomoc osobom uzależnionym poprzez działalność punktu konsultacyjnego, zatrudnienie terapeuty, organizację grup wsparcia, indywidualne prowadzenie sprawy i motywowanie do podjęcia leczenia.	Obszar kontrolny dotyczy wszystkich działań, które komisja podejmuje w kwestii punktów sprzedaży alkoholu tj. kontrola warunków prowadzenia obrotu alkoholem na terenie gminy, organizowanie szkoleń dla sprzedawców oraz opiniowanie wniosków na sprzedaż napojów alkoholowych.

Źródło: <http://gkrpa.lobez.pl/o-gkrpa/obszary-dzialania-komisji/>

W ramach funkcjonowania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych mieszkańcy mogą korzystać z bezpłatnej pomocy w zakresie uzależnień oraz pomocy rodzinie poprzez:

- **Uczestnictwo w Klubie Abstynenta „FRAL”** – klub oferuje pomoc osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom. Organizuje samopomocowe zajęcia terapeutyczne w warunkach zapewniających dyskrecję.

⁵⁴ <http://gkrpa.lobez.pl/o-gkrpa/opis-komisji/>

- **Mityngi AA** – spotkania organizowane przez grupy zdrowiejących alkoholików. Mają na celu nieść pomoc i wsparcie osobom chcącym wyjść z nałogu i powrócić do normalnego życia, bez alkoholu. Mityngi zamknięte są przeznaczone tylko dla osób uzależnionych lub zdrowiejących podczas gdy mityngi otwarte są dla wszystkich zainteresowanych, a więc również dla osób współuzależnionych czyli na przykład dla rodzin alkoholików. Na otwartych mityngach można spotkać również psychologów, psychiatrów, terapeutów czy lekarzy, którzy na zaproszenie danej grupy AA mogą być obecni w charakterze gości.
- **Zajęcia terapeutyczne** dla osób uzależnionych i współuzależnionych
 - *terapeuta ds. uzależnień prowadzący również spotkania grupowe dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz potrzebujących pomocy,*
 - *terapeuta ds. uzależnień prowadzący również grupę Al-Anon oraz DDA.*
- **Porady psychologa** dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz potrzebujących wsparcia.
- **Porady prawne** dla osób uzależnionych, współuzależnionych.
- **Punkt Konsultacyjny** dla osób uzależnionych, współuzależnionych.

Mówiąc o działaniach profilaktycznych i rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii na terenie Gminy Łobez nie można pominąć wpływu i zaangażowania takich instytucji, podmiotów i organizacji, jak:

- **Stowarzyszenie „DIOGENES” Regionalne Centrum im. Marka Kotańskiego w Rynowie** – celem stowarzyszenia jest prowadzenie działalności społecznie – użytecznej, ochrona zdrowia oraz wszechstronna pomoc świadczona na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- **Stowarzyszenie MONAR Ośrodki Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Grabowie** - jest placówką prowadzącą leczenie, terapię i rehabilitację osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych powyżej 18 roku życia. Placówka realizuje formułę edukacji prozdrowotnej obejmującej profilaktykę zachowań ryzykownych dotyczących przede wszystkim HIV, AIDS i innych chorób związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.
- **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łobzie** - głównym celem działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie jest realizacja zadań samorządu powiatowego w zakresie
 - pomocy społecznej,

- pieczy zastępczej,
 - usamodzielniania się osób oraz integracji ze środowiskiem,
 - przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych,
 - udzielania wsparcia osobom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych⁵⁵.
- **Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie** – udziela pomocy rodzinom, w których występuje trudna sytuacja finansowa związana z nadużywaniem alkoholu. Pomoc ta, to głównie pomoc finansowa w formie zasiłków, bonów żywnościowych, oraz obiadów w szkołach dla dzieci. Ośrodek Pomocy Społecznej dofinansowuje również wypoczynek dla dzieci ze środowisk ryzyka.
 - **Komenda Powiatowa Policji w Łobzie** – działania instytucji w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi ukierunkowane są na prowadzenie rozmów profilaktycznych i pouczających. W przypadku nadużywania alkoholu przez rodziców funkcjonariusze policji wnioskuje do sądu o właściwe sprawowanie władzy rodzicielskiej oraz o leczenie odwykowe z powództwa cywilnego⁵⁶.

W przeciwdziałaniu alkoholizmowi oprócz profesjonalnej pomocy i terapii równie ważne zdają się być jednostki wspierające poczucie integracji społecznej oraz pomagające w budowaniu lokalnych więzi. Należy mieć na uwadze, że problem uzależnień od alkoholu i narkotyków zazwyczaj jest problemem wyjątkowo złożonym i uwarunkowanym innymi czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, takimi jak: długotrwałe pozostawanie bez pracy, brak poczucie sprawstwa i bezradność życiowa, brak motywacji, poczucie osamotnienia i wyobcowania itd. W Łobzie działa Centrum Integracji Społecznej „Od Nowa”, którego głównym celem jest umożliwienie powrotu na rynek pracy osobom długotrwałe bezrobotnym i nie potrafiącym poradzić sobie z podstawowymi problemami życiowymi. Zadaniem CIS jest reintegracja społeczna mająca na celu wzmocnienie pozycji społecznej dzięki pomocy szeregu specjalistów: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego oraz doradcy społecznego. Uczestnicy odbywają rozmowy diagnostyczne, które pomagają ocenić osobowość oraz ich mocne i słabe strony. Na terenie Gminy funkcjonuje również Centrum Integracji Społecznej „Pasja”. Zadaniem CIS jest reintegracja społeczna mająca na celu wzmocnienie pozycji społecznej dzięki pomocy szeregu specjalistów: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego oraz doradcy społecznego.

⁵⁵ <https://www.powiatlobeski.pl/227-nasza-dzialalnosc.html>

⁵⁶ <http://gkrpa.lobez.pl/terapia/institucje-i-organizacje/>

W Gminie Łobez corocznie realizowane są programy terapeutyczne zatwierdzone przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela 26. Działania profilaktyczne podejmowane przez Gminę Łobez.

Kampania Zachowaj Trzeźwy Umysł	Jest to zestaw gadżetów, ulotek i plakatów wraz z programem profilaktycznym skierowanym do młodzieży szkolnej. Cenną częścią tej konkretnej kampanii są badania ankietowe prowadzone wśród młodzieży oraz ich wyniki.
Program Postaw na rodzinę	Zestaw materiałów marketingowych stawiający jednak większy nacisk na relacje młodzieży z rodzicami. Według założeń programu lepsze zapoznanie się rodziców z potrzebami młodzieży oraz młodzieży z racjami rodziców stanowi podstawę zdrowego funkcjonowania rodziny

Źródło: <http://gkrpa.lobez.pl/profilaktyka/programy-profilaktyczne/>

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 zakłada następujące zadania do zrealizowania⁵⁷:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy terapeutycznej i prawnej.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i terapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela posiłkowego.

⁵⁷ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019, źródło: <http://www.lobez.pl/gminny-program-profilaktyki-i-rozwiazywania-problemow-alkoholowych-oraz-przeciwdzialania-narkomanii-.html>

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.
7. Finansowanie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Analizując zagadnienia związane z problemem uzależnień należy odnieść się również do opinii mieszkańców, sprzedawców napojów alkoholowych oraz uczniów związanych z tym tematem.

Badania społeczne przeprowadzone zostały na przełomie wrzesień – październik w roku 2018. Wzięło w nich udział 180 mieszkańców, 565 uczniów oraz 18 sprzedawców napojów alkoholowych⁵⁸.

Jak wynika z analizy danych:

Tabela 27. Diagnoza Problemów Społecznych: wyniki badań uczniów w obszarze alkoholu.

33% uczniów szkoły podstawowej, 47% gimnazjum i 79% szkoły ponadgimnazjalnej próbowało pić alkohol.
51% najmłodszych uczniów, którzy próbowali pić alkohol zrobiło to w czasie uroczystości rodzinnej.
74% rodziców uczniów, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu ma tego świadomość.
40% rodziców uczniów spożywających alkohol nie reaguje na ten fakt.
Zdecydowana większość uczniów pijących alkohol nie miała przykrych doświadczeń związanych ze spożywaniem alkoholu.

Źródło: Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Łobez, 2018 rok.

Tabela 28. Diagnoza Problemów Społecznych: wyniki badań mieszkańców w obszarze alkoholu.

78% mieszkańców Gminy Łobez spożywa alkohol.
72% mieszkańców spożywających alkohol przekracza bezpieczną dawkę.
21% mieszkańców spożywających alkohol przyznaje, że zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod jego wpływem.
41% mieszkańców było świadkiem sytuacji, w której ktoś pod wpływem alkoholu prowadził pojazd. 27% osobiście prowadziło pojazd pod wpływem alkoholu.

⁵⁸ Diagnoza Problemów Społecznych 2018 rok, źródło: w dokumencie GKRPA 2019: <http://www.lobez.pl/gminny-program-profilaktyki-i-rozwiazywania-problemow-alkoholowych-oraz-przeciwdzialania-narkomanii-.html>

21% mieszkańców widziało kobietę w ciąży spożywającą alkohol na terenie Gminy.

20% badanych uważa, że spożycie alkoholu na przestrzeni lat wzrasta na terenie Gminy.

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Łobez, 2018 rok.*

Tabela 29. Diagnoza Problemów Społecznych: Wyniki badań sprzedawców alkoholu w obszarze alkoholu.

<p>Połowa sprzedawców uważa, że zdarzają się sytuację w których alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim na terenie Gminy.</p>
<p>78% sprzedawców alkoholu jest zdania, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym na terenie Gminy Łobez.</p>
<p>33% sprzedawców alkoholu nie zna ustawy o wychowaniu w trzeźwości.</p>

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Łobez, 2018 rok.*

W celu holistycznej analizy problemów społecznych na terenie Gminy Łobez uwzględnić należy opinie mieszkańców i uczniów odnośnie problemu narkotykowego.

Tabela 30. Diagnoza Problemów Społecznych: Wyniki badań uczniów w obszarze narkotyków.

<p>4% badanych uczniów szkoły podstawowej, 12% gimnazjum i 15% szkoły ponadgimnazjalnej próbowało zażywać narkotyki. Najpopularniejsza okazała się marihuana.</p>
<p>Głównymi motywacjami okazała się chęć dobrej zabawy i ciekawość.</p>
<p>18% uczniów zna miejsca na terenie Gminy, w których można zdobyć narkotyki/dopalacze.</p>

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Łobez, 2018 rok.*

Tabela 31. Diagnoza Problemów Społecznych: Wyniki badań mieszkańców w obszarze narkotyków.

<p>8% mieszkańców zażywało narkotyki (z czego połowa jednokrotnie). Najpopularniejsza okazała się marihuana.</p>
<p>8% mieszkańców uważa, że narkotyki są łatwo dostępne na terenie Gminy.</p>
<p>9% mieszkańców zna miejsca w których można kupić narkotyki/dopalacze.</p>

Źródło: *Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Łobez, 2018 rok.*

O skali problemu oprócz wyników badań statystycznych dużo mówią przekonania i opinie na temat substancji psychoaktywnych funkcjonujące w społeczności lokalnej. Prawie połowa mieszkańców (49%) uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, 32% jest zdania, że osoby z problemem alkoholowym piją codziennie, a aż 17% twierdzi, że alkohol

w piwie jest mniej szkodliwy, niż w wódce. 26% badanych wyraziło przekonanie, że alkoholizm jest dziedziczny.

Warto także zwrócić uwagę na fakt, że ponad połowa badanych nie wie, jakie działania podejmuje Gmina Łobez aby ograniczyć popyt na spożywanie alkoholu. 12% respondentów uważa, że wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio, a 8% jest zdania, że okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia. 12% uczniów twierdzi, że nikt nie rozmawiał z nimi na temat szkodliwości środków psychoaktywnych i nikotyny, a 23% nie wie, gdzie szukać pomocy w razie problemu związanego z alkoholem, narkotykami, dopalaczami lub nikotyną. 17% sprzedawców alkoholu jest zdania, że niepotrzebne im są szkolenia dotyczące odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Mając na uwadze te wyniki stwierdzić można, że funkcjonujące w opinii społecznej przekonania mieszkańców zamieszkujących Gminę Łobez świadczyć mogą o niewystarczającym poziomie edukacji i profilaktyki na poziomie uniwersalnym.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Słabo rozwinięta sieć wsparcia z zakresu uzależnień przeznaczona wyłącznie dla dzieci i młodzieży.

Błędne przekonania mieszkańców odnoszące się do kwestii substancji psychoaktywnych funkcjonujące w opinii społecznej.

Zagrożenie wystąpienia przemocy w rodzinach dotkniętych problemami uzależnień.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z dziedziną „Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych” są:

- **Wspieranie rodziny** – przede wszystkim w kontekście negatywnego wpływu zjawiska uzależnienia na prawidłowe pełnienie ról rodzicielskich, zapewnienie stabilnego środowiska wychowawczego oraz wypełnianie funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez rodzinę. Życie w chronicznym stresie i zagrożeniu przemocą w przypadku np. żon alkoholików często prowadzi do znacznego obniżenia ich sprawności psychofizycznej

i do zaburzeń emocjonalnych. Zachowanie osób uzależnionych często nacechowane jest przemocą, agresją, zaniedbywaniem podstawowych obowiązków rodzinnych, przyczynia się do destrukcji życia ich rodzin, zaburzeń zdrowia somatycznego i psychicznego oraz stygmatyzacji społecznej. Zagrożeniem są także uszkodzenia rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży pijących alkohol oraz używających środki psychoaktywne.

- **Ubóstwo** – małżonkowie i najbliżsi osób uzależnionych często doświadczają niedostatku materialnego z powodu utraty zdolności do pracy lub niskich wynagrodzeń czy dużych wydatków, np. na alkohol. Często dochodzi do marnowania wsparcia w ramach pomocy społecznej.
- **Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu** – osoby uzależnione na skutek postępującej degradacji psychofizycznej tracą zdolność do efektywnego funkcjonowania w rolach społecznych i zawodowych, tracą posiadane miejsca pracy i mają ograniczone zdolności do skutecznego poszukiwania zatrudnienia.
- **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie** – przede wszystkim poprzez bardzo częste współwystępowanie zjawiska przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Zwiększenie dostępności do terapii uzależnień i punktów konsultacyjnych dla dzieci i młodzieży.

Strategia realizacji celu

Działania skoncentrowane zostaną na zapewnieniu dzieci oraz młodzieży pomocy i wsparcia w związku z zażywaniem substancji psychoaktywnych, bądź innymi problemami wieku dorastania. Planuje się stworzyć Punkty Konsultacyjne utworzone przy szkołach, które będą skierowane wyłącznie do dzieci i młodzieży.

Zadania

- Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie pomocy młodym osobom uzależnionym lub dzieciom i młodzieży z rozpoczynającym się problemem.

- Utworzenie lokalnego Punktu Konsultacyjnego dla dzieci i młodzieży.
- Zwiększanie dostępności i skuteczności form pomocy środowiskowej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.
- Budowanie międzyinstytucjonalnego systemu wczesnej interwencji.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

- GKRPA
- Oświata

Podmioty współpracujące

- Instytucje upowszechniania kultury
- MGOPS
- NGO
- Poradnia psychologiczno-pedagogiczna
- Psycholog

Źródła finansowania

- UM
- GKRPA
- NFZ
- Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba osób młodych objętych terapią uzależnień.
- Liczba nowopowstałych punktów wsparcia dla dzieci i młodzieży.
- Ilość dyżurów w Punkcie Konsultacyjnym dla dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 2.

Budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.

Strategia realizacji celu

Kluczowym elementem działania będzie systemowe podejście do problematyki uzależnień, integracja działań instytucji i służb oraz partnerstwo z organizacjami realizującymi zadania własne Gminy – mające na celu budowanie sieci współpracujących i wzajemnie uzupełniających się w swoich działaniach instytucji pomagających dzieciom

i młodzieży oraz ich rodzicom. Szczególnie istotne wydaje się podjęcie współpracy z poradnią psychologiczno – pedagogiczną działającą na terenie Gminy Łobez.

Ze względu na specyfikę wieku dorastania konieczne jest podjęcie kompleksowych działań, związanych z pomocą psychologiczną, medyczną, prawną, społeczną a nawet socjalną skierowaną do całej rodziny. Tworzony na terenie Gminy Łobez system wczesnej pomocy młodzieży używającej substancji psychoaktywnych ma stać się formą zintegrowanych działań służących jak najwcześniejszej pomocy młodemu człowiekowi i jego rodzinie, zapobieganiu oraz leczeniu uzależnień. Cele profilaktyki problemów związanych z alkoholem i innymi substancjami odnoszą się do:

1. Zapobiegania i zmniejszania aktualnie występujących szkód;
2. Zapobiegania przyszłym szkodom, które mogą się pojawić po dłuższym zażywaniu;
3. Zmniejszania szkód wynikających z zażywania alkoholu i innych substancji przez inne osoby z otoczenia młodych ludzi.

Nowoczesna profilaktyka powinna przebiegać równolegle w wielu środowiskach, tj.: szkoła, rodzina, społeczność lokalna, globalne środowiska kulturowo - społeczne realizujące się za pomocą globalnych przekazów kulturowych, medialnych, generacyjnych, itp.

Konieczne wydają się szkolenia podnoszące kompetencje kadry działającej w zakresie profilaktyki uzależnień. Planuje się zapoznanie kadry z rekomendacjami PARPA i/lub zorganizowanie warsztatów/szkoleń oscylujących wokół tego tematu.

Zadania

- Budowanie międzyinstytucjonalnego systemu wczesnej interwencji.
- Zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do dzieci 0-6 r.ż. oraz ich rodziców.
- Wspomaganie więzi wczesnodziecięcej jako zapobieganie rozwojowi uzależnień.
- Zwiększenie dostępności i skuteczności form pomocy środowiskowej dla dzieci i młodzieży.
- Wspieranie tworzenia i rozwoju poradni terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży.
- Szkolenia uzupełniające kadry zajmującej się profilaktyką.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none"> •GKRPA •MGOPS •Oświata
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none"> •Instytucje upowszechniania kultury •Ochrona Zdrowia, Policja •NGO •Poradnia psychologiczno-pedagogiczna
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> •UM •GKRPA •NFZ •Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba dzieci i młodzieży objętych programami wczesnej interwencji.
- Liczba rodzin objętych terapią.
- Liczba wdrożonych oddziaływań i programów profilaktycznych.
- Ilość odbytych przez kadre (członkowie GKRPA, pracownicy GOPS, pracownicy oświaty) szkoleń uzupełniających dotyczących profilaktyki.

Cel operacyjny 3.

Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz zapobieganie i ograniczenie występowania zachowań ryzykownych w kontekście uzależnienia od substancji psychoaktywnych wynikających z niskiej świadomości społecznej mieszkańców.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji międzyinstytucjonalnej wymiany doświadczeń, promowaniu dobrych praktyk oraz podejmowaniu wspólnych działań na rzecz budowania wiedzy dotyczącej możliwości zapobiegania wystąpieniu zjawiska uzależnienia oraz niwelowania negatywnych skutków uzależnień. Strategia skupi się na niwelowaniu błędnych przekonań mieszkańców związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz na ogólnym wzroście świadomości społecznej.

Zadania

- Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności społecznych mieszkańców Gminy Łobez w zakresie czynników chroniących w przeciwdziałaniu uzależnieniom poprzez: szkolenia, wykłady, kampanie profilaktyczne.
- Podnoszenie poziomu wiedzy kadry pomocy społecznej oraz edukacji, w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- Opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych dotyczących wzmacniania czynników chroniących.
- Wspieranie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Społecznych.
- Utrwalanie postaw abstynenckich poprzez realizację działań polegających na promowaniu zdrowego stylu życia.
- Realizacja programów rekomendowanych przez PARPA.
- Inwestowanie w profesjonalne szkolenia kadr pracujących z dziećmi i młodzieżą oraz inwestowanie w szkolenia osób zajmujących się szeroko rozumianą profilaktyką.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

- GKRPA
- Oświata
- UM

Podmioty współpracujące

- NGO, CIS
- Zespół Interdyscyplinarny
- Komisariat Policji, KBPN, PARPA

Źródła finansowania

- Urząd Miejski
- Budżet państwa
- Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba dzieci i młodzieży objętych szkoleniami z zakresu profilaktyki uzależnień.
- Liczba osób uczestniczących w szkoleniach.
- Liczba osób uczestniczących w zajęciach profilaktycznych.
- Liczba osób skierowanych do placówek leczenia odwykowego.
- Liczba przeprowadzonych akcji profilaktyczno – informacyjnych.

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

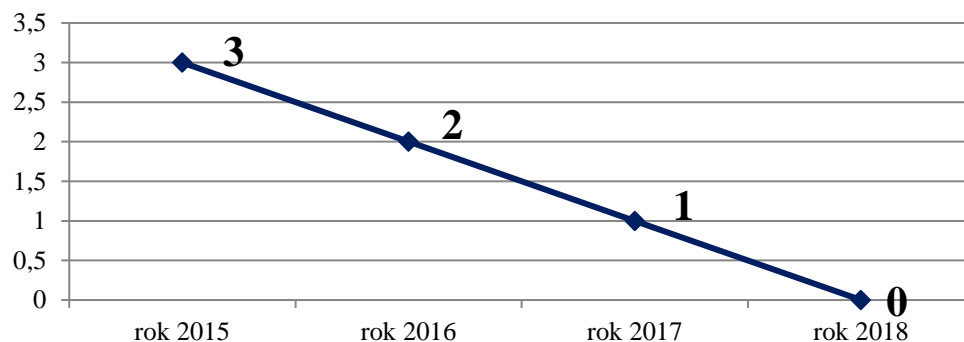
Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm) mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*⁵⁹”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieska Karta” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieska Karta” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

W roku 2015 Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy i wsparcia 3 rodzinom ze względu na występowanie przemocy. W roku 2016 liczba rodzin objętych pomocą z powodu przemocy ukształtowała się na poziomie 2, a w roku 2017 na poziomie 1. W roku 2018 żadna rodzina nie została objęta pomocą z powodu przemocy.

⁵⁹ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.)

Wykres 20. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia ze względu na występowanie przemocy na przestrzeni lat 2015-2018.

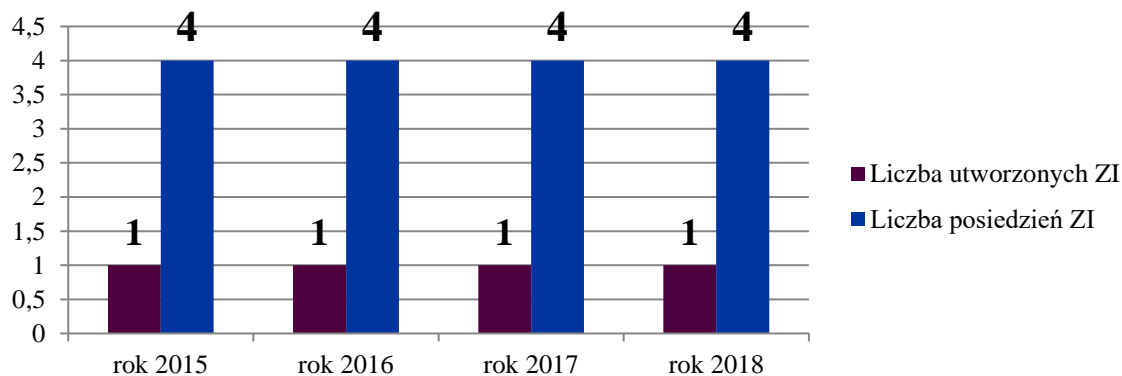

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2017 i 2018 rok..

Główną jednostką zajmującą się problematyką przemocy stanowi Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Łobez powołujący grupy robocze. Zadaniem zespołu jest m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zadaniem powoływanych przez ZI grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań⁶⁰.

W Gminie Łobez funkcjonuje jeden Zespół Interdyscyplinarny, którego posiedzenia zwoływane są nie rzadziej niż co 3 miesiące.

Wykres 21. Liczba utworzonych ZI oraz ich posiedzeń na przestrzeni lat 2015 – 2018.

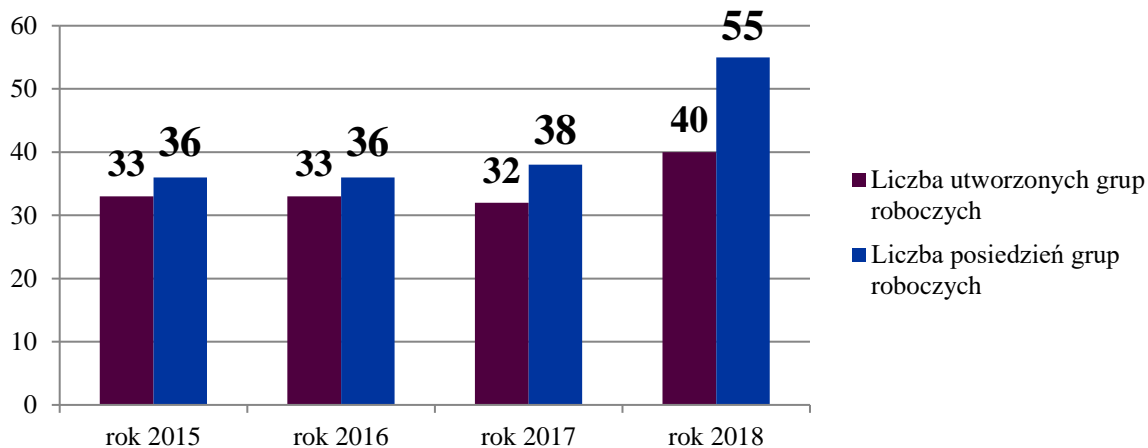

Źródło: Na podstawie danych z MGOPS.

⁶⁰ http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=276695

Od roku 2016 zaobserwować można wzrost liczby posiedzeń grup roboczych. W roku 2016 odbyło się ich 36, w roku 2017 – 38, z kolei w roku 2018 – 55. W roku ubiegłym (2018) utworzonych zostało 40 grup roboczych, a więc o 8 więcej, niż w roku poprzednim (2017).

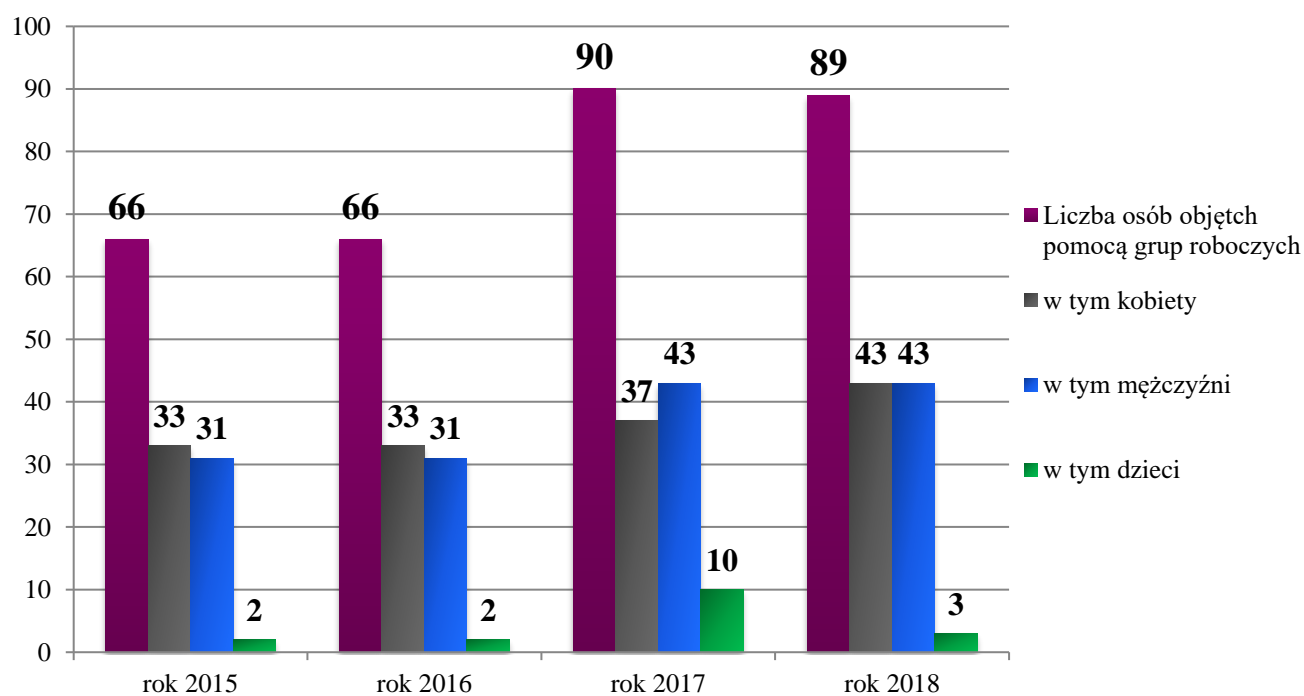
Wykres 22. Liczba utworzonych grup roboczych oraz ich posiedzeń na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Źródło: Na podstawie danych z MGOPS.

Zarówno w roku 2015, jak i w roku 2016 pomocą grup roboczych objętych zostało 66 osób. W 2017 nastąpił wzrost ofiar przemocy do 90, z kolei w roku 2018 liczba ta ukształtowała się na poziomie 89. Należy zwrócić uwagę na fakt, że pośród osób dotkniętych przemocą w roku 2018 znalazło się 5 osób niepełnosprawnych (4 kobiety i jedno dziecko).

Wykres 23. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Źródło: Na podstawie danych z MGOPS.

Podstawowe założenia procedury „Niebieskie Karty” oraz zobowiązanie do jej prowadzenia zostały uregulowane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.). Rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” zostało wydane przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2011 roku (Dz. U. Nr 209, poz. 1245).

Na przestrzeni minionych 4 lat (2015 – 2018) odnotować możemy znaczny wzrost liczby sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty - C”, w szczególności w roku 2018, w którym ich liczba wzrosła o 14 w stosunku do roku poprzedniego. Podobnie wygląda sytuacja sporządzonych formularzy „Niebieskie Karty – D”, których liczba ukształtowała się na poziomie 19 (w roku poprzedzających sporządzono ich 7). W latach 2015 – 2017 liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” utrzymywała się na poziomie 32-33, natomiast w roku 2018 rodzin wzrosła do 40. Warto również zwrócić uwagę na następującą zależność – po roku 2016 znacząco spadła liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy w rodzinie, przy jednoczesnym wzroście zakończonych procedur z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań.

Tabela 32. Procedury Niebieskie Karty na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Wskaźnik	2015	2016	2017	2018
Liczba sporządzonych „NK – A” przez pracowników socjalnych	2	2	2	1
Liczba sporządzonych „NK – C” przez członków ZI/grup roboczych	9	9	7	21
Liczba sporządzonych „NK – D” przez członków ZI/grup roboczych	7	7	7	19
Liczba rodzin objętych procedurą NK	48	48	42	44
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę NK	33	33	32	40
Liczba zakończonych procedur NK w przypadku:				
Ustania przemocy w rodzinie	30	30	12	16
Rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowanych działań	5	5	21	12

Źródło: Na podstawie danych z MGOPS.

W roku 2016 Komenda Powiatowa Policji w Łobzie przeprowadziła 84 interwencje związane z przemocą w rodzinie. W roku 2017 było ich 66, z kolei w roku 2018 – 69⁶¹.

Gmina Łobez realizuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021, który opiera się na następujących założeniach:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła osoba dotknięta przemocą.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.
6. Osoba dotknięta przemocą w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu osoby dotkniętej przemocą i decyzjach, jakie podejmuje, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

Celem głównym programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Łobez, natomiast za cele szczegółowe uznano:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Jako priorytetowe kierunki działań Programu wyszczególniono:

- działania promujące podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz świadomości prawnej i konsekwencji wynikających z funkcjonowania osób i rodzin w relacji przemocy,
- przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- prowadzenie działalności edukacyjnej i profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży promującej rozwiązywanie konfliktów bez przemocy,

⁶¹ Na podstawie danych dostarczonych przez Komendę Powiatową Policji w Łobzie.

- systematyczna edukacja społeczności Gminy Łobez poprzez lokalne środki masowego przekazu (drukowanie ulotek, zakup broszur, zamieszczanie w lokalnej prasie i gablotach stałych informacji itp.),
- wspieranie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie w sytuacjach kryzysowych przez pracowników pierwszego kontaktu,
- zapewnienie profesjonalnego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą - porady psychologa, prawnika, terapeuty,
- podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- działalność zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- pomoc w znalezieniu schronienia osobom dotkniętym przemocą, które są zmuszone do opuszczenia miejsca zamieszkania,
- szkolenia adresowane do różnych grup realizatorów: policjantów, kuratorów, pracowników socjalnych, pielęgniarek, pedagogów⁶².

Na terenie Gminy Łobez działa Punkt Konsultacyjny, który udziela pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Mając na uwadze, że problem przemocy jest problemem wielowymiarowym o niejednorodnym podłożu należy wspomnieć również o możliwości korzystania przez mieszkańców z bezpłatnej pomocy terapeutycznej kierowanej do rodzin i par z zakresu m.in. komunikacji w rodzinie, rozvodu, czy rodziny zrekonstruowanej.

„Z obserwacji pracowników socjalnych oraz na podstawie analizy dokumentów wynika, że skala występowania zjawiska przemocy na przełomie ostatnich lat stale rośnie, choć dane tego nie ukazują. Wiele przypadków przemocy zostaje ukrytych przed pracownikami socjalnymi ponieważ jest to temat wstydlivy, często zatajany, aż do chwili zaistnienia sytuacji drastycznych i bezpośredniej przemocy fizycznej. Rodziny dotknięte przemocą są bardzo niechętne do rozpoczęcia procedury „Niebieskiej Karty”

*Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Łobez na lata 2017 – 2021*

Źródło: http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=280139

Pomocy udziela również Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który wykonuje zadania gminy z zakresu pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy

⁶² http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=280139

w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

Na poziomie powiatu pomocy osobom dotkniętym przemocą udzielają również:

Tabela 33. Jednostki udzielające pomocy osobom dotkniętym przemocą na poziomie powiatu.

Jednostki specjalistycznego poradnictwa	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
	Stowarzyszenie „SOS dla rodziny” w Szczecinie Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Łobzie
Jednostki realizujące program korekcyjno - edukacyjny	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
Organizacje pozarządowe udzielające pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy Rodzinie „ARKA”

Zródło: http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=290959

Bardzo istotne dane wprowadzają wyniki uzyskane w trakcie badań społecznych w roku 2018 wśród uczniów Gminy Łobez:

- Aż 32% uczniów przyznaje, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy psychicznej.
- 27% uczniów przyznaje, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy psychicznej.
- W większości przypadków sprawcą przemocy okazali się koledzy ze szkoły i znajomi.
- 50% badanych uczniów uważa, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami.
- 20% przyznaje, że zdarzyło im się stanąć po stronie świadków przemocy psychicznej, której odbiorcą w większości przypadków okazali się rówieśnicy ze szkoły. 23% uczniów stosowało przemoc fizyczną.
- 13% uczniów zna osobę, która jest ofiarą przemocy w swoim domu⁶³.

⁶³ Diagnoza problemów społecznych w Gminie Łobez, 2018 rok, źródło: GPPiRPA na rok 2019: <http://www.lobez.pl/gminny-program-profilaktyki-i-rozwiazywania-problemow-alkoholowych-oraz-przeciwdzialania-narkomanii-.html>

Jeśli chodzi o dorosłych mieszkańców wyniki badań przedstawiają się następująco:

- 23% mieszkańców zna osobę, która doświadcza przemocy w swoim domu.
- 81% respondentów jest zdania, że problem przemocy domowej związany jest z piciem alkoholu.
- 33% uważa, że na terenie Gminy Łobez występuje zjawisko przemocy.
- Według mieszkańców bezpośredni wpływ na przemoc w rodzinie najczęściej ma alkoholizm (82%), następnie niskie wykształcenie rodziców (43%) oraz warunki materialne (40%).
- Mieszkańcy są zdania, że najczęściej sprawcą przemocy są mężczyźni, z kolei ofiarami – dzieci, młodzież i kobiety.
- 16% mieszkańców przyznało, że zdarzyło im się doświadczyć przemocy domowej.
- Większość mieszkańców doznała przemocy psychicznej (75%).
- Sprawcą najczęściej okazał/a się partner/partnerka i rodzice.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Silne powiązania zjawiska przemocy z problemem uzależnień.

Więcej kobiet doświadczających przemocy.

Przemoc w związkach partnerskich.

Wysoki poziom występowania przemocy rówieśniczej.

Relatywnie niska świadomość społeczna odnośnie zachowań przemocowych.

Korelacje

Dziedzinami szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie” są:

- **Wspieranie rodziny** – działania instytucji zaangażowanych w pracę z rodziną, profilaktyka wystąpienia przemocy poprzez bezpłatny dostęp do poradnictwa specjalistycznego, poradnictwa rodzinnego i terapii, usług asystenta rodziny

i oddziaływań profilaktycznych. Wpływają one wzmacniająco na funkcjonowanie rodziny zmniejszając ryzyko wystąpienia dysfunkcji, w tym zachowań przemocowych w rodzinie, ale pozwalają także podejmować wczesną interwencję i udzielanie stosownej pomocy w sytuacji zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie.

- **Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim poprzez wpływ skuteczności profilaktyki nadużywania alkoholu, a tym samym zapobieganie wystąpieniu czynników osłabiających relacje rodzinne i jednocześnie sprzyjających wystąpieniu przemocy w rodzinie.
- **Aktywność i integracja społeczna seniorów** – wzmacnianie pozycji osób starszych poprzez promowanie projektów rozwijających integrację międzypokoleniową, co sprzyja podmiotowemu traktowaniu seniorów w ich otoczeniu. powyższe działania mogą wpłynąć na obniżenie ryzyka wystąpienia negatywnych zachowań wobec seniorów, w tym stosowania przemocy w rodzinie.
- **Ubóstwo oraz promocja zatrudnienia** – brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego, powoduje narastanie napięcia związanego z utratą stałego dochodu przyczyniając się do powstania okoliczności sprzyjających odczuwaniu braku wpływu na otaczającą rzeczywistość, tym samym sprzyjając wystąpieniu zachowań przemocowych w rodzinie.
- **Edukacja** – poprzez wpływ działań edukacyjnych z zakresu bezpiecznego życia w rodzinie, kształtowania relacji bez przemocy, a także przekazywanie wiedzy o instytucjach pomagających w sytuacji przemocy w rodzinie kierowanych do dzieci i młodzieży, uczniowie zyskują wiedzę podnoszącą świadomość ich praw oraz będą potrafili poszukiwać pomocy w sytuacji przemocy w rodzinie. Ponadto szkoła powinna pełnić aktywną rolę obserwatora funkcjonowania dziecka oraz instytucji mającej możliwość reakcji w sytuacji przemocy w rodzinie wobec ucznia.
- **Ochrona zdrowia** – poprzez udzielanie pomocy medycznej i właściwe reagowanie w sytuacji kontaktu osoby dotkniętej przemocą w rodzinie z instytucjami ochrony zdrowia, w połączeniu z niezwłocznym udzieleniem pomocy przez instytucje realizujące pomoc w formie interwencji kryzysowej zwiększy się skuteczność reagowania wskazanych instytucji w sytuacji przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Zwiększenie wrażliwości oraz skali reakcji społecznej i instytucjonalnej na obserwowane przejawy przemocy oraz rozwój współpracy różnych podmiotów (w tym zajmujących się problematyką uzależnień).

Strategia realizacji celu

Z uwagi na wielowymiarowość zjawiska, ważnym elementem przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest systemowe podejście do zagadnienia i interdyscyplinarna współpraca specjalistów i instytucji. Interdyscyplinarny charakter działań pozwala angażować różne instytucje w celu udzielania skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą, a także w zakresie propagowania wiedzy czym jest przemoc i jak reagować w sytuacji, gdy doświadcza się przemocy lub jest się świadkiem krzywdzenia innej osoby. W zakresie przeciwdziałania nasileniu zjawiska oraz jego skutków, wskazane jest prowadzenie działań, mających na celu podnoszenie społecznej świadomości odnośnie reagowania na przemoc w rodzinie, zapobieganie dalszemu krzywdzeniu osób dotkniętych przemocą, ale też działania informacyjne i edukacyjne kierowane zarówno do mieszkańców społeczności lokalnej, jak również do instytucji i osób, które z racji wykonywanych obowiązków mogą przyczynić się do ujawniania, przerywania przemocy i skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie. Przyczyni się to do zwiększenia świadomości w zakresie właściwego i wczesnego reagowania na zagrożenie przemocą w rodzinie poprzez posiadanie wiedzy, gdzie poszukiwać pomocy oraz na jakiego rodzaju pomoc ze strony instytucji na terenie Gminy Łobez osoby mogą liczyć. Działania edukacyjne mają także na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat stosowania przemocy wobec dzieci oraz prawnych konsekwencji stosowania kar fizycznych. Zaleca się zwrócić szczególną uwagę na przemoc partnerską i rówieśniczą.

Realizowane interdyscyplinarne działania będą skutkowały inicjowaniem lub rozszerzeniem współpracy w celu wypracowania propozycji nowych, wspólnych rozwiązań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz w zakresie pracy z rodzinami dotkniętymi przemocą. W realizację działań zostaną zaangażowani członkowie istniejącego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadania

- Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w lokalnych mediach, Internecie oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.
- Wspieranie funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w porozumieniu z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Prowadzenie działań mających na celu promowanie pozytywnych wzorców zachowań społecznych, norm i wartości.
- Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych w stosunku do przedstawicieli instytucji i społeczności lokalnej (dorośli mieszkańcy, dzieci, młodzież).
- Realizowanie działań skierowanych do osób zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym dzieci i osób starszych.
- Realizowanie działań skierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.
- Rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez włączenie nowych instytucji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Holistyczne ujęcie zjawiska przemocy, jako bezpośrednio związanego z problemem uzależnień.
- Realizowanie programów rekomendowanych skoncentrowanych na zjawisku przemoc rówieśniczej w placówkach oświatowych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

- MGOPS, ZI
- KBPN
- Oświata i ochrona zdrowia

Podmioty współpracujące

- Instytucje zaangażowane w realizację programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- NGO

Źródła finansowania

- UM
- Budżet państwa

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno – edukacyjnych.
- Współpraca podmiotów działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i podmiotów zajmujących się problematyką uzależnień.
- Liczba przeprowadzonych programów rekomendowanych w szkołach.

Cel operacyjny 2.

Poprawa dostępu do usług i poszerzenie oferty wsparcia skierowanej do osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie.

Strategia realizacji celu

Realizacja zadań skupiona zostanie na zapewnieniu pomocy członkom rodzin dotkniętych przemocą, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy partnerskiej oraz wobec dzieci. Dostęp do usług będzie realizowany poprzez udzielanie adekwatnej pomocy przez instytucje i organizacje zapewniające bezpieczne funkcjonowanie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Istotne znaczenie ma szybkość podjętych działań, w tym możliwość udzielenia pomocy przez instytucje zobowiązane do pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, poprzez podjęcie działań ukierunkowanych na przerwanie przemocy w rodzinie, zapewnienie całodobowego schronienia osobom doświadczającym przemocy w rodzinie oraz zaangażowanie różnych instytucji zobowiązanych do podejmowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez realizację procedury „Niebieskie Karty”.

Ponadto w celu osiągnięcia zmiany w funkcjonowaniu rodziny, w taki sposób, by jej członkowie mogli żyć w środowisku wolnym od przemocy, realizowana będzie praca socjalna. Podejmowane w tym zakresie działania mają na celu wsparcie osoby dotkniętej przemocą w rodzinie przez wzmacnianie posiadanych zasobów, motywowanie do korzystania z pomocy specjalistów dostępnych na terenie Gminy Łobez, towarzyszenie osobie w rozwiązywaniu trudnych sytuacji pojawiających się podczas pracy nad problemem.

W stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie realizowane będą działania zmierzające do zmiany zachowania, uwzględniające dobro członków rodziny, uświadomienie konieczności refleksji i pracy nad stosowanymi zachowaniami oraz wspieranie osoby

w działaniach prowadzących do zamierzonej zmiany, w tym motywowania do uczestnictwa w grupie korekcyjno – edukacyjnej lub kontynuowanie uczestnictwa.

W tym celu prowadzone będą oddziaływania korekcyjno - edukacyjne służące zmianie zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie. Niezbędne wobec osób stosujących przemoc są również działania o charakterze bezpośrednim, mające na celu egzekwowanie działań w obszarze prawa rodzinnego i karnego wobec osób stosujących przemoc.

Zadania

- Udzielanie pomocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.
- Bezpośrednia pomoc osobom w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym interwencja kryzysowa.
- Udzielanie pomocy finansowej, psychologicznej, prawnej oraz pomocy w formie schronienia.
- Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Pomoc w formie grupowych form wsparcia dla osób dotkniętych przemocą i programów profilaktycznych dla dzieci.
- Zwiększenie częstotliwości dyżurów w lokalnym Punkcie Konsultacyjnym.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none">• MGOPS
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none">• KPP• Placówki oświatowe• Sąd, kuratorzy
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">• UM• Budżet państwa• Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Zmniejszenie liczby ofiar przemocy określane na podstawie analizy danych.
- Liczba osób zakwalifikowanych do udziału w programach profilaktycznych i edukacyjno – korekcyjnych.
- Zwiększenie częstotliwości dyżurów w lokalnym Punkcie Konsultacyjnym.

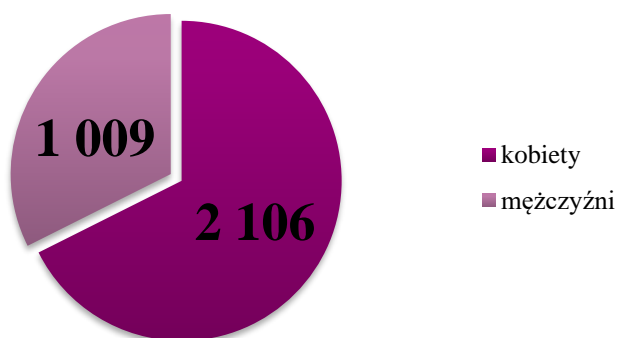
3.6. AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SENIORÓW

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej. Należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na terenie Gminy Łobez zameldowanych na pobyt stałych jest 3 115 mieszkańców w wieku poprodukcyjnych (dane za rok 2018). Wśród nich znajduje się 1 009 mężczyzn powyżej 65 roku życia oraz 2 106 kobiet powyżej 60 roku życia. Zdecydowana większość seniorów mieszka w mieście.

Wykres 24. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, 2018 rok.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie realizuje program „Opieka 75+”. W ramach programu „Opieka 75 +” ze wsparcia w ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych skorzystało łącznie 18 osób. Celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej.

Osobom starszym, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w życiu codziennym przysługuje prawo do opieki w Domu Pomocy Społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn zm.) koszty pobytu w Domu Pomocy Społecznej pokrywa zainteresowany w wysokości 70% swojego dochodu (najczęściej jest to renta bądź emerytura). Uzupełnienie kwoty do 100% (całkowite koszty utrzymania) to zadanie rodziny bądź Gminy (gdy rodzina nie jest wydolna finansowo).

W roku 2018 W Domu Pomocy Społecznej przebywało 34 osób (z czego 12 z obszarów wsi), a 3 zostały tam skierowane. Łączny koszt utrzymania w DPS wyniósł 1.081.297 zł, z czego koszty poniesione przez Gminę Łobez wyniosły 806.606 zł⁶⁴.

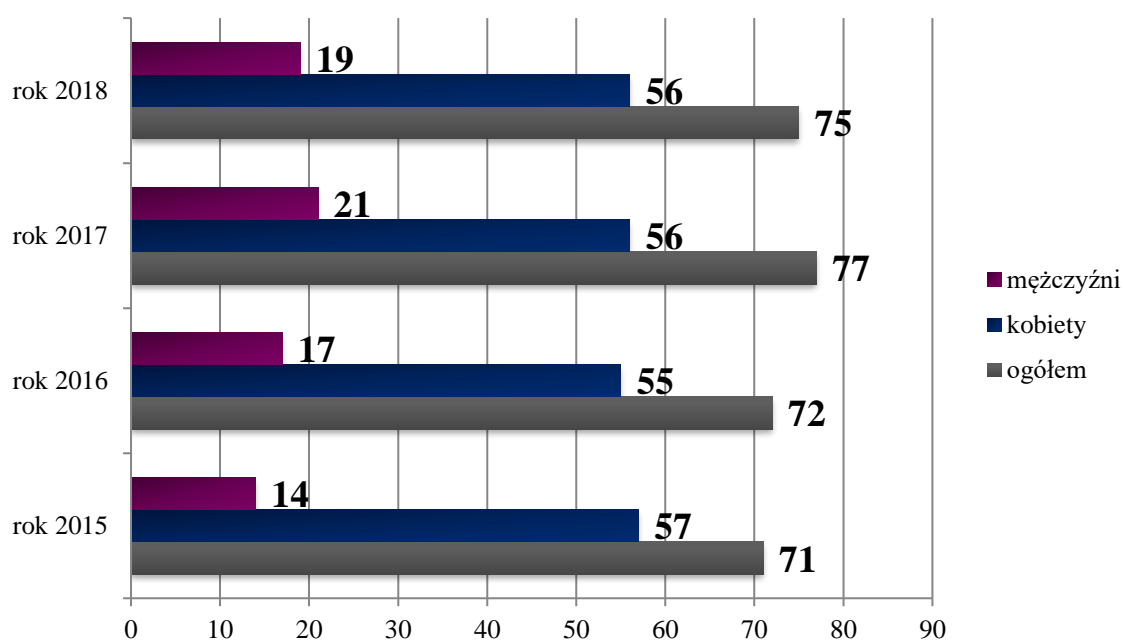
W roku 2015 pomocą pieniężną objęto 50 osób, a w roku 2016 – 52 osoby. Także w roku 2017 52 seniorów otrzymało wsparcie finansowe, z kolei w roku 2018 liczba beneficjentów tej formy pomocy spadła do 45.

Usługi opiekuńcze przysługują osobie samotnej, która z powodu wieku lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi te mogą być przyznane także osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, także wspólnie nie zamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują: pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

W roku 2015 z usług opiekuńczych skorzystało łącznie 71 osób powyżej 60 roku życia (57 kobiet i 14 mężczyzn), z kolei w 2016 roku 72 osoby starsze korzystały z tej formy pomocy. W roku 2017 pomocą w formie usług opiekuńczych objętych zostało 77 osób, a w roku ubiegłym 75 osób (w tym 56 kobiet i 19 mężczyzn).

⁶⁴ http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

Wykres 25. Osoby powyżej 60 roku życia korzystające z usług opiekuńczych.

Źródło: Na podstawie danych z MGOPS w Łobzie.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie w 2017 roku przystąpił do programu Wieloletniego Senior+ na lata 2015 - 2020.

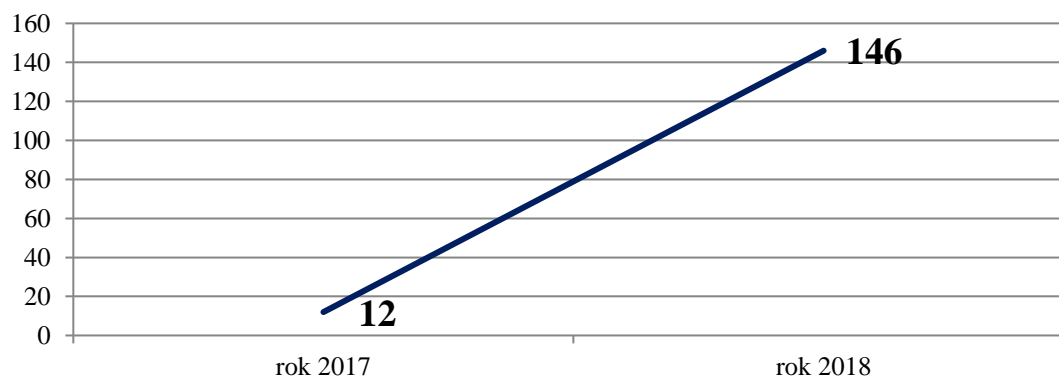
Celem głównym Programu jest zapewnienie wsparcia seniorom przez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, a także oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej. Klub Seniora Łobeziacy „Senior+” zlokalizowany jest na parterze Łobeskiego Domu Kultury. Do dyspozycji seniorów jest pomieszczenie klubowe wyposażone w sprzęt RTV, komputery z dostępem do Internetu oraz wygodne kanapy, zaplecze kuchenne, wydzielone miejsce pełniące funkcję szatni oraz łazienki przystosowane także dla osób niepełnosprawnych.

Obecnie dofinansowania na jednego uczestnika wynosi 200 zł. Klub seniora finansowany jest z dotacji (40%) oraz środków własnych gminy (60%). W minionym roku w ramach prowadzonej działalności organizowane były spotkania przy kawie, warsztaty rękodzielnicze, spotkania kulturalne.

Klub zajmuje się także organizacją wydarzeń okolicznościowych, takich jak Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki czy Dzień Seniora. Należy zwrócić uwagę na międzygeneracyjny wydzźwięk działalności Klubu – jego uczestnicy wspólnie z dziećmi ze szkoły podstawowej przygotowali i wystawili przedstawienie wigilijne, co wydaje się być wyjątkowo dobrym początkiem dalszej współpracy, która buduje więzi międzypokoleniowe.

Seniorzy mogą korzystać również z bezpłatnej Zachodniopomorskiej Karty Seniora. Karta umożliwia korzystanie, na preferencyjnych warunkach, z katalogu ofert: kultury, edukacji, rekreacji, transportu i innych usług oferowanych przez partnerów Programu. W roku 2018 wydano 146 Zachodniopomorskich Kart Seniora. Na przestrzeni ostatnich 3 lat zauważyć możemy znaczny wzrost zainteresowania ofertą Karty Seniora. W roku 2017 wydano ich jedynie 12.

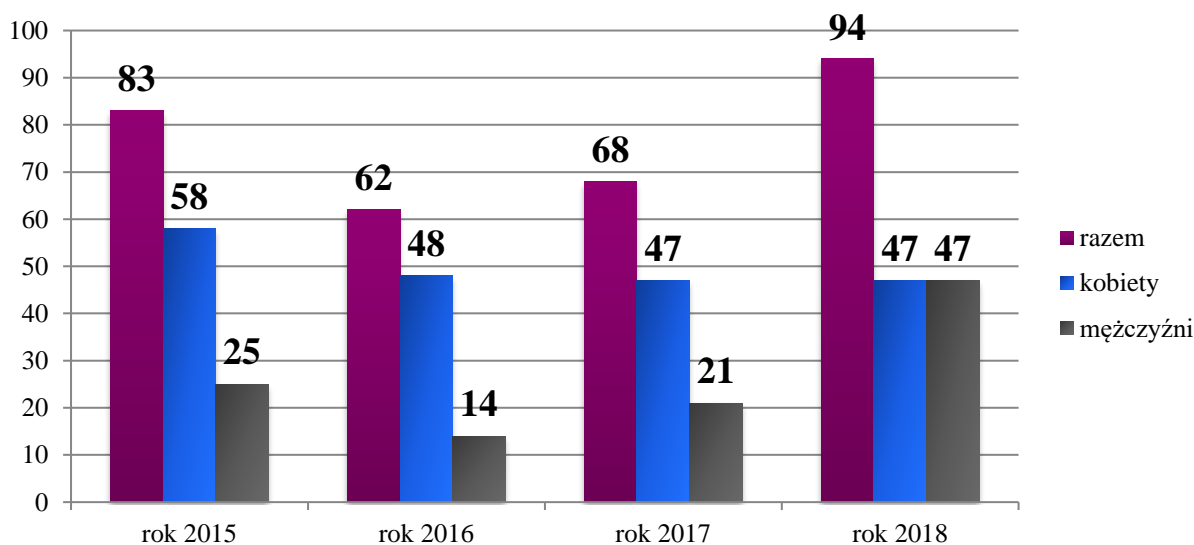
Wykres 26. Zachodniopomorskie Karty Seniora wydane na przestrzeni lat 2017 – 2018.

Źródło: http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=286920,
http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688

W roku 2018 zaobserwować możemy znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym, którym przyznane zostało świadczenie (z 68 w roku 2017 do 94 w roku 2018). Na przestrzeni lat 2016 – 2017 odnotować można także istotne różnice pomiędzy płcią osób w wieku poprodukcyjnym a przyznanym świadczeniem, z kolei w roku 2018 wskaźniki te się wyrównały – 47 kobiet i 47 mężczyzn otrzymało świadczenie.

Wykres 27. Osoby w wieku poprodukcyjnym, którym przyznano świadczenie.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Analizując jakość życia osób starszych w Gminie Łobez wspomnieć należy o ciekawej inicjatywie pod nazwą „Łobeska Koperta Życia”. Jest to akcja skierowana do osób w podeszłym wieku, schorowanych oraz samotnych. Koperta życia to karta w której podaje się podstawowe informacje dotyczące jej posiadacza. Umieszczenie koperty w widocznym miejscu umożliwia służbom ratunkowym szybki dostęp do najważniejszych informacji o właścicielu koperty⁶⁵.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Aktywność i integracja seniorów” są:

- **Wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim poprzez związane z wiekiem i starzeniem się organizmu, stopniowe i postępujące ograniczenie pełnej sprawności i samodzielności w codziennym funkcjonowaniu i konieczność zapewnienia adekwatnej pomocy. Jako podmioty współpracujące można wskazać podmioty lecznicze, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych.
- **Zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście pojawiających się zaburzeń psychicznych typowych dla osób w podeszłym wieku np. zespoły otępienne, demencja itp. Wskazane są działania realizowane we współpracy z placówkami ochrony zdrowia w zakresie wymiany informacji o dostępnych formach wsparcia, w szczególności w zakresie dostępnych usług.
- **Zdrowie** – osoby starsze w większości są osobami cierpiącymi na różnego rodzaju schorzenia wynikające z ich wieku. Poprzez wspólne działania podmiotów leczniczych oraz pomocy społecznej możliwe jest jak najdłuższe utrzymanie osoby w jej środowisku naturalnym, bez konieczności zapewniania opieki całodobowej.

⁶⁵ http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=293393

Efektywna i sprawna współpraca wyżej wymienionych jednostek może również przyczynić się do poprawy jakości życia osób starszych.

- **Wspieranie rodziny** – osoby starsze są osobami o ogromnym potencjale, posiadają wiedzę i doświadczenie potrzebne osobom młodszym do dobrego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Wspieranie rozwoju aktywności i integracji społecznej seniorów poprzez stworzenie placówek integracji międzypokoleniowej na terenie Gminy.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach pięciu głównych obszarów: wspieranie aktywności edukacyjnej, promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, aktywności ruchowej, budowanie aktywności społecznej promującej integrację międzypokoleniową oraz rozwijanie wolontariatu i partycypacji społecznej seniorów. Ważne jest zarówno stworzenie placówek przeznaczonych wyłącznie dla seniorów (np. Uniwersytet Trzeciego Wieku), jak i tworzenie płaszczyzn współpracy osób starszych z młodzieżą w szkołach i poza, co będzie kompensacją braku rodzin wielopokoleniowych, wzbogaci życie osób starszych oraz przygotuje młodzież do lepszego funkcjonowania na rynku pracy w związku z nabyciem kompetencji potrzebnych do współpracy z osobami starszymi. Realizowane działania budować także będą aktywność społeczną osób starszych.

Zadania

- Organizacja zajęć edukacyjnych, mających na celu rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów (wykłady, spotkania, warsztaty komputerowe).
- Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów, publikacji oraz zamieszczanie informacji w prasie.
- Organizacja zajęć sportowych dla seniorów.

- Promowanie i tworzenie miejsc przyjaznych seniorom, w których prowadzone będą różnorodne aktywności.
- Prowadzenie ośrodków wsparcia – klubów samopomocy dla osób starszych ukierunkowanych na rozwój integracji międzypokoleniowej – ośrodki oferujące działania dla dzieci, młodzieży i osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none">• MGOPS• UM
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none">• Oświata• NGO
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">• UM• budżet państwa

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba placówek integracyjnych i rekreacyjnych przeznaczonych dla osób starszych.
- Liczba zorganizowanych lub dofinansowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym.
- Liczba ośrodków wsparcia realizujących zadania integracji międzypokoleniowej.

Cel operacyjny 2.

Zapewnienie warunków możliwie pełnego i adekwatnego wsparcia lokalnego dla osób starszych.

Strategia realizacji celu

Działania na rzecz osób starszych, których stan zdrowia oraz sytuacja rodzinna nie determinuje konieczności umieszczenia w placówce całodobowej opieki, będą nakierowane na to, aby system wsparcia osób starszych umożliwiał tym osobom zdolność do jak najdłuższego funkcjonowania w środowisku lokalnym. Budowanie sieci wsparcia dla seniorów odbywać może się także przez stałe rozpowszechnianie idei wolontariatu.

Zadania

- Wykorzystanie nowoczesnych technologii do zwiększenia poziomu poczucia bezpieczeństwa osób starszych (np. teleopieki, telemedycyna).
- Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych świadczonych w ich miejscu zamieszkania.
- Propagowanie wolontariatu w odpowiedzi na potrzeby osób starszych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none">• MGOPS• UM
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none">• Oświata• NGO
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">• UM• Budżet państwa• Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Liczba lokalnych miejsc wsparcia dla osób starszych (w tym liczba Publicznych Domów Opieki Społecznej).
- Liczba powołanych wolontariatów nakierunkowanych na potrzeby seniorów.

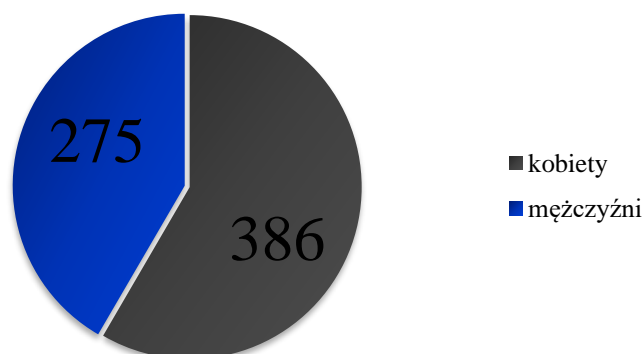
3.7. PROMOCJA ZATRUDNIENIA, REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB PODLEGAJĄCYCH WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

W roku 2018 liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 661, z czego 386 osób stanowiły kobiety, z kolei 275 mężczyźni.

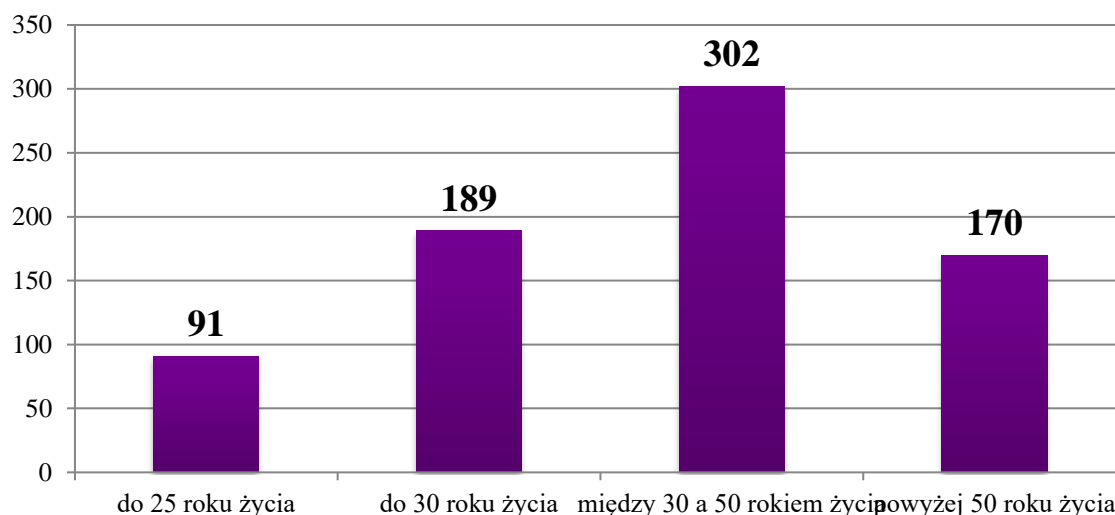
Wykres 28. Bezrobotni w Gminie – podział według płci.

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych 91 stanowią osoby do 25 roku życia. 189 spośród ogółu to osoby do 30 roku życia, z kolei liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia wynosi 170. Najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby między 30 a 50 rokiem życia (302).

Wykres 29. Bezrobotni w Gminie – podział ze względu na wiek.

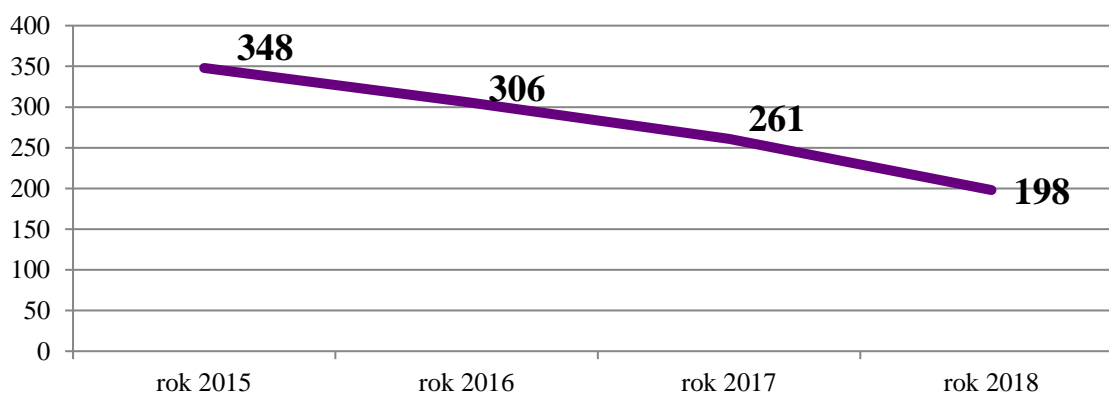

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Bezrobotni dłużej stanowią ponad połowę (362) bezrobotnych zarejestrowanych. Są to proporcje zbliżone do wyników ogólnopolskich.

Udział ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 7,8% (5,9% wśród mężczyzn oraz 10,0% wśród kobiet). Równocześnie spada liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia społecznego z powodu bezrobocia. Pomimo tego, bezrobocie w dalszym ciągu jest w drugim w kolejności powodem udzielania pomocy i wsparcia na terenie Gminy.

Wykres 30. Liczba rodzin którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Na terenie Gminy Łobez nie funkcjonuje Zakład Aktywności Zawodowej, a sprawami osób bezrobotnych zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Łobzie. Osoby bezrobotne korzystać mogą ze szkoleń finansowanych przez Krajowy Fundusz Szkoleniowy. W bieżącym roku osoby bezrobotne z powiatu łobeskiego skorzystać mogą z następujących szkoleń:

- Technolog robót wykończeniowych w budownictwie
- Kurs ogólnobudowlany

Warunkiem uczestnictwa w kursie jest wykształcenie co najmniej podstawowe. Powiatowy Urząd Pracy w Łobzie realizuje również projekt dofinansowany z Funduszy Europejskich w ramach inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie łobeskim (IV)”. Celem projektu jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych w wieku poniżej 30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie łobeskim. Drugi z realizowanych projektów nosi nazwę „Aktywizacja osób pozostających bez pracy w wieku 30 lat i więcej znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy w powiecie łobeskim (IV), a jego głównym celem, jest zwiększenie możliwości zatrudnienia osób powyżej 30 roku życia będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy⁶⁶.

W roku bieżącym (2019) określone zostały priorytety wydatkowania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (KFS). **Priorytety Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej to między innymi:**

- wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w zidentyfikowanych w danym powiecie lub województwie zawodach deficytowych;
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które nie posiadają świadectwa dojrzałości;
- wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników pochodzących z grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zatrudnionych w podmiotach posiadających status przedsiębiorstwa społecznego, wskazanych na liście przedsiębiorstw społecznych prowadzonej przez MRPiPS, członków lub pracowników spółdzielni socjalnych pochodzących z grup, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy o spółdzielniach socjalnych lub pracowników Zakładów Aktywizacji Zawodowej;

⁶⁶ http://pup.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=315410

- wsparcie kształcenia ustawicznego osób, które mogą udokumentować wykonywanie przez co najmniej 15 lat prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, a którym nie przysługuje prawo do emerytury pomostowej;
- wsparcie kształcenia ustawicznego instruktorów praktycznej nauki zawodu, nauczycieli kształcenia zawodowego oraz pozostałych nauczycieli, o ile podjęcie kształcenia ustawicznego umożliwi im pozostanie w zatrudnieniu;
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób po 45 roku życia.

Priorytety Rady Rynku Pracy wydatkowania rezerwy KFS w roku 2019:

- wsparcie kształcenia ustawicznego pracowników Centrów Integracji Społecznej, Klubów Integracji Społecznej, Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- wsparcie kształcenia ustawicznego osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności;
- wsparcie kształcenia ustawicznego w związku z zastosowaniem w firmach nowych technologii i narzędzi pracy⁶⁷.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyższej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Niski poziom aktywizacji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych i podlegających wykluczeniu społecznemu; niechęć do aktywnego wprowadzania zmian w sferze zawodowej życia.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu”, są:

- **Wspieranie rodziny** – utrata pracy zawodowej jest szczególnie dotkliwa dla osób, które mają na utrzymaniu rodzinę. Skutki bezrobocia dotyczą wówczas nie tylko jednostki, ale również najbliższego otoczenia – rodziny. Utrata pracy zawodowej wpływa najczęściej na powstanie atmosfery napięcia i zagrożenia, prowadzącej do lęku, niepewności czy beznadziejności. Ograniczenie możliwości materialnego

⁶⁷ http://pup.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=312457

zabezpieczenia rodziny prowadzi do ograniczenia stopnia zaspokojenia poszczególnych potrzeb. Opisane sytuacje w sposób szczególny mają wpływ na dzieci w rodzinach.

- **Ubóstwo** – brak pracy, a w związku z tym wynagrodzenia, bezpośrednio wpływa na obniżenie poziomu życia i niesamodzielność finansową. Podstawowym czynnikiem odpowiedzialnym za powstawanie biedy jest brak pracy, czyli bezrobocie lub bierność zawodowa. Brak dochodów z pracy często uniemożliwia zaspokajanie podstawowych potrzeb.
- **Wsparcie osób niepełnosprawnych** – przede wszystkim w kontekście ograniczonej liczby ofert pracy skierowanej do osób niepełnosprawnych.
- **Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych** – przede wszystkim w kontekście używania nałogowych schematów rozładowania napięcia wynikającego z doświadczenia problemu bezrobocia.
- **Zdrowie psychiczne** – przede wszystkim w kontekście występowania bezrobocia jako tzw. czynnika wyzwalającego zaburzenia psychiczne.
- **Edukacja** – w kontekście możliwości wykorzystania narzędzi przekwalifikowania, podniesienia kompetencji, kształcenia ustawicznego, zmiany profilu zawodowego jako czynniki zapobiegające utracie pracy oraz mający wpływ na szybki powrót na rynek pracy w sytuacji jej utraty.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych.

Strategia realizacji celu

Planowane do realizacji zadania kierowane są do najliczniejszej grupy osób bezrobotnych. Są to osoby nie potrafiące samodzielnie poradzić sobie z problemami utrudniającymi podjęcie pracy. Planuje się realizację zadań dotyczących poprawy funkcjonowania społecznego tych osób, jak i podniesienia ich możliwości dla funkcjonowania zawodowego. Działania o charakterze aktywizacji społecznej skoncentrowane zostaną na podniesieniu kompetencji osobistych w tym: w odniesieniu do pełnionych ról społecznych w rodzinie i pozostałych środowiskach funkcjonowania. Działania o charakterze aktywizacji zawodowej skoncentrowane zostaną na wspieraniu motywacji do poszukiwania pracy oraz

podnoszeniu kompetencji w zakresie poruszania się po rynku pracy oraz zawodowych. Zakłada się również podejmowanie działań o charakterze promocyjnym, służących wspieraniu społecznej odpowiedzialności biznesu.

Realizacja celu odbywać się będzie również z wykorzystaniem projektów opracowanych jako aplikacja do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 – 2020 (RPO WZ) oraz przy wsparciu Strategii Przeciwdziałania Bezrobociu w Powiecie Łobeskim na lata 2013 – 2020.

Zadania

- Organizacja szkoleń podnoszących kompetencje zawodowe osób bezrobotnych.
- Pozyskiwanie i przekazywanie bezrobotnym ofert pracy.
- Pozyskiwanie miejsc pracy dla osób aktywizowanych z wykorzystaniem instrumentów ekonomii społecznej.
- Realizacja działań służących popularyzacji postaw przedsiębiorczych wśród osób bezrobotnych.
- Wsparcie przedsiębiorczości społecznej w tym spółdzielni socjalnych.
- Wykorzystanie mechanizmów finansowych wspieranych ze środków UE do aktywizacji osób bezrobotnych.
- Refundowanie kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy oraz dofinansowywane będą wynagrodzenia bezrobotnych w wieku 50+.
- Aktywizacja społeczna i zawodowa bezrobotnych w ramach klubów integracji społecznej i centrów integracji społecznej.
- Organizowanie robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych,
- Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 umożliwiającej szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none"> • PUP • MGOPS • pracodawcy
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none"> • Spółdzielnie socjalne • poradnie psychologiczno - pedagogiczna
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • UM • budżet państwa • środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Stopa bezrobocia w Gminie Łobez.
- Poziom reintegracji społecznej bezrobotnych klientów MGOPS.
- Procent osób, które podjęły zatrudnienie w wyniku wydanego skierowania do pracy do liczby zgłoszonych wolnych miejsc.
- Procent osób bezrobotnych zaktywizowanych zawodowo do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP poprzez wykorzystanie usług i instrumentów rynku pracy.

Cel operacyjny 2.

Reintegracja społeczna osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

Strategia realizacji celu

Planowane do realizacji zadania dotyczące grupy osób bezrobotnych posiadających ustalony III stopień pomocy społecznej, tj. grupy osób bezrobotnych najbardziej oddalonych od rynku pracy i najmniej zmotywowanych do podjęcia zatrudnienia.

Planuje się realizację zadań dotyczących głównie zapewnieniu warunków egzystencji oraz reintegracji społecznej, w tym: udzielenie pomocy finansowej, obejmowanie pracą socjalną, wsparcie indywidualne i grupowe. Realizacja celu odbywać się będzie również z wykorzystaniem projektów opracowanych jako aplikacja do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014 - 2020 (RPO WZ).

Zadania:

- Wdrożenie narzędzi reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych z III profilem pomocy w formie Programu Aktywizacja i Integracja.
- Na wniosek MGOPS kierowanie przez PUP osób bezrobotnych do objęcia kontraktem socjalnym typu B z ubezpieczeniem zdrowotnym i wsparciem realizowanym w MGOPS⁶⁸.
- Realizacja prac społecznie użytecznych przez osoby bezrobotne z ustalonym III profilem pomocy.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none">• PUP• MGOPS
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none">• NGO
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none">• UM• Budżet państwa• Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Procent osób bezrobotnych objętych Programem Aktywizacja i Integracja do liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP z ustalonym III profilem pomocy.
- Liczba osób bezrobotnych objętych kontraktem socjalnym typu B z ubezpieczeniem zdrowotnym.

⁶⁸ Celem zawarcia kontraktu socjalnego typu B jest wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej lub zawodowej bezrobotnego beneficjenta pomocy społecznej. Koszty płatności składki na ubezpieczenie zdrowotne w takiej sytuacji przechodzą na ośrodek pomocy społecznej. Podstawa prawna: art. 50 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 z późn. zm); art. 108. ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm).

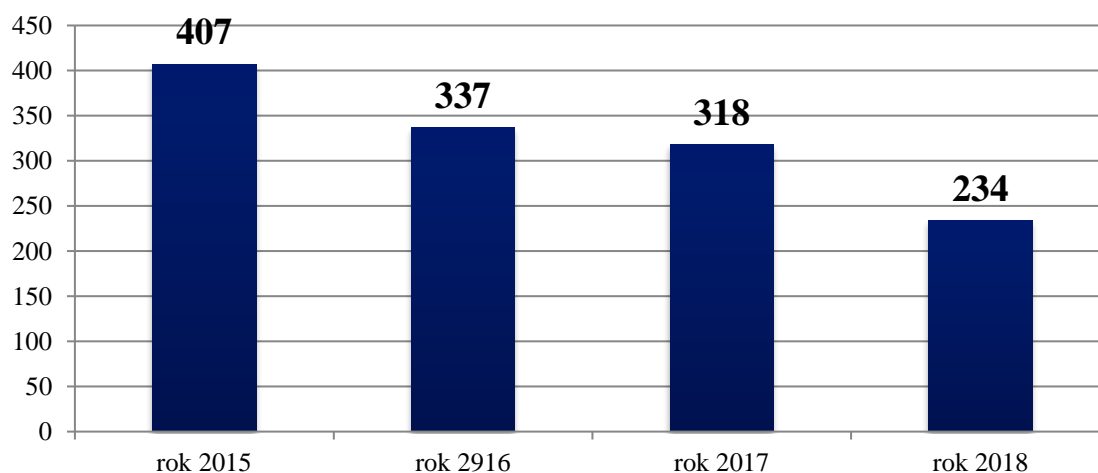
3.8. WSPARCIE OSÓB Z PROBLEMEM UBÓSTWA

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diaгноzy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz powodów przyznania pomocy społecznej, udostępnionych przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie oraz Programu Dożywiania. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego (status quo), jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian w latach 2015 – 2018..

Ubóstwo w dalszym ciągu pozostaje najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia przez Miejsko – Gminny Ośrodek Opieki Społecznej w Łobzie. W roku 2015 liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa ukształtowała się na poziomie 407, w roku 2016 na poziomie 337 z kolei w roku 2017 – na poziomie 318. W roku ubiegłym pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa otrzymały 234 rodziny. Można więc wnioskować, że omawiany problem charakteryzować się będzie tendencją malejącą.

Wykres 31. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2017 i 2018 rok.

Analizując kwestie związaną z przyznawaniem świadczeń pieniężnych zauważyć można, że zasiłki stałe utrzymują się na zbliżonym poziomie, z kolei liczba osób, którym na przestrzeni lat 2015-2018 przyznano zasiłki okresowe uległa znacznemu zmniejszeniu (z 348 osób w roku 2015 do 189 w roku 2018). W dalszym ciągu zdecydowana większość zasiłków okresowych udzielana jest z tytułu bezrobocia⁶⁹.

⁶⁹ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

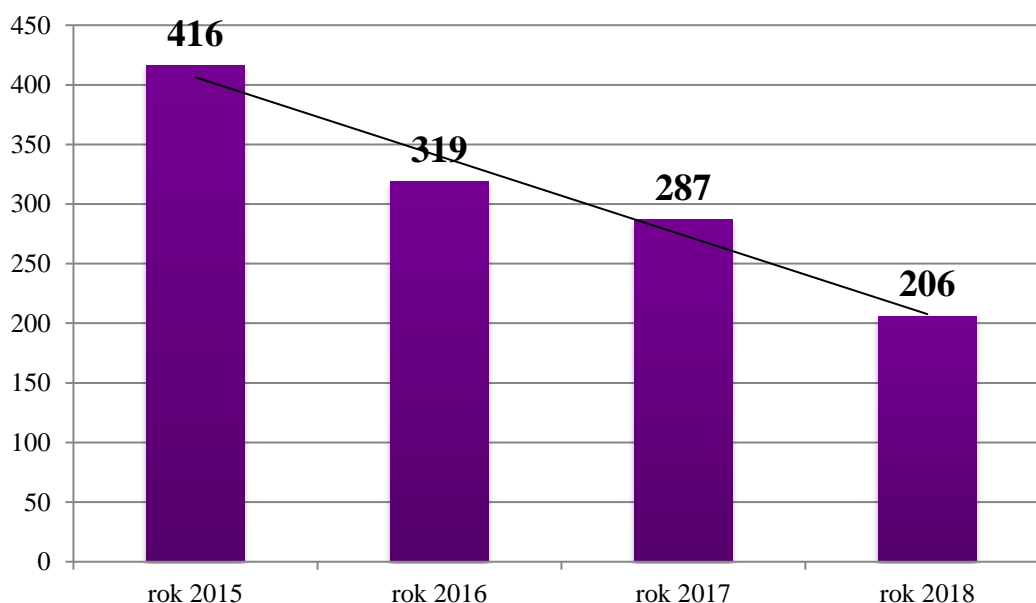
Tabela 34. Osoby korzystające z zasiłków stałych i okresowych na przestrzeni lat 2015 - 2018.

	2015	2016	2017	2018
Zasiłki stałe	84	77	81	76
Zasiłki okresowe	348	308	251	189
<u>W tym z powodu bezrobocia</u>	297	259	212	143

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Mieszkańcy Gminy Łobez mogą również liczyć na pomoc w formie zasiłku celowego. Jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Biorąc pod uwagę okres między 2015 a 2018 rokiem zauważyć możemy znaczny spadek liczby osób korzystających z przyznawanych zasiłków celowych – z 416 w roku 2015 do 206 w roku 2018.

Wykres 32. Osoby korzystające z zasiłku celowego na przestrzeni lat 2015 – 2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 i 2018 rok.

Gmina Łobez korzysta z programu finansowego Gmin w zakresie dożywiania „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego Gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych⁷⁰.

W roku 2018 176 osób korzystało z zasiłku celowego w ramach Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W stosunku do roku 2015 liczba beneficjentów tej formy pomocy spadła o ponad połowę, pomimo tego od roku 2016 zaobserwować można stały wzrost kwoty przyznawanych świadczeń. Liczba osób korzystających z posiłku w ramach Programu również systematycznie spada. W roku 2015 z posiłku skorzystało 317 osób, w roku 2016 – 249, w roku 2018 – 131, z kolei w roku 2018 – 120. Zdecydowaną większość osób korzystających z posiłku, niezmiennie na przestrzeni lat, stanowią dzieci.

Tabela 35. Liczba odbiorców objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na przestrzeni lat 2017-2018.

Rok	2015	2016	2017	2018
Liczba osób korzystających z zasiłku celowego w ramach Programu	365	275	249	176
Kwota świadczeń w zł	260.961	147.930	172.367	183.154
Liczba osób korzystających z posiłku w ramach Programu	317	249	131	120
W tym liczba dzieci:	305	227	120	104
Kwota świadczeń	487.902	511.064	401.354	404.281

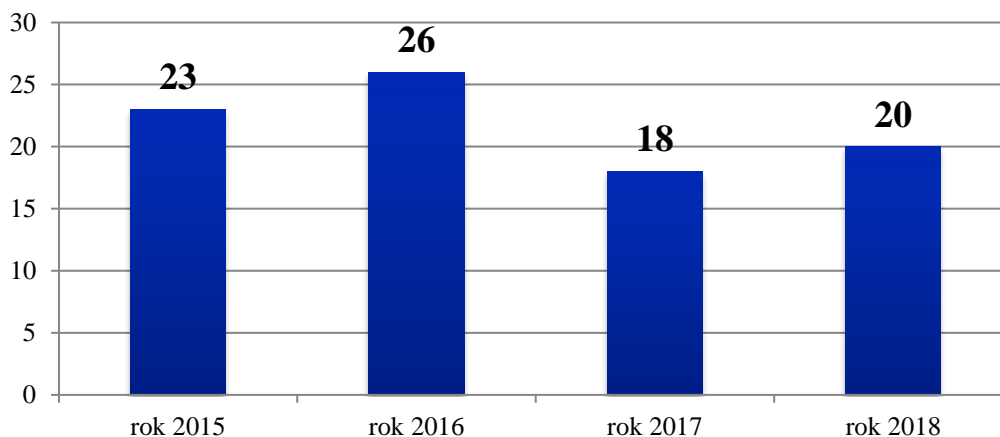
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2017 i 2018 rok.

W roku 2015 Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie udzielił pomocy i wsparcia 23 rodzinom dotkniętym bezdomnością. W roku 2018 z pomocy skorzystały 3 rodziny mniej, co pozwala twierdzić, że zjawisko bezdomności w Gminie utrzymuje się na względnie stałym poziomie. Na terenie Gminy funkcjonuje Stowarzyszenie „DIOGENES”, którego celem jest prowadzenie działalności społecznie użytecznej, ochrona zdrowia społeczeństwa oraz wszechstronna pomoc świadczona na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wykorzystywanych i nieprzystosowanych społecznie,

⁷⁰ Wieloletni Program pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 – 2020, źródło: <https://www.gov.pl/web/rodzina/wieloletni-program-pomoc-panstwa-w-zakresie-dozywiania>

bezdomnych, rodzin dysfunkcyjnych oraz środowisk społecznie zaniedbanych, osób chorych i uchodźców politycznych oraz promocja i organizacja wolontariatu⁷¹.

Wykres 33. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności w latach 2015 – 2018.

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2017 i 2018 rok.

Analiza przyczyn przyznawania pomocy społecznej na terenie Gminy Łobez pozwala stwierdzić, że na przestrzeni lat 2015 - 2018 głównym problemem trudnej sytuacji mieszkańców Gminy korzystających ze świadczeń było ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała choroba, która stale utrzymuje się na wysokim poziomie, a wskaźniki te spowodowane są zapewne zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Liczna grupa beneficjentów pomocy społecznej to osoby niepełnosprawne oraz zagrożone ubóstwem.

Analizując powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej należy mieć na uwadze, że wśród rodzin objętych pomocą nie występuje tylko jeden rodzaj dysfunkcji. Najczęściej jest ich kilka i są ze sobą skorelowane, np. istnieje wyraźna zależność pomiędzy bezrobociem a zagrożeniem popadnięcia w ubóstwo. W związku z powyższym, przeważająca większość rodzin - beneficjentów pomocy społecznej organizowanej przez Gminę Łobez występuje o kilka rodzajów świadczeń, podając różne przyczyny uprawniające do przyznania konkretnego świadczenia.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.

Ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych.

⁷¹ <http://powiatlobeski.mserwer.pl/content.php?mod=katalog&cat=19&sub=22>

Przyjmowanie pozycji społecznej „osoby ubogiej” jako stałej formy funkcjonowania społecznego, która wśród dzieci i młodzieży prowadzi do zjawiska wyuczonej bezradności i „dziedziczenia biedy”.

Brak specjalistycznych ośrodków dla osób bezdomnych.

Korelacje

Problem ubóstwa pozostaje w ścisłej korelacji z innymi problemami społecznymi. Główne obszary korelacji można uznać za determinanty ubóstwa.

- **Bezrobocie** – czynnikiem decydującym o sytuacji materialnej jednostki i rodziny, jest miejsce zajmowane na rynku pracy. Ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych.
- **Niepelnosprawność** – obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym znacznie zwiększa ryzyko zagrożenia ubóstwem.
- **Wiek** – w Polsce najczęściej ubóstwem ekonomicznym zagrożeni są ludzie młodzi, w tym dzieci i młodzież jako członkowie rodzin. Szczególnie trudna sytuacja dotyczy osób starszych, których możliwości podejmowania aktywnych działań zmierzających do poprawy swojej sytuacji materialnej są znacznie ograniczone z powodu stanu zdrowia, wieku oraz funkcjonowania w jednoosobowych gospodarstwach domowych.
- **Wykształcenie** – ważnym wskaźnikiem warunkującym zagrożenie ubóstwem jest niskie wykształcenie, czy też niskie kompetencje zawodowe członków gospodarstwa domowego.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Zapewnienie możliwości społecznego włączenia osób ubogich przez podniesienie ich kompetencji aktywnością wspieraną.

Strategia realizacji celu

Dla osiągnięcia celu, działania zostaną skoncentrowane na umożliwieniu wyjścia z trudnej sytuacji finansowej osobom i rodzinom za pomocą aktywności wspieranej. Wspieranie polegać będzie na inicjowaniu, ukierunkowaniu i podtrzymaniu aktywności osób i rodzin dotkniętych i zagrożonych problemem ubóstwa, za pomocą zadań realizowanych przez

pracowników socjalnych, w tym pracy socjalnej oraz poprzez wsparcie pozamaterialne – usługi. Szczególnie istotną rolę pełnią w tym obszarze pracownicy socjalni.

W ramach nowych usług planuje się do realizacji: usługi rodzin wspierających i kontynuowanie usługi placówek wsparcia dziennego. Poszukiwanie skutecznych rozwiązań o charakterze aktywizacji wspieranej warunkowane jest przede wszystkim holistycznym charakterem problemu ubóstwa – które jest przede wszystkim zjawiskiem społecznym stanowiącym układ podlegający zasadom niedającym się wywnioskować z prawidłowości rządzących jego składnikami. W rzeczywistości często przyczyna problemu ubóstwa jest jednocześnie jego skutkiem (utrata pracy skutkuje brakiem środków finansowych prowadzących do deprywacji potrzeb, obniżenia poczucia własnej wartości i sprawczości, a w efekcie do długotrwałego pozostawania bez pracy). Dlatego też efektywna aktywność wspierana nie może dotyczyć wyłącznie jednego aspektu funkcjonowania osoby. Ponieważ działania w zakresie aktywności wspieranej mają na celu podniesienie kompetencji osób i rodzin w obszarach społecznym i zawodowym, przez bezpośredni, ukierunkowany wpływ na pełnione role, dla celów niniejszej strategii proponowany katalog usług zbudowany jest z usług dostępnych w ramach innych dziedzin planowania strategicznego.

Realizacja celu odbywać się będzie również z wykorzystaniem projektów opracowanych jako aplikacja do regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WZ).

Zadania

- Utrzymanie zróżnicowanych form wsparcia pozamaterialnego o charakterze aktywizacji wspieranej, podnoszącej kompetencje pełnionych ról.
- Kształtowanie wzorców współpracy obywatelskiej przez umożliwienie włączenia się w udzielanie pomocy przez osoby prywatne (wolontariat) i organizacje (akcje socjalne).
- Wprowadzenie nowych usług aktywizacji wspieranej w dziedzinie wspierania rodziny: usługi rodzin wspierających.
- Podnoszenie skuteczności wsparcia przez pracę socjalną, ukierunkowaną na wzmacnianie potencjału osób i rodzin w przewyciężaniu trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem ich uprawnień, zasobów i możliwości.
- Podnoszenie kompetencji zawodowych mieszkańców poprzez ułatwianie dostępu do różnego rodzaju kursów umożliwiających zdobycie zawodu.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	• MGOPS
Podmioty współpracujące	• Instytucje aktywności lokalnej
Źródła finansowania	• UM

Wskaźniki realizacji celu

- Dostęp mieszkańców do form aktywizacji zawodowej.
- Wsparcie funkcjonowania społecznego rodzin objętych pomocą społeczną.
- Dostęp do wsparcia indywidualnego w formie usług.

Cel operacyjny 2.

Zapewnienie opieki i pomocy osobom bezdomnym.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną nakierowane na problem związany ze społeczną bezdomnością. Wskazane jest wydzielenie jednostki do wspierania osób bezdomnych przy Urzędzie Miejskim lub MGOPS, która będzie w stanie zapewnić osobom pozostającym bez miejsca zamieszkania zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych (w formie posiłku, noclegu czy zabiegów higienicznych). Ważne jest by wszelkie działania w tym zakresie nakierowane były nie tylko na redukcję szkód, lecz na szeroko rozumianą edukację i wsparcie emocjonalne, zdrowotne, prawne i zawodowe osób bezdomnych. Tylko oddziaływania nakierowane na różnorakie płaszczyzny osób pozostających w tak trudnej sytuacji życiowej jaką jest bezdomność mogą przynieść oczekiwane rezultaty.

Zadania

- Utworzenie jednostki wsparcia dla osób bezdomnych.
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezdomnych.
- Terapia uzależnień adresowana do osób bezdomnych.
- Działania edukacyjne dla osób bezdomnych.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	• MGOPS
Podmioty współpracujące	• NGO
Źródła finansowania	• UM • Budżet państwa

Wskaźnik realizacji celu

- Ilość powstałych placówek wsparcia dla osób bezdomnych oraz liczba beneficjentów pomocy.
- Wskaźnik osób bezdomnych biorących aktywny udział w terapii uzależnień.
- Ilość działań edukacyjnych skierowanych do osób bezdomnych.

Cel operacyjny 3.

Zapewnienie dostępu do skutecznej pomocy w formie wsparcia o charakterze materialnym ograniczającym zasięg i głębokość ubóstwa przy uwzględnieniu współdziałania beneficjentów pomocy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.

Strategia realizacji celu

Działania zostaną skoncentrowane na organizacji dostępu do skutecznej pomocy o charakterze materialnym, w formie świadczeń wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz na zapewnieniu skali i zakresu pomocy umożliwiających zaspokojenie

podstawowych potrzeb bytowych osób i rodzin, dotkniętych i zagrożonych problemem ubóstwa. Dla uzyskania skuteczności udzielanego wsparcia materialnego konieczne jest wypełnianie założeń ustawowych w zakresie udzielania pomocy finansowej, w szczególności dążenie do udzielania pomocy w wysokości stanowiącej uzupełnienie różnicy pomiędzy dochodem gospodarstwa domowego a kryterium ustawowym. Natomiast w celu zapobiegania ubóstwu skrajnemu, niezbędne jest utrzymanie rozszerzonej grupy docelowej objętej pomocą w formie dożywiania. Istotnym elementem w realizacji tego celu jest pełne wykorzystanie cechy szczególnej świadczeń pomocy społecznej, którą jest powiązanie ich otrzymywania z obowiązkiem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji rodzinnej.

Na realizację zadań: pomoc w formie zasiłków okresowych i w formie dożywiania, część środków pozyskiwana jest z budżetu państwa.

Zadania

- Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rozumianego jako dostęp do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej.
- Zwiększenie skali pomocy w zakresie dożywiania – zwiększenie wymiaru udzielanej pomocy w formie zasiłków na zakup żywności.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none"> • MGOPS
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none"> • NGO
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • UM • Budżet państwa • Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Skala interwencji w ramach zadań pomocy społecznej w Gminie Łobez.
- Liczba osób, które w wyniku interwencji osiągnęły dochód co najmniej w wysokości kryterium dochodowego

3.9. PRZESTĘPCZOŚĆ

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Definicję przestępstwa możemy interpretować na podstawie przepisów kodeksu karnego. Na gruncie obecnego stanu prawnego, przestępstwem jest czyn zawiniony i społecznie szkodliwy (w stopniu większym niż znikomy), zabroniony pod groźbą kary przez obowiązującą ustawę karną opisującą jego znamiona. Nasz system prawa karnego korzysta z tzw. materialno-formalnej definicji przestępstwa. Jej elementem materialnym jest społeczna szkodliwość, jej elementami formalnymi – cała reszta (czyn, bezprawność, wina).

Do cech konstytutywnych przestępstwa należy:

- to, że jest czynem zabronionym;
- to, że jest czynem bezprawnym;
- to, że jest zawinione⁷².

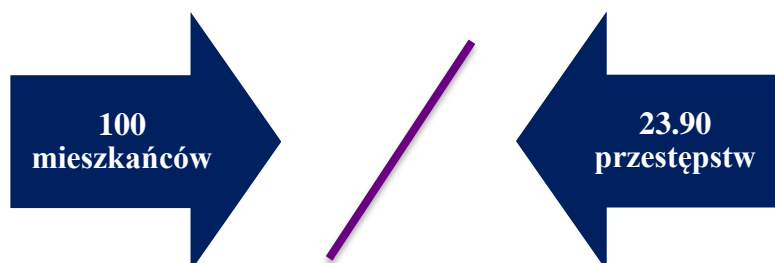
W 2017 roku w Gminie Łobez stwierdzono szacunkowo 339 przestępstw.

Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 23,90 przestępstw.

Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Gminie Łobez wynosi 78,10% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa zachodniopomorskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski.

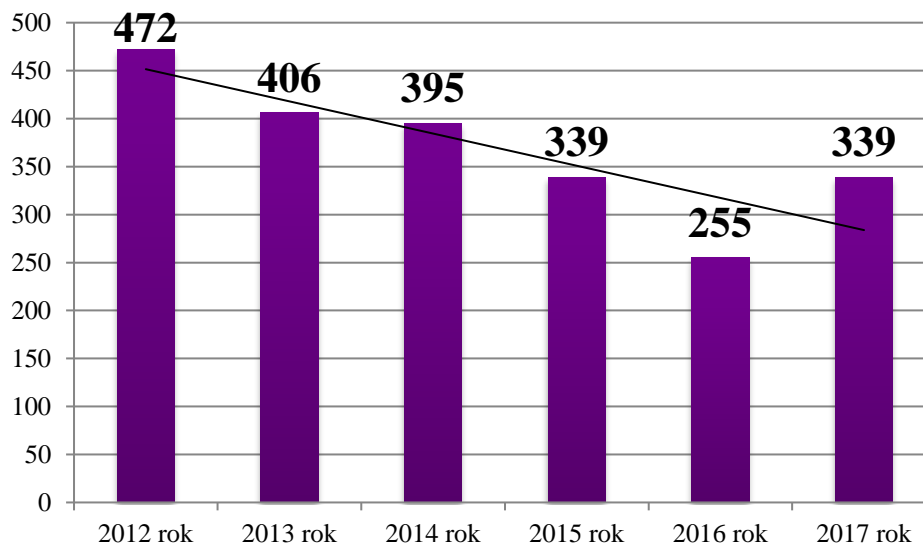
W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Gminy Łobez najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 13,22 (wykrywalność 63%) oraz o charakterze gospodarczym - 7,30 (wykrywalność 96%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 7,22 (39%), drogowe - 1,84 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,91 (94%).

⁷² Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. z 2018r., poz. 1600 z późn.zm.)

Od roku 2012 do roku 2016 systematycznie spada liczba przestępstwa stwierdzonych (z 472 w roku 2012 do 255 w roku 2016). W roku 2017 stwierdzono o 144 przestępstw więcej, niż w roku 2016.

Wykres 34. Liczba przestępstw stwierdzonych na przestrzeni ostatnich lat.

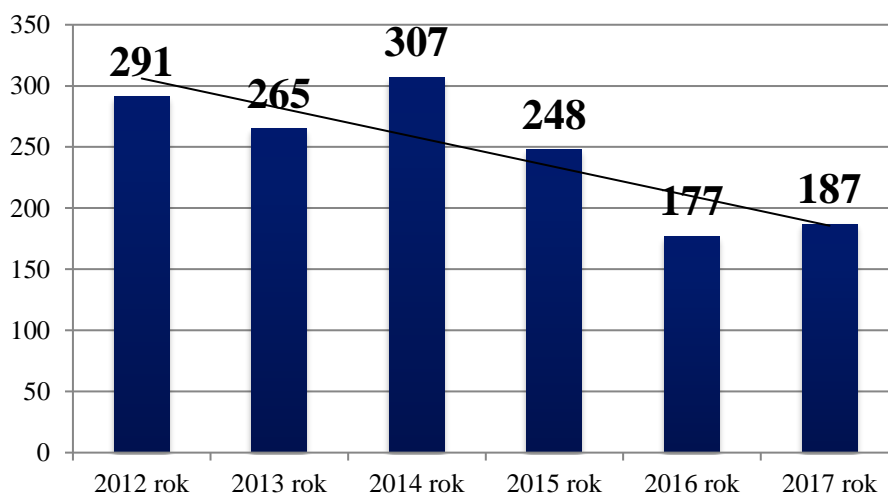

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci

Z analizy danych wynika, że od 2012 do 2016 roku powoli lecz systematycznie maleje odsetek przestępstw o charakterze kryminalnym (z 291 w roku 2012 do 177 w roku 2016). Wyjątek stanowi rok 2014, w którym odnotowano 307 przestępstw. W roku 2017 liczba odnotowanych przestępstw o charakterze kryminalnym wzrosła o 10 w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 35. Przestępstwa o charakterze kryminalnym na przestrzeni ostatnich lat.

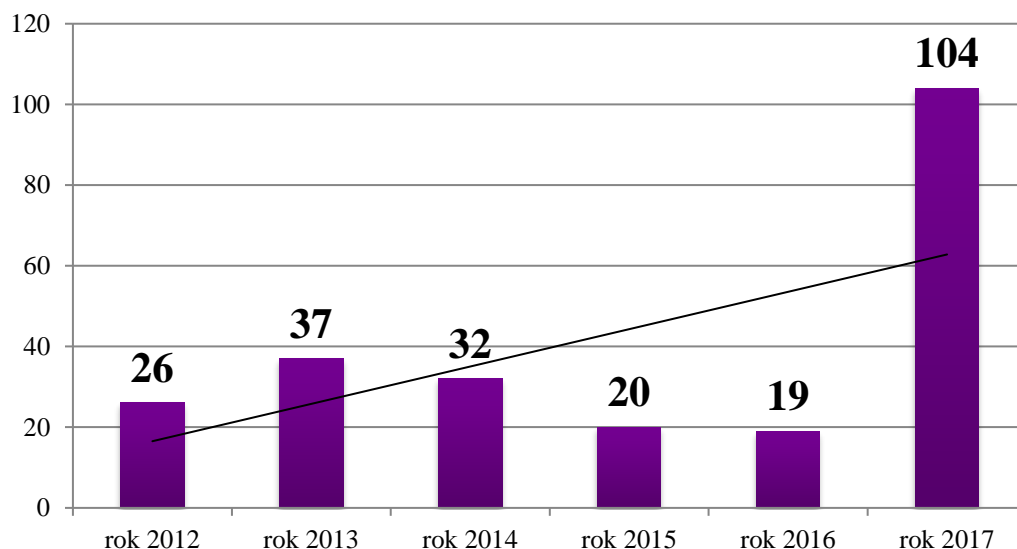

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci

Ilość przestępstw o charakterze gospodarczym w latach 2012 – 2016 wahała się od 26 w 2012 roku do 19 w roku 2016. W 2017 roku odnotować możemy niebezpieczny wzrost przestępstw gospodarczych kształtujący się na poziomie 104.

Wykres 36. Przestępstwa o charakterze gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat.

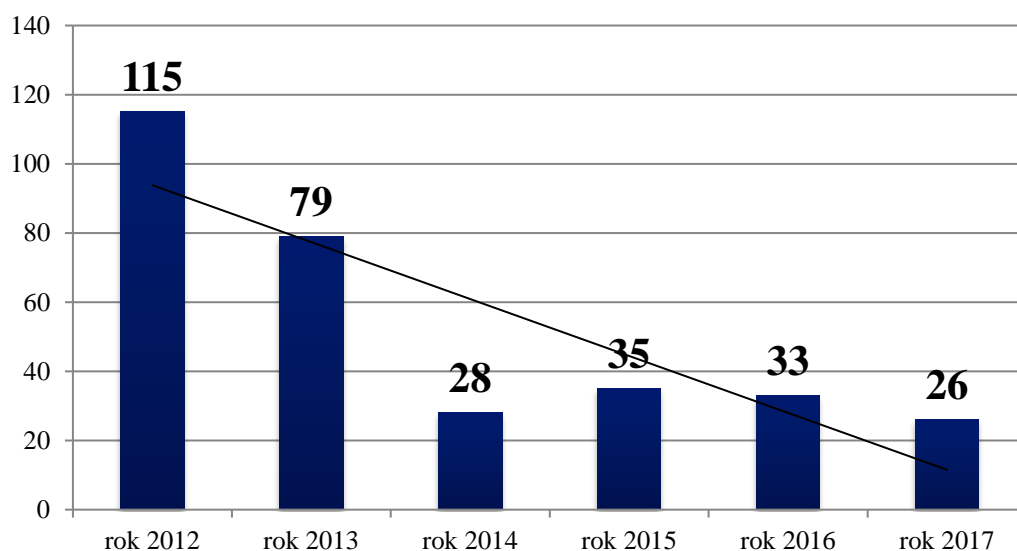

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci

W latach 2012 – 2017 nastąpił spadek liczby przestępstw drogowych. W 2017 roku popełniono 26 przestępstw drogowych, czyli o 89 mniej niż w 2012 roku.

Wykres 37. Przestępstwa drogowe na przestrzeni ostatnich lat.

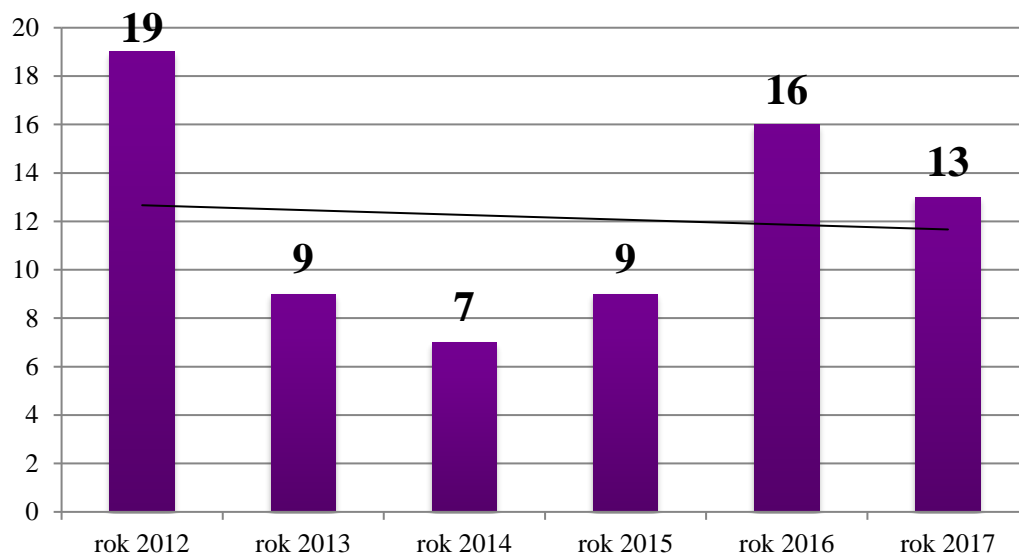

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci

Liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu w latach 2012 – 2017 niespodziewanie wzrasta i maleje. W roku 2012 odnotowano 19 przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, w roku 2014 – 7, a w roku 2017 – 13.

Wykres 38. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu na przestrzeni ostatnich lat.

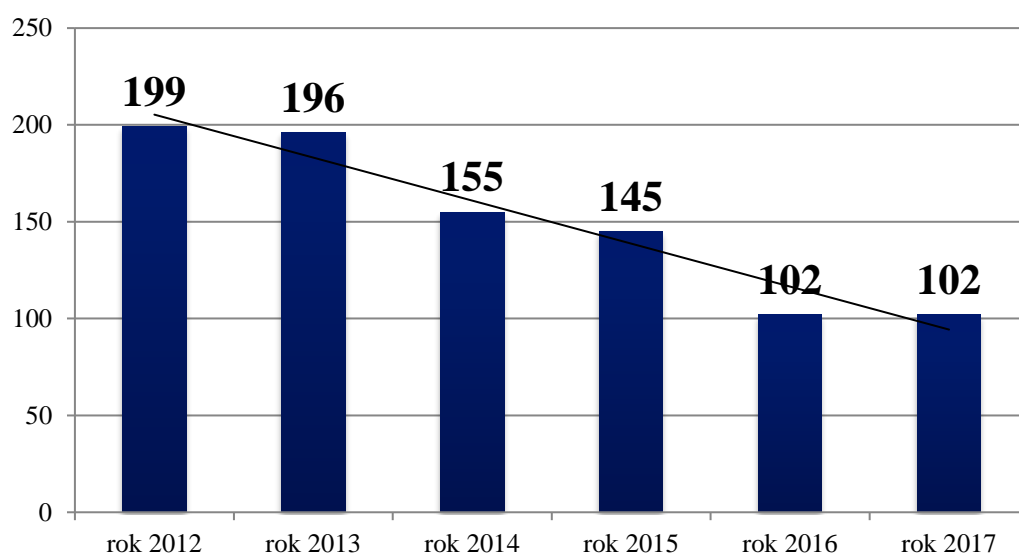

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci

W roku 2012 odnotowano 199 przestępstw przeciwko mieniu, natomiast w roku 2017 ich liczba spadła do 102.

Wykres 39. Przestępstwa przeciwko mieniu na przestrzeni ostatnich lat.

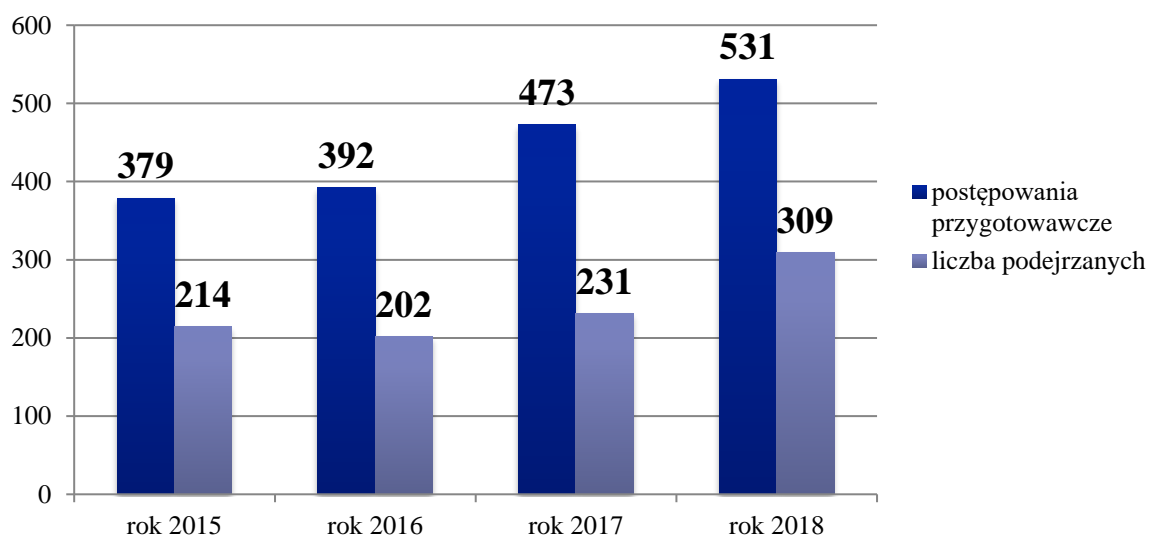

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci

Komenda Powiatowa Policji w Łobzie w roku 2015 przeprowadziła 379 postępowań przygotowawczych, gdzie liczba podejrzanych wynosiła 214. W roku 2016 przeprowadzono 392 postępowań przygotowawczych, gdzie liczba podejrzanych wynosiła 202 z kolei w roku 2017 przeprowadzonych zostało 473 postępowań przygotowawczych, a liczba podejrzanych ukształtowała się na poziomie 231. W roku 2018 przeprowadzono 531 postępowań przygotowawczych, natomiast liczba podejrzanych wynosiła 309. Odnotować można systematyczny wzrost zarówno ilości postępowań przygotowawczych, jak i liczby osób podejrzanych.

Wykres 40. Postępowania przygotowawcze i liczba podejrzanych w latach 2015 – 2018.

Źródło: Na podstawie danych pochodzących z Komendy Powiatowej Policji w Łobzie.

Na przestrzeni lat 2015 – 2018 przeprowadzono 55 czynności w sprawie wykroczenia w związku z zakłóceniami, gdzie osoba znajdowała się pod wpływem alkoholu oraz 49 postępowań w sprawie o wykroczenie dotyczących kierowania w stanie nietrzeźwości⁷³.

„Działania prewencyjne Policji podejmowane są niemal, że każdego dnia i dotyczą różnych grup wiekowych. Są to działania skierowane głównie na bezpieczeństwo od przedszkolaków po Seniorów. Dotyczą bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w miejscu zamieszkania, oszustw, odpowiedzialności prawnej, zagrożeń w Internecie, właściwego zabezpieczenia mieszkań, posesji. Nie mam dziedziny dotyczącej bezpieczeństwa w której nie prowadzilibyśmy działań prewencyjnych i profilaktycznych.”
Komenda Powiatowa Policji w Łobzie

⁷³ Na podstawie danych pochodzących z Komendy Powiatowej Policji w Łobzie.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Wskaźnik przestępstw wyższy niż wartości liczone dla województwa zachodniopomorskiego i dla Polski.

Korelacje

Dziedzinami, szczególnie powiązаныmi z obszarem „Przestępczość” są:

- **Bezrobocie i ubóstwo** – długotrwałe bezrobocie prowadzić może do obniżenia poczucia własnej sprawczości, z kolei ubóstwo skutkować może przeniesieniem odpowiedzialności za swoje życie i czyny na obecnie panujący ustrój/władze/konkretne instytucje.
- **Wspieranie rodziny** – w zakresie przekazywania pozytywnych norm i wartości życia w bezpiecznym, nie przestępczym społeczeństwie.
- **Przemoc** – przemoc ściśle związana jest z pojęciem przestępczości. Przemoc w rodzinie, która nie jest zgłaszana utwierdzać może sprawcę w poczuciu bezkarności.
- **Uzależnienia** – zarówno w kontekście handlu nielegalnymi towarami, jak i zwiększeniem dokonywanych przestępstw pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Podniesienie wskaźnika wykrywalności przestępstw poprzez aktywizację społeczną mieszkańców Gminy oraz wzrost wrażliwości na konflikty domowe.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie w ramach dwóch głównych obszarów: wspierania aktywności lokalnej oraz organów Gminy i zwiększenia czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne. Wspieranie aktywności lokalnej wychodzi z założenia, że wspólnota wyznająca podobne wartości i wewnętrznie spójna generuje mniej przestępców, niż wspólnota anonimowa. Zintegrowana społeczność lokalna podnosi poczucie

odpowiedzialności za inne osoby poszczególnych jednostek oraz poniekąd zmusza do liczenia się z konsekwencjami ponoszonymi za swoje czyny (potencjalny sprawca zdaje sobie sprawę, że z łatwością może być zidentyfikowany). Zwiększanie czujności organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne dotyczy również udostępniania mieszkańcom informacji gdzie mogą zgłosić się w poczuciu zagrożenia. Zwiększanie czujności wiąże się również z otwartością na problemy społeczne i aktywną integracją organów bezpieczeństwa w życie społeczności lokalnej – tak, by być postrzeganym jako osoba godna zaufania. Ważne również wydaje się podnoszenie kompetencji służb (szkolenia, warsztaty).

Zadania

- Szeroko rozumiana aktywizacja społeczności lokalnej oraz organów Gminy.
- Działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dorosłych mieszkańców Gminy w zakresie reagowania na konflikty rodzinne.
- Podnoszenie kompetencji organów działających w obszarze bezpieczeństwa publicznego.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne

- UM
- MGOPS

Podmioty współpracujące

- KPP
- NGO

Źródła finansowania

- UM
- Budżet państwa
- Środki europejskie

Wskaźniki realizacji celu

- Ilość oddziaływań mających na celu wzrost aktywności społecznej mieszkańców oraz aktywności Gminy (aktywne angażowanie się w kwestie bezpieczeństwa publicznego).
- Ilość przeprowadzonych działań edukacyjno – profilaktycznych.
- Ilość interwencji domowych (spadek).

Cel operacyjny 2.

Działania edukacyjno-profilaktyczne z zakresu bezpieczeństwa drogowego.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu odbywać się będzie poprzez wdrożenie działań edukacyjno-profilaktycznych z zakresu bezpieczeństwa drogowego skierowanych zarówno do dorosłych mieszkańców Gminy, jak i młodzieży.

Zadania

- Działania edukacyjno-profilaktyczne z zakresu bezpieczeństwa drogowego.
- Uświadamianie mieszkańców Gminy odnośnie możliwych niebezpieczeństw związanych z nieodpowiedzialnym prowadzeniem pojazdów.

Wdrażanie**Podmioty odpowiedzialne**

- UM

Podmioty współpracujące

- KBPN
- MGOPS
- NGO
- Ośrodki nauki jazdy

Źródła finansowania

- UM
- Środki europejskie
- Budżet państwa

Wskaźniki realizacji celu

- Ilość działań edukacyjno-profilaktycznych z zakresu bezpieczeństwa drogowego.
- Ilość odnotowanych kolizji i wypadków drogowych (spadek).

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Gmina Łobez realizuje Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łobez na lata 2017-2023. Stanowi on podstawę do realizacji działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni wykluczeniem z lokalnej społeczności.

*„Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego programu rewitalizacji”-
ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji
(Dz. U. 2018r. poz. 1398 z późn. zm.)*

Jak wynika ze szczegółowej analizy Lokalnego Programu Rewitalizacji pod kątem społecznym największy problem stanowią: migracja osób młodych i wykształconych poza teren Gminy, trudności mieszkańców w znalezieniu pracy i ubóstwo. Mieszkańcy Gminy Łobez uważają także, że na szczególną uwagę zasługuje aktywizacja seniorów oraz aktywizacja społeczności lokalnej⁷⁴.

Obszary problemowe

W związku z tym, że większość obszarów z zakresu strefy społecznej poruszanych przez Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Łobez zostało już uwzględnionych w poprzednich obszarach problemowych niniejszej Strategii istotne wydaje się skupić na tym, czego Strategia dotychczas nie poruszała. Z uwagi na to wyróżniono najważniejszy obszar problemowy w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

Niska integracja i aktywność społeczna mieszkańców.

⁷⁴ http://www.lobez.pl/files/file/LPR-PROJEKT-Kopia_compressed.pdf

Korelacje

W ramach rewitalizacji społecznej, co istotne w kontekście rozwiązywania problemów społecznych, planuje się prowadzenie szerokiego zakresu działań mających na celu włączanie społeczne i zawodowe osób, rodzin i środowisk znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej.

Cele operacyjne

Cel operacyjny 1.

Wzmacnianie integracji i partycypacji członków lokalnych społeczności w aktywnym życiu Gminy; niwelowanie różnic między mieszkańcami stojącymi na drodze do integracji.

Strategia realizacji celu

Realizacja celu nastawiona będzie na inicjowanie i promowanie działań o charakterze społecznym i lokalnym integrujących mieszkańców Gminy. Najważniejsze wydaje się aktywne wspieranie rozwoju więzi sąsiedzkich oraz budowanie tożsamości lokalnej osób młodych, co jednocześnie pozytywnie wpłynąć może na ich decyzję o podjęciu zatrudnienia na terenie Gminy. Działania podejmowane w tym obszarze powinny być organizowane w oparciu o koncepcje społeczeństwa samopomocowego. Podejmowanie w społeczności lokalnej działań aktywizujących i integrujących mieszkańców wpływa pozytywnie na inne obszary życia społecznego. Pozwala zwiększyć komfort i zadowolenie z życia, zwiększa poczucie bezpieczeństwa oraz buduje motywację mieszkańców do przedsiębiorczego działania na rzecz rewitalizacji Gminy. Wraz z rozwojem więzi społecznych i zwiększeniem poczucia bezpieczeństwa mieszkańców często obserwuje się spadek przestępczości, co spowodowane jest między innymi tzw. „monitoringiem społecznym” oraz większym poczuciem odpowiedzialności i rozpoznawalności potencjalnego przestępcy. W związku z tym planuje się powołać organizacje pozarządowe/lub inne podmioty organizacyjne, które odpowiedzialne będą za planowanie, inicjowanie, prowadzenie i ewaluację działań mających na celu integrację pomiędzy obywatelami Gminy oraz na linii mieszkańcy – Gmina i mieszkańcy – mieszkańcy.

Zadania

- Inicjowanie i wdrażanie programów aktywności lokalnej w środowiskach zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizujących działania aktywizujące, edukujące, organizowanie sieci działania różnych instytucji.
- Organizacja czasu wolnego nastawiona na integrację sąsiedzką.
- Budowanie tożsamości lokalnej, zwłaszcza osób młodych.
- Tworzenie warunków do rozwijania i podtrzymywania relacji sąsiedzkich.
- Realizacja działań profilaktycznych zapobiegających degradacji środowisk i społeczności, w obszarze społecznego ich funkcjonowania.
- Rozwijanie wolontariatu świadczonego na rzecz członków lokalnych społeczności.
- Powołanie jednostki odpowiedzialnej za organizację i prowadzenie działań mających na celu integrację pomiędzy obywatelami.

Wdrażanie

Podmioty odpowiedzialne	<ul style="list-style-type: none"> • MGOPS • UM
Podmioty współpracujące	<ul style="list-style-type: none"> • Instytucje aktywności lokalnej • NGO • Oświata
Źródła finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • Urząd Miejski • Środki europejskie

Wskaźnik realizacji celu

- Ilość zorganizowanych działań o charakterze integrującym.
- Ilość powołanych podmiotów odpowiedzialnych za projektowanie działań społecznych/integracyjnych.
- Ilość przeprowadzonych programów aktywności lokalnej.

4. ANALIZA SWOT

Jedną z najbardziej powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- Mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia Gminę na tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.
- Słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- Szanse (zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- Zagrożenia (zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

Tabela 36. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwinięta i aktywna sfera kulturalna i sportowa Gminy. ➤ Dogodna infrastruktura i położenie. ➤ Szacunkowa stopa bezrobocia niższa, niż wskaźniki liczone na poziomie wojewódzkim. ➤ Spadający wskaźnik bezrobocia. ➤ Wzrost średniego miesięcznego wynagrodzenia. ➤ Gmina bardzo zaangażowana w życie mieszkańców. ➤ Aktywna współpraca z NGO. ➤ Wiele jednostek pomocowych. ➤ Gmina przyjazna osobom niepełnosprawnym. ➤ Aktywizacja osób starszych. ➤ Potencjał instytucji i dostępnych rozwiązań pomocowych. ➤ Podejmowanie współpracy z wieloma podmiotami w obszarze pomocy społecznej. ➤ Działalność Klubu Seniora. ➤ Działalność Dziennych Placówek Wsparcia. ➤ Działalność Centrum Integracji Społecznej. ➤ Działanie Środowiskowego Domu Pomocy. ➤ Dostęp mieszkańców do bezpłatnej pomocy z zakresu uzależnień, przemocy, problemów rodzinnych, psychologicznych itd. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ujemny przyrost naturalny. ➤ Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. ➤ Migracja osób młodych i wykształconych poza teren Gminy. ➤ Brak rodzin wspierających. ➤ Zwiększenie zapotrzebowania na pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym. ➤ Wysoki odsetek uczniów spożywających alkohol. ➤ Przekraczanie bezpiecznej dawki spożycia alkoholu przez mieszkańców Gminy. ➤ Prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. ➤ Błędne przekonania mieszkańców gminy odnośnie spożywania alkoholu. ➤ Niska świadomość mieszkańców odnośnie działań podejmowanych przez Gminę. ➤ Wysoki odsetek uczniów doświadczających przemocy rówieśniczej. ➤ Wysoki odsetek mieszkańców doznających przemocy psychicznej. ➤ Słabo rozwinięta infrastruktura pomocowa dla osób bezdomnych. ➤ Wskaźnik przestępczości znacznie wyższy od wartości liczonych dla Polski.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy – szanse na rozwój sektora turystycznego i usługowego: powstanie nowych miejsc pracy. ➤ Wzrost wskaźnika średniego wynagrodzenia. ➤ Spadek bezrobocia. ➤ Rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia. ➤ Wykorzystanie instytucji kulturowych Gminy do tworzenia skutecznych narzędzi profilaktycznych. ➤ Wykorzystanie potencjału nauczycieli szkół do projektowania działań profilaktycznych. ➤ Możliwość wyspecjalizowanych szkoleń dla nauczycieli np. z zakresu programów rekomendowanych celem podnoszenia jakości kadr oświaty. ➤ Możliwość konstruowania profesjonalnych oddziaływań nakierowanych na polepszenie jakości życia mieszkańców. ➤ Wzrost aktywności społecznej i aktywności seniorów. ➤ Wzrost jakości usług oświatowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek aktywizacji zawodowej mieszkańców gminy. ➤ Spadek liczny ludności. ➤ Odływ młodych ludzi spoza terenu Gminy do pracy. ➤ Zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności. ➤ Wzrost alkoholizmu. ➤ Wzrost wypadków na drogach. ➤ Wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo. ➤ Wzrost liczby urodzeń dzieci z Alkoholowym Zespołem Płodowym (FAS). ➤ Wzrost bezradności społecznej. ➤ Wykluczenie społeczne osób uzależnionych, nieporadnych życiowo i bezrobotnych. ➤ Wzrost rodzin niewydolnych wychowawczo. ➤ Wzrost poziomu zachowań przemocowych wśród młodzieży. ➤ Zagrożenie problemem uzależnień wynikającym ze stosowania i doznawania przemocy. ➤ Zagrożenia związane z wykluczeniem społecznym. ➤ Negatywne wzorce przekazywane dzieciom.

5. MISJA I WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Łobez została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Gmina Łobez dążąca do niekonfliktowego rozwiązania problemów wspólnoty, poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców; dostrzegająca potencjał tkwiący w lokalizacji, historii i mieszkańcach; wspierająca lokalne inicjatywy, w szczególności: społeczne, kulturalne i edukacyjne.

Tak sformułowana wizja pozwala na zdefiniowanie **misji**, w brzmieniu:

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łobez jest – uświadomienie aktualnej sytuacji społecznej oraz wytyczenie kierunków zmian do budowania Gminy wspierającej i właściwie wykorzystującej aktywność oraz potencjał społeczności lokalnej, z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań lokalnych.

6. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez przyniesie:

- ⇒ stałą i pełną diagnozę problemów społecznych i ocenę stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- ⇒ wzrost aktywności na rzecz rozwiązywania problemów społecznych innych podmiotów, niż jednostki pomocy społecznej, oraz poprawę przepływu i wymiany informacji między tymi podmiotami;
- ⇒ poprawę dostępu do informacji i stałą aktualizację wiedzy o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym dla rozmaitych grup adresatów w formie dla nich przyjaznej z wykorzystaniem elektronicznego dostępu do informacji;
- ⇒ zwiększenie udziału obywateli, wspólnot mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- ⇒ wzrost atrakcyjności Gminy Łobez jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi i seniorów miejsca życia;
- ⇒ opracowanie i wdrożenie programów rewitalizacji w tym społecznej szczególnie zaniedbanych rejonów Gminy z udziałem samych mieszkańców i podmiotów ich reprezentujących;

- ⇒ wzrost aktywności własnej obywateli i rodzin na rzecz najbliższego otoczenia lokalnego;
- ⇒ wzrost liczby osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej w podmiotach ekonomii społecznej;
- ⇒ poprawę dostępu do takich ofert dla osób ze szczególnymi ograniczeniami z racji wieku, niepełnosprawności, długotrwałego bezrobocia i niskich kwalifikacji zawodowych.

7. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Aby narzędzie jakim jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez mogło być określane mianem skutecznego – musi zostać logistycznie wdrażane do realizacji. Konieczne jest wyznaczenia lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych. Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest MGOPS w Gminie Łobez.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Gmina Łobez.
3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii

7.1. PLAN KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ DOKUMENTU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez na lata 2019 – 2029 jest dokumentem powstałym w wyniku pracy zespołu eksperckiego składającego się z: socjologów, psychoterapeutów uzależnień, pedagogów resocjalizacyjnych i profilaktyków. Poszczególne obszary problemowe Strategii zostały przedstawione przed przystąpieniem do jej opracowywania Miejsko – Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Łobzie. Po uchwaleniu dokumentu przez Radę Miejską zostanie on umieszczony na:

- stronie internetowej Urzędu Miejskiego i na stronie internetowej Gminy;
- stronie internetowej Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie.

8. MONITORING

Monitoring Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez zakłada systematyczne określenie dynamiki zmian danego zjawiska. Rozumiany jest jako proces zbierania i analizowania danych dotyczących prowadzonych działań oraz wskaźników ich realizacji. Monitoring jest procesem ciągłym, odbywającym się przez cały okres wdrażania Strategii. Ponadto, dane gromadzone i opracowywane w procesie monitoringu są niezbędne do ewaluacji i aktualizacji strategii. Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Komendy Policji, PUP, ze sprawozdań MGOPS i GKRPA, sprawozdań z realizacji Gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji strategii oraz osiągniętych efektów przygotowywana będzie przez MGOPS przy ścisłej współpracy z Gminą Łobez w formie krótkich raportów rocznych, które będą przekazywane Burmistrzowi i Przewodniczącemu Rady Miejskiej. Raport z monitoringu odnosić się będzie do dziesięciu obszarów problemowych zawartych w strategii oraz do zawartych w nich celów – przede wszystkim do zadań i wskaźników ich realizacji.

Przykładowa struktura raportu z monitoringu:

Obszar problemowy	Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych
Cel operacyjny nr 2	Budowanie systemu profilaktyki i wczesnej pomocy dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnienia od substancji psychoaktywnych.
Wnioski z monitoringu	W przeciągu minionego roku od okresu obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez nastąpiły istotne zmiany wynikające bezpośrednio z w.w. celu operacyjnego, wytyczonych zadań i wskaźników ich realizacji. X członków GKKRPA odbyło szkolenia z zakresu realizacji Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, z kolei Y członków Zespołu Interdyscyplinarnego odbyło szkolenie wyjazdowe na temat prowadzenia dialogu motywującego. Koszt szkoleń wyniósł ... zł i został sfinansowany ze środków ... Zostało wdrożone X programów profilaktycznych, z czego jedynie Y programów rekomendowanych przez PARPA. W kolejnym roku wdrażania Strategii planuje się dalsze szkolenie członków GKRPA, ZI oraz włączenie w system szkoleń pracowników oświaty. Planuje się położyć zdecydowanie większy nacisk na finansowanie i realizację programów rekomendowanych przez PARPA w szkołach.

9. EWALUACJA

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i zadań strategii, rozwiązywanie problemów.

9.1. ZAKRES EWALUACJI

Ewaluacji podlegać będzie:

- ⇒ materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen;
- ⇒ ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

9.2. SPOSÓB EWALUACJI

Analiza przeprowadzona zostanie w szczególności pod kątem identyfikacji obszarów ryzyka i barier dla skutecznej i efektywnej realizacji procesów monitorowania i ewaluacji i określenia nowych zagrożeń. Do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana siłami własnymi na podstawie zbioru informacji pochodzących z monitoringu, wsparta dodatkowymi narzędziami oceny.

9.3. NARZĘDZIA EWALUACJI:

Planuje się stosowanie szerokiego zakresu metod i technik badań społeczno-ekonomicznych służących pomiarowi efektów oraz wyjaśnieniu mechanizmów interwencji publicznej z wykorzystaniem:

- ⇒ ilościowych metod badawczych – pozwoli na gromadzenie i analizę informacji liczbowych, poznania częstości występowania badanego zjawiska oraz określenia poziomu zależności, jakie występują pomiędzy różnymi danymi:
- ⇒ techniki: ankiety, zestawienie danych (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług);
- ⇒ narzędzia: tabele, wykresy, diagramy.

9.4. OKRES EWALUACJI

Raz do roku, może być też zastosowana przed rozpoczęciem realizacji interwencji publicznej, w trakcie i po zakończeniu - zwłaszcza w odniesieniu do nowych zadań.

10. OCENA RYZYKA

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych poddany został analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia przez Strategię celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami. Ponadto przyjęcie tego dokumentu istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza taka przeprowadzana będzie także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyko, w szczególności wynikające z zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań na podstawie tego monitoringu i ewaluacji będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację.

11. WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Łobez jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych; wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej; partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców Gminy Łobez i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

1. podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
2. dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa. Działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
3. podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
4. wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy, w tym relacji Gmina – Obywatel,
5. promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
6. doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, w tym wzmocnienia współpracy z sołectwami,
7. propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,

8. zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, chorych i starszych,
9. interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Zgodnie z celami strategicznymi głównym założeniem niniejszego dokumentu, jego realizacja powinna przyczynić się do dobrej jakości życia mieszkańców Gminy Łobez, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

RYSUNKI

Rysunek 1. Położenie Gminy Łobez na mapie powiatu łobeskiego.....	11
Rysunek 2. Mapa Gminy Łobez. Podział administracyjny.	11
Rysunek 3. Jezioro Karwowo.....	12
Rysunek 4. Przystań kajakowa w Unimie.	12
Rysunek 5. Logo Łobeskiego Domu Kultury.....	30
Rysunek 6. Hala sportowo-widowisko w Gminie Łobez.	32

TABELE

Tabela 1. Dane dotyczące przyrostu naturalnego, statystyk urodzeń i statystyk zgonów na terenie Gminy Łobez.....	14
Tabela 2. Struktura dochodów budżetu Gminy według działów.....	20
Tabela 3. Struktura wydatków budżetu Gminy według działów.....	21
Tabela 4. Rozkład procentowy aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy Łobez ze względu na charakter wykonywanej pracy (dane powiatowe).	22
Tabela 5. Wybrane dane o rynku pracy w 2018 r. Dane powiatowe.....	23
Tabela 6. Wykaz placówek oświatowych na terenie Gminy.....	24
Tabela 7. Infrastruktura edukacyjna Gminy Łobez.	25
Tabela 8. Rodzaj i ilość imprez organizowanych przez Gminę Łobez w roku 2018.	31
Tabela 9. Organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Łobez.	35
Tabela 10. Liczba osób korzystających z świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2015 – 2018.	41
Tabela 11. Powody przyznawania pomocy społecznej i wsparcia (liczba rodzin) na przestrzeni lat 2015-2018.....	41
Tabela 12. Świadczenia wychowawcze przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.....	43
Tabela 13. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.	44
Tabela 14. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2015-2018.	44
Tabela 15. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.	44
Tabela 16. Świadczenia rodzicielskie przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.....	45
Tabela 17. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka przyznawany na przestrzeni lat 2015 – 2018.	47
Tabela 18. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka przyznany na przestrzeni lat 2015 - 2018.....	53
Tabela 19. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności przyznany na przestrzeni lat 2015 - 2018.	53
Tabela 20. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia przyznany na przestrzeni lat 2015-2018.	53
Tabela 21. Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności przyznawany na przestrzeni lat 2015 – 2018.	54
Tabela 22. Świadczenie pielęgnacyjne przyznane na przestrzeni lat 2015-2018.....	54
Tabela 23. Specjalny zasiłek opiekuńczy przyznany na przestrzeni lat 2015-2018.....	54
Tabela 24. Dofinansowanie przyznane osobom niepełnosprawnym na przestrzeni lat 2015 – 2018. ...	56
Tabela 25. Obszary działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	68
Tabela 26. Działania profilaktyczne podejmowane przez Gminę Łobez.	71
Tabela 27. Diagnoza Problemów Społecznych: wyniki badań uczniów w obszarze alkoholu.	72
Tabela 28. Diagnoza Problemów Społecznych: wyniki badań mieszkańców w obszarze alkoholu.	72

Tabela 29. Diagnoza Problemów Społecznych: Wyniki badań sprzedawców alkoholu w obszarze alkoholu.....	73
Tabela 30. Diagnoza Problemów Społecznych: Wyniki badań uczniów w obszarze narkotyków.....	73
Tabela 31. Diagnoza Problemów Społecznych: Wyniki badań mieszkańców w obszarze narkotyków.....	73
Tabela 32. Procedury Niebieskie Karty na przestrzeni lat 2015 – 2018.....	83
Tabela 33. Jednostki udzielające pomocy osobom dotkniętym przemocą na poziomie powiatu.....	86
Tabela 34. Osoby korzystające z zasiłków stałych i okresowych na przestrzeni lat 2015 - 2018.....	110
Tabela 35. Liczba odbiorców objętych programem „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na przestrzeni lat 2017-2018.....	111
Tabela 36. Analiza SWOT.....	130

WYKRESY

Wykres 1. Struktura demograficzna Gminy Łobez ze względu na płeć.....	13
Wykres 2. Populacja – Gmina Łobez w latach 2010-2018.....	14
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców Gminy Łobez.....	15
Wykres 4. Rodzaj przeważającej działalności osób fizycznych w Gminie Łobez.....	17
Wykres 5. Dochody i wydatki budżetu Gminy według rodzajów w 2017 r. w mln zł.....	19
Wykres 6. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2018.....	23
Wykres 7. Wykształcenie mieszkańców Gminy Łobez.....	25
Wykres 8. Liczba mieszkań w Gminie Łobez w latach 2010-2017.....	27
Wykres 9. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej - osoby zatrudnione.....	40
Wykres 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy MGOPS na przestrzeni lat 2015 – 2018.....	40
Wykres 11. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w latach 2015 – 2018.....	45
Wykres 12. Asystenci rodziny oraz rodziny objęte ich wsparciem na przestrzeni lat 2014 – 2018.....	46
Wykres 13. Karty Dużej Rodziny i Zachodniopomorskie Karty Rodziny wydane w roku 2017 i 2018.....	48
Wykres 14. Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia z powodu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2015-2018.....	52
Wykres 15. Ilość osób z terenu Gminy Łobez objętych programem „Aktywny samorząd” w latach 2015 - 2018.....	56
Wykres 16. Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi przyznane na przestrzeni lat 2015-2018 – liczba osób.....	61
Wykres 17. Liczba rodzin objętych specjalistycznym poradnictwem psychologicznym na przestrzeni lat 2016 – 2018.....	62
Wykres 18. Pomoc i wsparcie udzielone rodzinom ze względu na problem alkoholowy na przestrzeni lat 2015-2018.....	67
Wykres 19. Pomoc i wsparcie udzielone rodzinom ze względu na problem narkotykowy na przestrzeni lat 2015-2018.....	67
Wykres 20. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia ze względu na występowanie przemocy na przestrzeni lat 2015-2018.....	81
Wykres 21. Liczba utworzonych ZI oraz ich posiedzeń na przestrzeni lat 2015 – 2018.....	81
Wykres 22. Liczba utworzonych grup roboczych oraz ich posiedzeń na przestrzeni lat 2015 – 2018.....	82
Wykres 23. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych na przestrzeni lat 2015 – 2018.....	82
Wykres 24. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym, 2018 rok.....	93
Wykres 25. Osoby powyżej 60 roku życia korzystające z usług opiekuńczych.....	95
Wykres 26. Zachodniopomorskie Karty Seniora wydane na przestrzeni lat 2017 – 2018.....	96
Wykres 27. Osoby w wieku poprodukcyjnym, którym przyznano świadczenie.....	96
Wykres 28. Bezrobotni w Gminie – podział według płci.....	101
Wykres 29. Bezrobotni w Gminie – podział ze względu na wiek.....	102

Wykres 30. Liczba rodzin którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia na przestrzeni lat 2015 – 2018.	102
Wykres 31. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2015 – 2018.	109
Wykres 32. Osoby korzystające z zasiłku celowego na przestrzeni lat 2015 – 2018.	110
Wykres 33. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezdomności w latach 2015 – 2018.	112
Wykres 34. Liczba przestępstw stwierdzonych na przestrzeni ostatnich lat.	119
Wykres 35. Przestępstwa o charakterze kryminalnym na przestrzeni ostatnich lat.	119
Wykres 36. Przestępstwa o charakterze gospodarczym na przestrzeni ostatnich lat.	120
Wykres 37. Przestępstwa drogowe na przestrzeni ostatnich lat.	120
Wykres 38. Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu na przestrzeni ostatnich lat.	121
Wykres 39. Przestępstwa przeciwko mieniu na przestrzeni ostatnich lat.	121
Wykres 40. Postępowania przygotowawcze i liczba podejrzanych w latach 2015 – 2018.	122

WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

NETOGRAFIA

1. http://bip.lobez.pl/subcontent.php?cms_id=3140
(Sprawozdanie z realizacji „Programu współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi z oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2018)
2. <http://gkrpa.lobez.pl/o-gkrpa/obszary-dzialania-komisji/>
3. <http://gkrpa.lobez.pl/o-gkrpa/obszary-dzialania-komisji/>
4. <http://gkrpa.lobez.pl/o-gkrpa/opis-komisji/>
5. <http://gkrpa.lobez.pl/profilaktyka/programy-profilaktyczne/>
6. <http://gkrpa.lobez.pl/profilaktyka/programy-profilaktyczne/>
7. <http://gkrpa.lobez.pl/terapia/instytucje-i-organizacje/>
8. <http://gkrpa.lobez.pl/terapia/instytucje-i-organizacje/>
9. <http://lobez.policja.gov.pl/zlo/kpp-lobez/jednostki>
10. <http://lobez.policja.gov.pl/zlo/twoj-dzielnicowy/5522,Dzielnicowi-Komendy-Powiatowej-Policji-w-Lobzie.html>
11. <http://lobez-ldk.home.pl/ldk/index.php/en/>
12. <http://lobez-ldk.home.pl/ldk/index.php/en/sekcje/4-sekcje-i-kola-zainteresowan-ldk>
13. <http://lok.lobez.ibip.pl/public/?id=26455>
(UCHWAŁA NR XXXIV/342/13 RADY MIEJSKIEJ W ŁOBZIE z dnia 30 października 2013 r. w sprawie nadania statutu dla Łobeskiego Domu Kultury w Łobzie)
14. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=276695
15. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=303742
(UCHWAŁA NR VIII/55/2019 RADY MIEJSKIEJ W ŁOBZIE z dnia 30 kwietnia 2019 r. w sprawie uchwalenia statutu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie)

16. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=258092
(Sprawozdanie z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie za rok 2015 oraz z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
17. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=277539
(Sprawozdanie z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie za rok 2016 oraz z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
18. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=286920
(Sprawozdanie z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie za rok 2017 oraz z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
19. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=304688
(Sprawozdanie z działalności Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie za rok 2018 oraz z realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej)
20. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=280139
(Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Łobez na lata 2017 – 2021).
21. http://mgops.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=290959
(Informator instytucji rządowych i samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych realizujących oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie a w szczególności realizujących programy korekcyjno - edukacyjne na terenie powiatu łobeskiego)
22. http://pup.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=312457
(Priorytety wydatkowania środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego w roku 2019)
23. http://pup.lobez.ibip.pl/public/get_file_contents.php?id=315410
(Plan szkoleń Powiatowego Urzędu Pracy w Łobzie na 2019 rok)
24. <http://solectwa.lobez.pl/>
25. <http://spow.lobez.ibip.pl/public/?id=187462>
(Strategia rozwoju infrastruktury drogowej Powiatu Łobeskiego na lata 2016-2022)
26. <http://turystyka.lobez.pl/dolina-rzeki-regi/>
27. <http://turystyka.lobez.pl/galeria/>
28. <http://www.bibliotekalobez.pl/historia.html>
29. http://www.bip.lobez.pl/content.php?cms_id=1018|m=
30. http://www.bip.lobez.pl/content.php?cms_id=1978%7C%7Cm=60
(Diagnoza problemów społecznych w Gminie Łobez, 2017 rok)
31. http://www.bip.lobez.pl/subcontent.php?cms_id=2168
(Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Łobez na lata 2009 – 2016)
32. http://www.bip.lobez.pl/subcontent.php?cms_id=3038
(Program współpracy Gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2019)
33. <http://www.lobez.pl/140-placowki-oswiatowe.html>

34. <http://www.lobez.pl/142-opis.html>
35. <http://www.lobez.pl/143-sport-i-rekreacja.html>
36. <http://www.lobez.pl/147-podstawowa-opieka.html>
37. <http://www.lobez.pl/aktualnosci/wykaz-drog-i-ulic-na-terenie-miasta-i-gminy-lobez-objetych-zimowym-utrzymaniem-w-roku-2017.html>
38. <http://www.lobez.pl/bezplatna-pomoc-w-zakresie-uzaleznien-oraz-pomocy-rodzinie.html?preview>
39. http://www.lobez.pl/files/file/LPR-PROJEKT-Kopia_compressed.pdf
(Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Łobez na lata 2017 – 2023).
40. http://www.lobez.pl/files/file/Raport-o-stanie-Gminy-za-2018-r_.pdf
(Raport o stanie Gminy Łobez za 2018 rok)
41. <http://www.lobez.pl/gminny-program-profilaktyki-i-rozwiazywania-problemow-alkoholowych-oraz-przeciwdzialania-narkomanii-.html>
(Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019)
42. <http://www.lobez.pl/gminny-program-profilaktyki-i-rozwiazywania-problemow-alkoholowych-oraz-przeciwdzialania-narkomanii-.html>
(W dokumencie GPPiRPA: Diagnoza Problemów Społecznych w Gminie Łobez, 2018 rok)
43. <http://www.lobez.pl/polozenie.html>
44. <http://www.lobez.pl/stowarzyszenia-i-kluby-sportowe-w-lobzie.html>
45. <http://www.pliki.lobez.pl/strategia2012.pdf>
(Strategia Rozwoju Gminy Łobez na lata 2013 – 2020)
46. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#bezrobocie-rejestrowane
47. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#domy-i-o%C5%9Brodki-kultury
48. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#liczba-i-p%C5%82e%C4%87-mieszka%C5%84c%C3%B3w,
49. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#ma%C5%82%C5%BCe%C5%84stwa-i-rozwody
50. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#nieruchomo%C5%9Bci
51. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#nieruchomo%C5%9Bci-w-pigu%C5%82ce
52. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-przest%C4%99pczo%C5%9Bci
53. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#poziom-wyksza%C5%82cenia-mieszka%C5%84c%C3%B3w
54. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#przeci%C4%99tne-miesi%C4%99czne-wynagrodzenie
55. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#przyrost-naturalny
56. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#rejestr-regon

57. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#rodzaj-przewa%C5%BCaj%C4%85cejdzia%C5%82alno%C5%9Bci
58. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#rynek-pracy-w-pigu%C5%82ce
59. http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Lobez#stan-cywilny-mieszka%C5%84c%C3%B3w
60. http://www.psychiatriapolska.pl/uploads/images/PP_3_2017/407Galderisi_PsychiatrPol2017v51i3.pdf, s. 408
61. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>
62. https://pomorzechodnie.travel/Poznawaj-Przyroda-Jeziora/a,7178/Jezioro_Karwowo
63. https://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_lobeski/gmina_lobez.pdf
- (Statystyczne Vademecum Samorządowca: Gmina wiejsko – miejska Łobez)**
64. <https://www.gov.pl/web/rodzina/wieloletni-program-pomoc-panstwa-w-zakresie-dozywiania>
(Wieloletni Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020).
65. <https://www.kbpn.gov.pl/portal?id=4476033>
66. <https://www.powiatlobeski.pl/227-nasza-dzialalnosc.html>
67. Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. z 2018r., poz. 1600 z późn.zm.) – dokument elektroniczny.
68. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2016 rok – dokument elektroniczny.
69. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2017 rok – dokument elektroniczny.
70. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, 2018 rok – dokument elektroniczny.
71. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2018r. poz. 1530 z późn.zm.) – dokument elektroniczny
72. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn. zm.) – dokument elektroniczny
73. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Art. 16 b, Art. 17, Art. 19. (Dz.U.z 2018 r. poz 1508 z późn.zm.) – dokument elektroniczny
74. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. 2018r. poz. 1398 z późn. zm.) – dokument elektroniczny.
75. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688) – dokument elektroniczny

BIBLIOGRAFIA

1. J. Kinney, G. Leaton, Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
2. J.Staręga-Piasek, Metodologia strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, Warszawa 2013.
3. Leksykon Polityki Społecznej. Barbara Rysz-Kowalczyk (red.). Warszawa: ASPRA-JR, 2001.
4. W. Świątkiewicz, Kultura a rozwój społeczny, Uniwersytet Śląski w Katowicach.